

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Έλεγχος Συμμόρφωσης Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας

ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ: Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ: ΕΕ-ΕΥ 16/2026

07 Απριλίου 2026

Πίνακας Περιεχομένων

Προλογισμός Γενικού Ελεγκτή.....	iv
Πίνακας Συντομογραφιών.....	v
Σημεία Αναφοράς.....	vi
1. Σύνοψη αποτελεσμάτων ελέγχου.....	1
2. Εισαγωγή.....	15
3. Τομέας Παροχής Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.....	18
3.1 Κοινωνική Παρέμβαση.....	20
3.2 Παραπομπή στο ΤΚΕΑΑ ανάπηρων προσώπων, πρώην ληπτών ΔΒ για πιστοποίηση της αναπηρίας.....	31
3.3 Πρώην Λήπτες Δημοσίου Βοηθήματος.....	34
3.4 Έλεγχος δεδομένων ακίνητης ιδιοκτησίας.....	35
3.5 Μη ανανεωμένες/έγκυρες Άδειες Παραμονής.....	35
3.6 Περιπτώσεις που βρίσκονται σε Κατάσταση «Προέγκριση Αίτησης».....	36
3.7 Οικογενειακές μονάδες – Μακροχρόνιοι λήπτες επιδομάτων.....	38
3.8 Έγκαιρη παρακολούθηση αιτήσεων.....	43
3.9 Δαπάνες σε σχέση με τα εισοδήματα που δηλώνονται.....	44
3.10 Παροχή επιδόματος κατ' οίκον φροντίδας.....	45
3.11 Επιδόματα από την ΥΔΕΠ, το ΤΑΠ και το ΤΚΕΑΑ.....	46
4. Τομέας Επιδόματος/Χορηγίας για ενίσχυση των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα.....	48
4.1 Καταβολή ΕΕΕ σε χαμηλοσυνταξιούχους.....	48
4.2 Δημιουργία υπερπληρωμών λόγω θανάτου μέλους του νοικοκυριού.....	49
4.3 Έλεγχος εισοδημάτων.....	49
4.4 Μη επικαιροποίηση στοιχείων που αφορούν σε συντάξεις από το εξωτερικό.....	50
5. Τομέας Παροχής Επιδόματος Τέκνου και Μονογονεϊκής Οικογένειας.....	51
5.1 Καταβολή επιδόματος πριν από την υποβολή ή την εξέταση της αίτησης.....	52
5.2 Εξαρθρώμενα τέκνα που στερούνται μόνιμα ικανότητας για τη συντήρησή τους.....	52
5.3 Περιουσία και εισοδήματα.....	53
5.4 Μη προσκόμιση στοιχείων για τη διατροφή, τη διαμονή και τη γονική μέριμνα τέκνων μονογονεϊκής οικογένειας.....	54
5.5 Επίδομα Μονογονεϊκής Οικογένειας – Επιβεβαίωση της οικογενειακής κατάστασης (σύναψη γάμου ή συμβίωση).....	55
5.6 Δικαιούχοι για τους οποίους υπάρχει ανώνυμη ή επώνυμη καταγγελία.....	56
6. Γενικά θέματα.....	57
6.1 Αδυναμίες στη Λήψη Πληροφόρησης από ΑΠΙ.....	57

6.2	Διερεύνηση για την ύπαρξη τυχόν περιουσίας ή/και καταθέσεων σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε τρίτες χώρες.	58
6.3	Πληροφοριακό σύστημα.....	58
6.4	Ιατροσυμβούλια.....	59
6.5	Ανάγκη δημιουργίας Ενιαίου Μητρώου Γάμων στη Δημοκρατία.....	60
Παραρτήματα		62
Παράρτημα I: Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή.....		62
Παράρτημα II: Μεθοδολογία.....		63
Παράρτημα III: Αυτούσια απαντητική επιστολή από Ελεγχόμενο Φορέα.....		65
Παράρτημα IV: Αυτούσια επιπρόσθετα σχόλια από Ελεγχόμενο Φορέα		80

Προλογισμός Γενικού Ελεγκτή

Η Έκθεση παρουσιάζει τα αποτελέσματα κανονιστικού ελέγχου που διενεργήθηκε στο Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, σε δείγμα πληρωμών κοινωνικών παροχών (ΕΕΕ, ΕΤ, ΕΧΣ, ΕΜΟ) για τα έτη 2022 και 2023. Τα ευρήματα αναδεικνύουν αναποτελεσματικότητα κρίσιμων δικλίδων ελέγχου στις κοινωνικές παροχές και ανάγκη επαναξιολόγησης του όλου τρόπου λειτουργίας.

Κοινωνική παρέμβαση που καθυστερεί

Στον τομέα του ΕΕΕ εντοπίστηκαν καθυστερήσεις στην εφαρμογή της προβλεπόμενης κοινωνικής παρέμβασης. Μη εγγραφή στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης, μη έγκαιρη παραπομπή για εργασία, καθυστερήσεις στην εξέταση ανικανότητας προς εργασία και παρατεταμένη εξάρτηση από επιδόματα καταδεικνύουν ουσιαστικά κενά στην εφαρμογή των προνοιών της κείμενης Νομοθεσίας.

Παροχές χωρίς πλήρη έλεγχο επιλεξιμότητας

Παροχές συνεχίστηκαν χωρίς τελική εξέταση αίτησης, χωρίς επικαιροποιημένα δικαιολογητικά ή χωρίς επιβεβαίωση κρίσιμων στοιχείων, όπως η συνήθης διαμονή, η απασχόληση, η οικογενειακή σύνθεση και το καθεστώς άδειας παραμονής. Σε αρκετές περιπτώσεις προσωρινές εγκρίσεις παρατάθηκαν για μεγάλα διαστήματα χωρίς οριστική κρίση.

Αναπηρικές παροχές

Εκκρεμείς παραπομπές για αξιολόγηση, παρατάσεις πορισμάτων χωρίς σαφή νομοθετική πρόβλεψη, μη επαναξιολογήσεις και καταβολή παροχών από διαφορετικούς φορείς για συναφείς ανάγκες δείχνουν σύστημα με αλληλεπικαλύψεις, διοικητική επιβάρυνση και αυξημένο κίνδυνο λανθασμένων πληρωμών.

Ανεπαρκής διασταύρωση στοιχείων

Αδυναμίες εντοπίστηκαν στην άντληση στοιχείων από πιστωτικά ιδρύματα, στην επικαιροποίηση περιουσιακών δεδομένων, στην επιβεβαίωση

οικογενειακής κατάστασης και στη σύνδεση με άλλα κρατικά μητρώα. Γενικότερα η έλλειψη ενιαίων και διασυνδεδεμένων πληροφοριακών συστημάτων περιορίζει την αποτελεσματικότητα των ελέγχων και επιβαρύνει δυσανάλογα το Υφυπουργείο.

Εισοδήματα που δεν διερευνώνται επαρκώς

Σε αιτήσεις για ΕΧΣ, ΕΤ και ΕΜΟ εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου δηλωθέντα εισοδήματα, τραπεζικές κινήσεις, μεταβολές στην περιουσία και πραγματικές δαπάνες δεν συνέκλιναν. Παρά τις ενδείξεις αυτές, συστηματικά δεν τεκμηριώνεται η επαρκής διερεύνηση της οικονομικής εικόνας των αιτητών.

Ανάγκη αλλαγών

Η παροχή επιδομάτων, αποτελεί βασικό πυλώνα κοινωνικής προστασίας και αξιοπρεπούς διαβίωσης. Αυτό δεν αναιρεί την ευθύνη του Υφυπουργείου να εφαρμόζει αξιόπιστους μηχανισμούς ελέγχου, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι παροχές κατευθύνονται αποκλειστικά σε πραγματικούς δικαιούχους. Απαιτείται, συνεπώς, ενιαία πληροφοριακή υποδομή, υποχρεωτικές διασταυρώσεις, έγκαιρη επαναξιολόγηση, σαφές νομοθετικό πλαίσιο και καλύτερος συντονισμός μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών.

Παράλληλα, απαιτείται σαφής διάκριση μεταξύ στήριξης και εξάρτησης, με την πολιτεία να διασφαλίζει ότι τα επιδόματα λειτουργούν ως δίχτυ ασφαλείας και όχι ως μόνιμο υποκατάστατο της εργασίας.

Ανδρέας Παπακωνσταντίνου

Γενικός Ελεγκτής

Πίνακας Συντομογραφιών

ΑΠΙ	Αδειοδοτημένα Πιστωτικά Ιδρύματα
ΔΒ	Δημόσιο Βοήθημα
ΔΥΑ	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης
ΕΕΕ	Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα
ΕΤ	Επίδομα Τέκνου
ΕΜΟ	Επίδομα Μονογονεϊκής Οικογένειας
ΕΧΣ	Επίδομα Χαμηλοσυνταξιούχων
ΚΠ	Κοινωνική Παρέμβαση
ΟΠΑΑ	Ολοκληρωμένο Πόρισμα Αξιολόγησης Αναπηρίας
ΠΣ	Πληροφοριακό Σύστημα
ΤΑΠ	Ταμείο Ανακουφίσεως Παθόντων
ΤΑΠΜ	Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης
ΤΚΑ	Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΤΚΕΑΑ	Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες
ΤΚΧ	Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας
ΥΔΕΠ	Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας
ΥΚΑ	Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΥΚΕ	Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας
FIMAS	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης

Σημεία Αναφοράς

€412 εκ.	Συνολική δαπάνη κατά το έτος 2022 για κοινωνικές παροχές (ΕΕΕ, ΕΧΣ, ΕΤ, ΕΜΟ και άλλα)
€410,7 εκ.	Συνολική δαπάνη κατά το έτος 2023 για κοινωνικές παροχές (ΕΕΕ, ΕΧΣ, ΕΤ, ΕΜΟ και άλλα)
€198,3 εκ.	Συνολικό ποσό ΕΕΕ που καταβλήθηκε το 2022 σε 20.245 δικαιούχους
€194,4 εκ.	Συνολικό ποσό ΕΕΕ που καταβλήθηκε το 2023 σε 19.551 δικαιούχους
€780.000 ετησίως	Επιδόματα που συνεχίζουν να καταβάλλονται σε 83 πρώην λήπτες Δημόσιου Βοηθήματος που, 10 χρόνια μετά τη θέσπιση του ΕΕΕ, δεν είχαν ακόμη αξιολογηθεί για μετάβαση στο νέο καθεστώς
1.182	Περιπτώσεις εκκρεμούσαν για παραπομπή στο ΤΚΕΑΑ για πιστοποίηση αναπηρίας, ενώ στο μεταξύ τους καταβάλλονταν επιδόματα
780	Περιπτώσεις που εκκρεμούσε η εξέτασή τους για πιστοποίηση αναπηρίας από το ΤΚΕΑΑ, ενώ στο μεταξύ τους καταβάλλονταν επιδόματα
629	Περιπτώσεις ληπτών αναπηρικού επιδόματος που, μετά από εξέταση, δεν πιστοποιήθηκαν τελικά ως άτομα με αναπηρία
57	Αιτήσεις τερματίστηκαν μετά από επικαιροποίηση στοιχείων ακίνητης ιδιοκτησίας, αναδεικνύοντας τη σημασία τακτικών διασταυρώσεων στοιχείων
€667.341	Αύξηση περιουσιακών στοιχείων μονογονέα μέσα σε ένα έτος, χωρίς να προκύπτει επαρκής διερεύνηση της πηγής χρηματοδότησης
€231.907	Καταβλήθηκαν σε υπήκοο τρίτης χώρας με ληγμένες άδειες παραμονής χωρίς να ενταχθεί στην αγορά εργασίας
€19.391	Από σύνολο €229.216 που καταβλήθηκαν σε αιτήτρια αφορούσαν σε υπερπληρωμή ΕΕΕ καθώς το σύστημα υπολόγιζε επίδομα για τέκνο που είχε αποβιώσει
€63.281	Καταβλήθηκαν σε Ευρωπαϊά πολίτη που δεν προσκόμισε ποτέ τα αποδεικτικά διαμονής και εισοδημάτων που της ζητήθηκαν
€35.495	Καταβλήθηκαν σε άτομο που δηλώθηκε ως ανάπηρο/άνεργο χωρίς ποτέ να περάσει από ιατροσυμβούλιο.
9 μήνες	Καθυστέρηση στην εξέταση αιτήματος για επίδομα κατ' οίκον φροντίδας σε ευάλωτο δικαιούχο
10 έτη	Χρονικό διάστημα που παραμένει σε εκκρεμότητα η θεσμοθέτηση πλαισίου για την κατ' οίκον φροντίδα
περισσότερα από 3 έτη	Καταβολής ΕΕΕ με το καθεστώς της «προέγκρισης», ενώ η προθεσμία για προσκόμιση δικαιολογητικών καθορίστηκε στους 3 μήνες

1. Σύνοψη αποτελεσμάτων ελέγχου

Η Ελεγκτική Υπηρεσία διεξήγαγε έλεγχο σε δείγμα συναλλαγών του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας για τα έτη 2022 και 2023, το οποίο επιλέγηκε βάσει καθορισμένης μεθοδολογίας, στο πλαίσιο του ελέγχου που αποσκοπούσε στη διατύπωση ελεγκτικής γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στο πλαίσιο του πιο πάνω ελέγχου, πέραν του οικονομικού ελέγχου για τον οποίο τα θέματα περιλήφθηκαν στις Ετήσιες Εκθέσεις μας, διενεργήσαμε επίσης και έλεγχο συμμόρφωσης σε πληρωμές επιδομάτων Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ), Επιδόματος Χαμηλοσυνταξιούχων (ΕΧΣ), Επιδόματος Τέκνου (ΕΤ) και Επιδόματος Μονογονεϊκής Οικογένειας (ΕΜΟ) που κατέβαλε η Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας (ΥΔΕΠ) κατά τα πιο πάνω έτη, καθώς και σε συναφείς διαδικασίες που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) και του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ), με σκοπό, μεταξύ άλλων, την αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου συνάδουν με τις διατάξεις της νομοθεσίας, κανονισμούς/οδηγίες και με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται ο αριθμός συναλλαγών που ελέγχθηκαν ανά Υπηρεσία για τα έτη 2022 και 2023, καθώς και το σύνολο των εντοπισμένων αδυναμιών/παραλείψεις.

	Συναλλαγές που Ελέγχθηκαν ανά Υπηρεσία	2023	2022
	Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας (μισθοί)	–	5
	Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας	54	128
	Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	7	18
	Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες	5	8
	Σύνολο	66	159
	Εντοπισμένες αδυναμίες / παραλείψεις	21	49

Σημειώνεται ότι όλα τα ευρήματα του ελέγχου συμμόρφωσης αφορούν σε επιδόματα που καταβάλλονται από την ΥΔΕΠ και αναφέρονται συνοπτικά πιο κάτω.

Στο πιο κάτω διάγραμμα αποτυπώνεται η δομή και οι βασικοί τομείς αρμοδιότητας της ΥΔΕΠ και τα είδη παροχών που διαχειρίζεται, στην οποία αφορούν τα σημαντικότερα ευρήματα.

Τομέας Παροχής Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.

Το ΕΕΕ είναι συνυφασμένο με το εισόδημα του αιτητή, τα περιουσιακά στοιχεία και τα άτομα που αποτελούν την οικογενειακή του μονάδα, δηλαδή τον/την σύζυγο και τα τέκνα, και περιλαμβάνει παροχές για στέγαση, άλλες έκτακτες ανάγκες καθώς και κάλυψη αναγκών φροντίδας.

Για να γίνει κάποιος δικαιούχος του επιδόματος, πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Η διαμονή στη Δημοκρατία πρέπει να είναι νόμιμη και συνεχής για τουλάχιστον πέντε έτη πριν την αίτηση και κατά τη διάρκεια λήψης του επιδόματος. Επίσης, το συνολικό μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα δεν πρέπει να ξεπερνά το ποσό που προκύπτει από το άθροισμα ποσού €480 για τον αιτητή, €240 για κάθε μέλος της οικογένειας άνω των 14 ετών και €144 για κάθε μέλος κάτω των 14 ετών, ανάλογα με τη σύνθεση της οικογένειας. Περαιτέρω, η αξία της ακίνητης περιουσίας του αιτητή δεν πρέπει να ξεπερνά τις €100.000 εξαιρουμένης της ιδιόκτητης κατοικίας η οποία μπορεί να έχει εμβαδόν έως 300 τ.μ.. Επιπλέον, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της οικογένειας, όπως για παράδειγμα καταθέσεις, μετοχές, και ασφαλιστικά συμβόλαια, μπορούν να έχουν αξία μέχρι €5.000, με αύξηση €1.000 για κάθε επιπλέον μέλος της οικογένειας. Για άνεργους ή εργαζόμενους με χαμηλό εισόδημα απαιτείται η εγγραφή στο Μητρώο της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΑ) και η αποδοχή εργασίας, καθώς και συμμετοχή σε προγράμματα κοινωνικής παρέμβασης (ΚΠ) που περιλαμβάνει δράσεις επαγγελματικής και συμβουλευτικής καθοδήγησης για την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη και την ένταξη και παραμονή των αιτητών στην αγορά εργασίας, ώστε να αποφεύγεται ο κοινωνικός αποκλεισμός τους.

Ο έλεγχος ανέδειξε σημαντικές αδυναμίες στη διαχείριση και παρακολούθηση των αιτήσεων ΕΕΕ και των συνδεδεμένων παροχών. Παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις στην ΚΠ, ανεπαρκής έλεγχος της ικανότητας προς εργασία και της αναπηρίας, παρατάσεις παροχών χωρίς νόμιμη βάση και αδυναμίες επικαιροποίησης στοιχείων (περιουσία, άδειες παραμονής). Επίσης, εντοπίστηκαν περιπτώσεις καταβολής πέραν του ενός επιδομάτων για κάλυψη της ίδιας ανάγκης και παρατεταμένες καταβολές σε μη δικαιούχους.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται το συνολικό ποσό επιδόματος ΕΕΕ και αριθμός των δικαιούχων για τα έτη 2023 και 2022:

Έτος	Συνολικό ποσό επιδόματος	Αριθμός δικαιούχων	Μέσο επίδομα ανά δικαιούχο
	€		€
2022	198.326.525	20.245	9.796
2023	194.380.148	19.551	9.942

Παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

α. Μη έγκαιρη άσκηση της προβλεπόμενης από τη σχετική νομοθεσία ΚΠ.

Δεν εφαρμόζεται έγκαιρα από την ΥΔΕΠ η διαδικασία ΚΠ, που προβλέπει η νομοθεσία, η οποία έχει σκοπό να αποτρέψει τη μακροχρόνια εξάρτηση των δικαιούχων από επιδόματα.

Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει έλεγχο για το αν οι δικαιούχοι και τα μέλη της οικογένειάς τους είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο της ΔΥΑ και αν αναζητούν ενεργά εργασία. Παράλληλα, όπου χρειάζεται, εξετάζεται από αρμόδια ιατρικά συμβούλια κατά πόσο αυτοί είναι σε θέση να εργαστούν.

Ενέργειες Κοινωνικής Παρέμβασης		Υπεύθυνο Τμήμα για Υλοποίηση
Αξιολόγηση	Αποστολή αιτητή στα αρμόδια Τμήματα ή σε ιατροσυμβούλιο	ΥΔΕΠ
Εγγραφή του αιτητή ως άνεργος στη ΔΥΑ	Αποστολή επιστολής από ΥΔΕΠ στον αιτητή για συμμόρφωση και εγγραφή στη ΔΥΑ Παραπομπή σε διαθέσιμες θέσεις εργασίας, σε προγράμματα κατάρτισης ή κοινωφελή εργασία και άλλες δράσεις	ΔΥΑ (Τμήμα Εργασίας) ΥΔΕΠ
Εξέταση ανικανότητας για εργασία	Παραπομπή από την ΥΔΕΠ σε ιατροσυμβούλιο των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΚΑ) για επιβεβαίωση της ανικανότητας ή απόρριψης της και παραπομπή για εγγραφή ως άνεργος	ΥΔΕΠ ΥΚΑ
Καθοδήγηση	Παραπομπή από ΥΔΕΠ σε άλλες κρατικές υπηρεσίες για συμβουλευτική καθοδήγηση και στήριξη	ΥΔΕΠ ΥΚΕ
Εξέταση για αναπηρία	Παραπομπή από ΥΔΕΠ στο ΤΚΕΑΑ για αξιολόγηση και επιβεβαίωση ή απόρριψη αναπηρίας	ΥΔΕΠ ΤΚΕΑΑ

Οι συνέπειες της μη έγκαιρης ΚΠ καταγράφονται πιο κάτω:

- ◆ Καυστέρηση στη λήψη τελικών αποφάσεων για συνέχιση ή τερματισμό της καταβολής του επιδόματος.
- ◆ Αδικοιολόγητη καθυστέρηση στήριξης ευάλωτων ατόμων.

- ◆ Καθυστέρηση ορθής εκτίμησης της ικανότητας προς εργασία.
- ◆ Καθυστέρηση εγγραφής στη ΔΥΑ και παραπομπής για εξεύρεση εργασίας.
- ◆ Οικονομική εξάρτηση των δικαιούχων από τα επιδόματα, για μεγάλα χρονικά διαστήματα.
- ◆ Συνέχιση καταβολής παροχών σε μη δικαιούχους.

(i) Μη εγγραφή στη ΔΥΑ και μη παραπομπή για εξεύρεση εργασίας.

Αναφέρονται ενδεικτικά οι πιο κάτω περιπτώσεις:

ΕΕΕ που καταβλήθηκε:

Ο δικαιούχος έλαβε επίδομα ΕΕΕ για την περίοδο Οκτωβρίου 2014 έως Μαΐου 2023, συνολικού ύψους €62.981. Το ποσό περιλάμβανε μηνιαία παροχή €240 για ενήλικο εξαρτώμενο τέκνο.

Γεγονότα:

Το τέκνο δεν εγγράφηκε ποτέ στη ΔΥΑ, ενώ δηλώθηκε ότι κατά περιόδους διέμενε σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που δημιουργεί εύλογες αμφιβολίες ως προς το καθεστώς συνήθους διαμονής του. Παρά τις ενδείξεις αυτές, δεν προκύπτει ότι η ΥΔΕΠ προέβη σε οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο ή ενέργειες.

ΕΕΕ που καταβλήθηκε:

Ο δικαιούχος, με εξαρτώμενο μέλος τη σύζυγό του, έλαβε επίδομα ΕΕΕ για την περίοδο Νοεμβρίου 2016 έως Μαΐου 2024, συνολικού ύψους €102.442.

Γεγονότα:

Δεν διασφαλίστηκε η συνεχής τήρηση της υποχρέωσης εγγραφής της συζύγου στη ΔΥΑ, για ενεργή αναζήτηση εργασίας, καθώς παρέμεινε εκτός μητρώου για εκτεταμένα διαστήματα. Παράλληλα, για το 2024 δήλωσε εργαζόμενη, χωρίς τεκμηρίωση ή επαλήθευση των στοιχείων απασχόλησης της από την ΥΔΕΠ, ενώ η καταβολή του επιδόματος συνεχίστηκε χωρίς αναπροσαρμογή.

ΕΕΕ που καταβλήθηκε:

Η δικαιούχος έλαβε επίδομα ΕΕΕ, από τον Ιούλιο 2020 έως τον Μάιο 2023, συνολικού ύψους €19.004.

Γεγονότα:

Η δικαιούχος δεν ήταν εγγεγραμμένη στη ΔΥΑ για όλη την πιο πάνω περίοδο. Παρόλο που υπήρχαν ενδείξεις ότι ενδεχομένως να αντιμετώπιζε προβλήματα που θα μπορούσαν να επηρεάζουν την ικανότητά της για εργασία, δεν προκύπτει ότι αυτά διερευνήθηκαν, ώστε να διαπιστωθεί αν πράγματι ήταν ανίκανη για εργασία και, κατ' επέκταση, αν δικαιολογείτο η μη εγγραφή της στο μητρώο ανέργων. Ως αποτέλεσμα, παρέμεινε εκτός μητρώου από τον Οκτώβριο 2021 για περίπου 20 μήνες, χωρίς να παραπεμφθεί για επανεγγραφή. Επιπρόσθετα, από τον Μάρτιο 2023 εργαζόταν με ιδιαίτερα χαμηλές μηνιαίες απολαβές (€100), χωρίς να εγγραφεί στη ΔΥΑ για αναζήτηση καλύτερα αμειβόμενης εργασίας, όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία.

Και στις τρεις περιπτώσεις διαπιστώνεται συστηματική αδυναμία της ΥΔΕΠ να διασφαλίσει και να παρακολουθήσει την τήρηση βασικών νομοθετικών προϋποθέσεων επιλεξιμότητας, δηλαδή την εγγραφή

στη ΔΥΑ, διαθεσιμότητα για εργασία, επαλήθευση συνήθους διαμονής και απασχόλησης, με αποτέλεσμα την καταβολή ΕΕΕ χωρίς επαρκή έλεγχο συμμόρφωσης. Συνολικά, οι περιπτώσεις αναδεικνύουν ουσιώδη κενά εποπτείας, ανεπαρκείς δικλίδες ελέγχου και παρακολούθησης των δικαιούχων και των εξαρτώμενων μελών.

(ii) Ανικανότητα για εργασία. Η διαπίστωση ανικανότητας για εργασία προϋποθέτει την τήρηση συγκεκριμένων διαδικασιών ελέγχου και επιβεβαίωσης από τα αρμόδια όργανα. Η μη παραπομπή αιτητών/δικαιούχων σε ιατροσυμβούλιο από την ΥΔΕΠ, η αποδοχή μη επικαιροποιημένων ή ανεπαρκώς ελεγμένων ιατρικών γνωματεύσεων, καθώς και λανθασμένες καταχωρίσεις στο πληροφοριακό σύστημα (ΠΣ) του ΕΕΕ, οδηγούν σε συνέχιση της καταβολής του επιδόματος χωρίς επαρκή τεκμηρίωση της ανικανότητας για εργασία.

ΕΕΕ που καταβλήθηκε:

Η δικαιούχος έλαβε επίδομα ΕΕΕ για την περίοδο Απριλίου 2019 έως Αυγούστου 2023, συνολικού ύψους €35.495.

Γεγονότα:

Παρότι δεν ήταν εγγεγραμμένη στη ΔΥΑ, στο ΠΣ καταχωρίστηκε τόσο ως εγγεγραμμένη άνεργη στη ΔΥΑ, όσο και ως άτομο με αναπηρία. Εντούτοις, δεν παραπέμφθηκε σε ιατροσυμβούλιο για επίσημη αξιολόγηση ή πιστοποίηση της κατάστασης της υγείας και της ικανότητάς της προς εργασία. Ως εκ τούτου, καταβλήθηκαν παροχές για περίοδο περίπου 4,5 ετών, χωρίς τεκμηριωμένη αξιολόγηση της δυνατότητάς της να εργαστεί.

β. Μη αξιολόγηση αιτήσεων πρώην ληπτών Δημόσιου Βοηθήματος. Παρότι παρήλθαν 10 έτη από την ψήφιση του Νόμου ΕΕΕ και της πρόνοιας για μετάβαση στο ΕΕΕ των ατόμων που λάμβαναν Δημόσιο Βοήθημα (ΔΒ), για 83 περιπτώσεις δεν έχει αξιολογηθεί ακόμη η αίτηση τους, κατά πόσο πληρούν τις προϋποθέσεις για μετάβαση και λήψη ΕΕΕ και συνεχίζουν να λαμβάνουν ΔΒ ενώ 14 εξ αυτών λαμβάνουν και αναπηρικό επίδομα. Το ύψος των επιδομάτων για τις περιπτώσεις αυτές ανέρχεται σε €780.000 περίπου ετησίως.

γ. Μη παραπομπή στο ΤΚΕΑΑ ανάπηρων προσώπων, πρώην ληπτών ΔΒ, για πιστοποίηση της αναπηρίας τους. Τον Νοέμβριο 2024, εκκρεμούσαν για παραπομπή στο ΤΚΕΑΑ, για αξιολόγηση και πιστοποίηση της αναπηρίας, 1.182 περιπτώσεις ατόμων που είχαν εγκριθεί ως λήπτες Δημοσίου Βοηθήματος ως ανάπηρα άτομα. Την ίδια ημερομηνία, εκκρεμούσαν για εξέταση στο ΤΚΕΑΑ άλλες 780 περιπτώσεις για τις οποίες η ΥΔΕΠ δεν είχε ενημέρωση σχετικά με το στάδιο στο οποίο βρισκόταν η διαδικασία. Για όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις, πέραν του ΕΕΕ, τους καταβάλλεται και αναπηρικό επίδομα (€368,38 τον μήνα), χωρίς να έχει προηγηθεί πιστοποίηση της αναπηρίας τους από το ΤΚΕΑΑ. Σημειώνεται ότι από το σύνολο 4.796 περιπτώσεων που εξετάστηκαν μέχρι το 2025, για 629 από αυτές που λάμβαναν και αναπηρικό επίδομα, δεν πιστοποιήθηκαν από το σύστημα αξιολόγησης της αναπηρίας ως ανάπηρα άτομα, με αποτέλεσμα τον τερματισμό της καταβολής του επιδόματος αναπηρίας.

δ. Επέκταση της περιόδου ισχύος του Ολοκληρωμένου Πορίσματος Αξιολόγησης Αναπηρίας, παρόλο που δεν προβλέπεται σε νομοθεσία. Το Ολοκληρωμένο Πόρισμα Αξιολόγησης Αναπηρίας (ΟΠΑΑ) αποτελεί τη γνωμάτευση των αξιολογητών ιατρών, με βάση όλα τα ενώπιον τους δεδομένα που αφορούν στο άτομο με αναπηρία, και λειτουργεί ως επίσημο πιστοποιητικό που αποτυπώνει τον «τύπο και την έκταση» της

αναπηρίας, ώστε να του παρέχει πρόσβαση σε δικαιώματα, επιδόματα και υπηρεσίες πρόνοιας και υποστήριξης. Παρόλο που η νομοθεσία δεν προβλέπει παράταση της ισχύος του ΟΠΑΑ, εντοπίστηκαν περιπτώσεις στο ΠΣ, όπου αυτή επεκτάθηκε μέχρι και 10 έτη, με αποτέλεσμα την καταβολή επιδομάτων για περιόδους που δεν φαίνεται να καλύπτονται νομικά. Στις περιπτώσεις όπου το ΟΠΑΑ φέρει ημερομηνία λήξης, αυτό υποδηλώνει ότι η αναπηρία κρίθηκε μη μόνιμη ή αναστρέψιμη και συνεπώς απαιτείται επανεξέταση. Ωστόσο, στη βάση εγκυκλίου, η καταβολή του αναπηρικού επιδόματος συνεχίζεται μέχρι να ολοκληρωθεί η νέα αξιολόγηση, ώστε να αποφευχθεί, σύμφωνα με την Υπηρεσία, η διακοπή πληρωμών λόγω καθυστερήσεων. Σημειώνεται ότι από το 2017 καταχωρίζεται στο ΠΣ ΕΕΕ ως ημερομηνία λήξης, η ημερομηνία του ΟΠΑΑ συν δύο έτη.

ε. Μη επαναξιολογήσεις παιδιών με αναπηρία, δικαιούχων αναπηρικών παροχών. Παρά την απόφαση του Υπουργού που προβλέπει την επαναξιολόγηση των παιδιών με αναπηρία κατά την ενηλικίωσή τους, στο σύστημα καταχωρίστηκαν, δύο επιπλέον έτη ισχύος του ΟΠΑΑ. Η παράταση αυτή δεν προβλέπεται ούτε από την απόφαση ούτε από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, με αποτέλεσμα να συνεχίζεται η καταβολή παροχών χωρίς νόμιμη βάση και χωρίς να ασκείται εγκαίρως, όπου απαιτείται, η προβλεπόμενη ΚΠ.

στ. Μη επικαιροποίηση δεδομένων ακίνητης ιδιοκτησίας. Σε προγενέστερες επιστολές μας επισημάνθηκε η ανάγκη τακτικού επανελέγχου των στοιχείων ακίνητης ιδιοκτησίας από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ), καθώς η προηγούμενη επικαιροποίηση τον Απρίλιο του 2022 με βάση τη γενική επανεκτίμηση των ακινήτων σε αξίες 1.1.2018 ανέδειξε σημαντικές αποκλίσεις, οδηγώντας και σε τερματισμό 57 αιτήσεων δικαιούχων.

ζ. Συνέχιση καταβολής επιδομάτων σε άτομα των οποίων οι άδειες παραμονής έληξαν. Παρατηρείται η συνέχιση καταβολής επιδομάτων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις αλλοδαπών δικαιούχων από τρίτες χώρες, παρότι οι άδειες παραμονής τους στη Δημοκρατία και άλλα απαιτούμενα αποδεικτικά έγγραφα είχαν λήξει, χωρίς να απαιτηθεί από την ΥΔΕΠ η υποβολή έγκυρων δικαιολογητικών. Ως αποτέλεσμα, καταβάλλονται επιδόματα χωρίς προηγούμενη επιβεβαίωση της νόμιμης και συνεχούς παραμονής τους, όπως απαιτείται από τη νομοθεσία. Ενδεικτικά αναφέρεται περίπτωση για την οποία γίνεται αναφορά στην παράγραφο (θ) πιο κάτω.

η. Καταβολή παροχών με προέγκριση και καθυστέρηση εξέτασης της αίτησης. Σε αρκετές περιπτώσεις αιτήσεων για παροχή ΕΕΕ, παραχωρείται προέγκριση για προσωρινή παροχή ΕΕΕ κατόπιν προκαταρκτικής απόφασης που λαμβάνει ο Προϊστάμενος της ΥΔΕΠ, λόγω έκτακτων και εξαιρετικά δυσχερών προσωπικών ή/και οικογενειακών συνθηκών του αιτητή. Στις πλείστες περιπτώσεις καθορίζεται χρονικό περιθώριο τριών μηνών για την προσκόμιση των εγγράφων/στοιχείων που απαιτούνται για την τελική εξέταση της αίτησης. Ωστόσο από τον έλεγχο της Υπηρεσίας μας προκύπτει ότι τελικά το ΕΕΕ καταβάλλεται για μεγάλα χρονικά διαστήματα, πέραν των τριών ετών, χωρίς τελική αξιολόγηση ή επαρκή τεκμηρίωση για την καταβολή των σχετικών επιδομάτων.

θ. Αδυναμίες στην επικαιροποίηση και τεκμηρίωση της πληροφόρησης για οικογενειακές μονάδες. Σε οικογενειακές μονάδες μακροχρόνιων ληπτών επιδομάτων, περιλαμβάνονται τέκνα που φοιτούν σε πανεπιστήμια, χωρίς να τεκμηριώνεται επαρκής έλεγχος για τα εισοδήματα των δικαιούχων ή τη

χρηματοδότηση των σπουδών των τέκνων τους ή αν αυτές καλύπτονταν από υποτροφίες ή δωρεές.

Ενδεικτικές περιπτώσεις είναι οι πιο κάτω:

Επιδόματα που καταβλήθηκαν:

Υπήκοος τρίτης χώρας υπό καθεστώς συμπληρωματικής προστασίας, έγγαμος με τρία τέκνα, έλαβε για την περίοδο Μαΐου 2009 – Μαΐου 2023 επιδόματα ΕΕΕ, ΕΤ και ΔΒ, συνολικού ύψους €231.907.

Γεγονότα:

Δεν εντοπίστηκε οποιαδήποτε μορφή απασχόλησης, παρά το ότι κατείχε άδεια παραμονής με δικαίωμα εργασίας, ενώ και η σύζυγος παρέμεινε εγγεγραμμένη άνεργη, απορρίπτοντας θέσεις εργασίας, χωρίς επιβολή κυρώσεων. Οι άδειες παραμονής ολόκληρης της οικογένειας έληξαν χωρίς να προσκομιστούν ανανεωμένες και χωρίς να επιβεβαιωθεί η νόμιμη και συνεχής διαμονή τους στη Δημοκρατία, παρότι αποτελεί προϋπόθεση για τη συνέχιση της καταβολής παροχών. Η παρατεταμένη απουσία ένταξης στην αγορά εργασίας δεν συνοδεύτηκε από ουσιαστική εφαρμογή προγραμμάτων ΚΠ, ενώ διαπιστώθηκαν κενά στον έλεγχο της οικονομικής κατάστασης της οικογένειας, περιλαμβανομένης της μη τεκμηρίωσης της χρηματοδότησης σπουδών εξαρτώμενου φοιτητή.

Επιδόματα που καταβλήθηκαν:

Η αιτήτρια, Κύπρια πολίτης, διαζευγένη με δύο τέκνα, έλαβε για την περίοδο 2003 – Μαΐου 2023 επιδόματα ΕΕΕ, ΕΤ και ΔΒ, συνολικού ύψους €229.216.

Γεγονότα:

Παρά τις επανειλημμένες παραπομπές της από τη ΔΥΑ σε θέσεις εργασίας, δεν κατέστη δυνατή η εργοδότησή της. Παράλληλα, σημειώνεται ότι ένα άτομο που διαβιεί με επιδόματα, τα οποία προορίζονται να καλύπτουν βασικές ανάγκες διαβίωσης, δεν αναμένεται να έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτεί σπουδές τέκνων στο εξωτερικό. Ως εκ τούτου, προκύπτει ανάγκη διερεύνησης κατά πόσο υπήρχαν άλλες πηγές εισοδήματος ή οικονομική στήριξη που δεν δηλώθηκαν ή δεν λήφθηκαν υπόψη κατά την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας της για επιδόματα.

Εντοπίστηκαν επίσης ασυνέπειες στα στοιχεία που τηρούνται από τις διάφορες κρατικές Υπηρεσίες. Το διαζυγίο της αιτήτριας λήφθηκε υπόψη από την ΥΔΕΠ, δεν καταχωρίστηκε όμως στο σύστημα των ΥΚΑ, με αποτέλεσμα να εξακολουθεί να εμφανίζεται ως οικογενειακή μονάδα με τον πρώην σύζυγό της, με πιθανές επιπτώσεις σε ασφαλιστικά δικαιώματα.

Επιπλέον, παρά την έγκαιρη ενημέρωση της ΥΔΕΠ για τον θάνατο τέκνου της το 2016, το τέκνο παρέμεινε ενεργό στο ΠΣ και λαμβανόταν υπόψη στον υπολογισμό του ΕΕΕ έως το 2023, οδηγώντας σε υπερπληρωμή ύψους €19.391, λόγω μη καταχώρισης της ημερομηνίας θανάτου του και αστοχίας στη διασύνδεση δεδομένων με το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης (ΤΑΠΜ) εξαιτίας διαφορετικών αριθμών ταυτοποίησης.

ι. Καθυστερήσεις και ελλείψεις στην έγκαιρη παρακολούθηση και διερεύνηση αιτήσεων.

Παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις και ελλείψεις στην έγκαιρη παρακολούθηση και διερεύνηση αιτήσεων για ΕΕΕ, με αποτέλεσμα να συνεχίζεται η καταβολή παροχών χωρίς επαρκή στοιχεία. Η μη άμεση συλλογή και αξιολόγηση των απαιτούμενων δικαιολογητικών ενδέχεται να οδηγήσει σε αδικαιολόγητη δαπάνη δημόσιων πόρων και σε στρέβλωση της ορθής στόχευσης του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, στερώντας τη δυνατότητα στήριξης σε άτομα που πληρούν πραγματικά τις προϋποθέσεις.

Ενδεικτικά αναφέρεται η πιο κάτω περίπτωση:

Επιδόματα που καταβλήθηκαν:

Η αιτήτρια με καταγωγή από χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έλαβε για την περίοδο από τον Φεβρουάριο 2016 μέχρι τον Αύγουστο 2023 επίδομα ΕΕΕ και ΕΤ, συνολικού ύψους €63.281.

Γεγονότα:

Παρά το γεγονός ότι ζητήθηκαν από την αιτήτρια τον Ιανουάριο του 2023 αποδεικτικά μόνιμης και συνεχούς διαμονής στη Δημοκρατία, καθώς και βεβαιώσεις εισοδημάτων από τη χώρα καταγωγής της, τα εν λόγω στοιχεία δεν προσκομίστηκαν. Εντούτοις, στο ΠΣ ΕΕΕ καταχωρίστηκε ότι δεν εκκρεμούσε οποιαδήποτε περαιτέρω ενέργεια και η καταβολή του ΕΕΕ συνεχίστηκε.

κ. Ανακολουθία μεταξύ δηλωθέντων εισοδημάτων και εξόδων. Διαπιστώσαμε περιπτώσεις, όπου τα έξοδα της οικογενειακής μονάδας δεν συνάδουν με τα δηλωθέντα εισοδήματα, γεγονός που αποτελεί ένδειξη για πιθανή ύπαρξη αδήλωτων πόρων.

Ενδεικτικά αναφέρεται η πιο κάτω περίπτωση:

Επιδόματα που καταβλήθηκαν:

Ζεύγος συνταξιούχων έλαβε για την περίοδο Νοεμβρίου 2016 – Μαΐου 2024 επίδομα ΕΕΕ (βασικές ανάγκες και ενοίκιο) συνολικού ύψους €52.973. Επιπλέον, το ζεύγος λαμβάνει συντάξεις από το ΤΚΑ και από Ευρωπαϊκή χώρα και επίδομα φροντίδας με αποτέλεσμα το συνολικό μηνιαίο ποσό που λαμβάνει να ανέρχεται σε €1.466.

Γεγονότα:

Μετά την αφαίρεση από το εισόδημα των €1.466 του δηλωθέντος ενοικίου των €850 και του επιδόματος φροντίδας των €504, το διαθέσιμο ποσό για διαβίωση περιοριζόταν σε €112, ποσό που δεν επαρκεί για κάλυψη βασικών αναγκών και υποδηλώνει ανακολουθία μεταξύ δηλωθέντων εισοδημάτων και πραγματικών δαπανών. Η εικόνα αυτή ενισχύεται από την απουσία πληρωμών ενοικίου στους δηλωθέντες τραπεζικούς λογαριασμούς και την ελλιπή προσκόμιση στοιχείων για όλους τους λογαριασμούς που εμφανίζονται στο ΠΣ ΕΕΕ, στοιχεία που υποδηλώνουν πιθανή ύπαρξη πρόσθετων μη δηλωμένων εισοδημάτων/καταθέσεων.

λ. Απουσία νομοθετικού πλαισίου για θέματα που αφορούν την παροχή κατ' οίκον φροντίδας. Σύμφωνα με την Κ.Δ.Π. 162/2016 «οι ΥΚΕ εγκρίνουν φυσικά ή/ και νομικά πρόσωπα σύμφωνα με τους όρους που καθορίζει η Διευθύντρια των ΥΚΕ, μέχρι την ετοιμασία και έγκριση ρυθμιστικού νομοθετικού πλαισίου». Παρά ταύτα, η νομοθετική ρύθμιση του θέματος παραμένει σε εκκρεμότητα παρά την πάροδο 10 ετών με ενδεχόμενη ανομοιομορφία στην εφαρμογή των διαδικασιών παροχής του επιδόματος.

Παρά το γεγονός ότι το επίδομα κατ' οίκον φροντίδας, αφορά άτομα με αυξημένες ανάγκες και η έγκαιρη καταβολή του κρίνεται αναγκαία για την προστασία των ευάλωτων δικαιούχων, διαπιστώθηκε καθυστέρηση σε συγκεκριμένη περίπτωση, όπου το σχετικό αίτημα για επίδομα φροντίδας εξετάστηκε με καθυστέρηση εννέα μηνών, γεγονός που παραβιάζει την αρχή για άσκηση αρμοδιότητας μέσα σε εύλογο χρόνο (Ν.158(Ι)/1999) και στερεί από ευάλωτα άτομα την έγκαιρη πρόσβαση σε αναγκαία κοινωνική στήριξη.

μ. Καταβολή επιδομάτων για αναπηρία από διάφορους φορείς. Χωρίς να αμφισβητείται η ανάγκη κρατικής στήριξης των ατόμων με αναπηρία, διαπιστώνεται ότι παροχές για όμοιες ή συναφείς ανάγκες για αναπηρία, προβλέπονται σε διάφορες νομοθεσίες και καταβάλλονται από διάφορους φορείς, πρακτική που αυξάνει τον κίνδυνο καταβολής διπλών ή πολλαπλών επιδομάτων για τον ίδιο σκοπό, λόγω αυξημένης ανάγκης συντονισμού μεταξύ των Υπηρεσιών. Παράλληλα, η τήρηση ξεχωριστών φακέλων και διαδικασιών ανά φορέα επιβαρύνει το σύστημα με αυξημένη γραφειοκρατία και διοικητικό κόστος, ενώ προκαλεί τλαιπωρία στους δικαιούχους. Ενδεικτικά αναφέρεται περίπτωση όπου άτομο με αναπηρίες λαμβάνει συντάξεις και επιδόματα από το Ταμείο Ανακουφίσεως Παθόντων (ΤΑΠ), το ΤΚΕΑΑ και την ΥΔΕΠ.

Τα ευρήματα αυτά καταδεικνύουν την ανάγκη άμεσης διενέργειας μελέτης με στόχο την ενοποίηση της εξέτασης και της καταβολής ενιαίου επιδόματος, προς τα άτομα με αναπηρίες, από μία μόνο Υπηρεσία, ώστε να διασφαλίζεται ορθότερη, δικαιότερη και αποδοτικότερη διαχείριση των δημόσιων πόρων και η βέλτιστη εξυπηρέτηση των πολιτών.

Τομέας Επιδόματος/Χορηγίας για ενίσχυση των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα.

Το Σχέδιο εστιάζει κυρίως σε συνταξιούχους με περιορισμένους οικονομικούς πόρους, λαμβάνοντας υπόψη για σκοπούς υπολογισμού του επιδόματος, τα εισοδήματα του προηγούμενου έτους.

Αδυναμίες στη διαδικασία ελέγχου εισοδημάτων. Διαπιστώσαμε αδυναμίες στους μηχανισμούς ελέγχου και επικαιροποίησης στοιχείων, ελλιπή έλεγχο δηλωθέντων εισοδημάτων και μη επαρκή διερεύνηση εισοδημάτων ή περιουσιακών στοιχείων από το εξωτερικό.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι πιο κάτω περιπτώσεις:

Υπερπληρωμή ύψους €2.312 σε χήρα δικαιούχο ΕΧΣ, η οποία προέκυψε μετά τον θάνατο του συζύγου της. Με την καταχώριση του θανάτου στο ΠΣ ΕΧΣ, το επίδομα επαναυπολογίστηκε αυξημένο, λόγω μείωσης των εισοδημάτων του νοικοκυριού, καθώς δεν περιλήφθηκε στα εισοδήματα η σύνταξη χηρείας, εξαιτίας της καθυστέρησης του υπολογισμού της από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ).

Το συγκεκριμένο περιστατικό δεν αποτελούσε μεμονωμένη περίπτωση εφόσον παρατηρείτο συχνά καθυστέρηση στον υπολογισμό των συντάξεων. Σημειώνεται ότι, όπως έχουμε πληροφορηθεί έχουν ληφθεί μέτρα για αποφυγή ή περιορισμό οποιωνδήποτε υπερπληρωμών.

Χαμηλοσυνταξιούχος έλαβε για τα έτη 2022 και 2023 συνολικό ποσό ύψους €11.000 περίπου για κάθε έτος, ως σύνταξη από το ΤΚΑ και ως ΕΧΣ, ενώ η σύζυγός του είχε εισόδημα από αυτοτελή εργασία, περίπου €3.200 για το 2022.

Ωστόσο, από την εξέταση τραπεζικών κινήσεων του νοικοκυριού για την περίοδο 11/2020–9/2022 προέκυψαν καταθέσεις συνολικού ύψους €28.800, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται ποσά που παραπέμπουν σε εισοδήματα από ενοίκια. Παράλληλα, διαπιστώθηκαν σημαντικές δαπάνες, όπως

πληρωμές για δίδακτρα πανεπιστήμιου, στεγαστικό και φοιτητικό δάνειο, συνολικού ύψους €17.200 περίπου.

Το επίπεδο καταθέσεων και δαπανών δεν φαίνεται να συνάδει με τα δηλωθέντα εισοδήματα της οικογένειας, γεγονός που δημιουργεί ενδείξεις πιθανής ύπαρξης μη δηλωμένων εισοδημάτων. Σημειώνεται επίσης ότι παρόλο που η οικογένεια κατάγεται από τρίτη χώρα, δεν προκύπτει ότι διενεργήθηκε σχετικός έλεγχος για ενδεχόμενα εισοδήματα από το εξωτερικό ή για την πλήρη επιβεβαίωση των προϋποθέσεων νόμιμης και συνεχούς διαμονής.

Καταληκτικά δεν διαπιστώνεται ότι τα πιο πάνω στοιχεία αξιολογήθηκαν επαρκώς κατά την εξέταση της αίτησης, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάζει την ορθότητα της καταβολής των σχετικών παροχών.

Τομέας Επιδόματος Τέκνου και Μονογονεϊκής Οικογένειας.

Ο έλεγχος ανέδειξε αδυναμίες στην επαλήθευση και διασταύρωση στοιχείων, καθώς και ελλιπή παρακολούθηση της οικογενειακής κατάστασης και των εισοδημάτων των δικαιούχων. Διαπιστώθηκε η διενέργεια πληρωμών πριν την εξέταση της αίτησης ή επαρκή τεκμηρίωση, ελλείψεις στα στοιχεία που αφορούν στην διατροφή και γονική μέριμνα, καθώς και περιπτώσεις με μη διερευνημένα ή αδήλωτα εισοδήματα.

Η απουσία ψηφιακής διασύνδεσης για ανταλλαγή δεδομένων με Υπηρεσίες όπως το Τμήμα Φορολογίας και τον Έφορο Εταιρειών, περιορίζει την αποτελεσματικότητα των ελέγχων και αυξάνει τον κίνδυνο λανθασμένων καταβολών επιδομάτων.

α. Καταβολή επιδόματος πριν από την υποβολή ή την εξέταση της αίτησης. Διαπιστώθηκε η διενέργεια πληρωμών του ΕΤ σε κατηγορία αιτητών, πριν την υποβολή της προβλεπόμενης από τον Νόμο αίτησης και εξέτασής της. Συγκεκριμένα παρόλο που η νομοθεσία προβλέπει ότι το ΕΤ για οικογένειες με ένα ή δύο τέκνα καταβάλλεται σε μία ετήσια δόση, μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης της αίτησης, διαπιστώθηκε ότι, για τα έτη 2022 και 2023, κατόπιν απόφασης της Υπουργού και της Υφυπουργού αντίστοιχα, το επίδομα καταβλήθηκε σε μονογονεϊκές οικογένειες με ένα ή δύο τέκνα, πριν από την εξέταση της αίτησης τους.

β. Μη διερεύνηση ενδείξεων για αδήλωτα εισοδήματα. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις με σημαντικές μεταβολές σε περιουσιακά στοιχεία, οι οποίες συνιστούν ένδειξη πιθανής ύπαρξης αδήλωτων εισοδημάτων, χωρίς ωστόσο να έχει πραγματοποιηθεί η απαιτούμενη διερεύνηση. Επιπρόσθετα, καταγράφηκε απουσία διασύνδεσης και συστηματικής ανταλλαγής πληροφοριών με το Τμήμα Φορολογίας, για την επαλήθευση τυχόν εισοδημάτων από μερίσματα, καθώς και με το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας, για την επιβεβαίωση κατοχής εταιρικών συμμετοχών, γεγονός που περιορίζει την πληρότητα, την ακρίβεια και την αξιοπιστία των δεδομένων στα οποία βασίζεται η λήψη αποφάσεων για την καταβολή των επιδομάτων.

Ενδεικτικά αναφέρεται η πιο κάτω περίπτωση:

Μονογονέας της οποίας, ενώ τα δηλωθέντα εισοδήματα για το 2022 ανέρχονταν σε €26.217, η αξία των περιουσιακών της στοιχείων αυξήθηκε από €157.733 την 1.1.2022, σε €825.074 την 1.1.2023, γεγονός που εύλογα δημιουργεί ερωτήματα για το ύψος και την πηγή των εισοδημάτων της, ενώ δεν φαίνεται να διερευνήθηκαν οι λόγοι αύξησης της περιουσίας της (αγορά ή δωρεά). Στην ίδια περίπτωση ενώ για τα έτη 2011, 2013 και 2016 υποβλήθηκαν βεβαιώσεις ότι οι αιτητές δεν έλαβαν μέρος, για τα υπόλοιπα έτη δεν υποβλήθηκε ούτε και ζητήθηκε από την ΥΔΕΠ οποιαδήποτε βεβαίωση για την αξία των μετοχών ή/και για εισοδήματα από μερίσματα.

γ. Μη προσκόμιση στοιχείων για τη διατροφή, τη διαμονή και τη γονική μέριμνα τέκνων μονογονεϊκής οικογένειας. Από το δείγμα 21 περιπτώσεων που λαμβάνουν ΕΜΟ, εντοπίστηκαν τρεις περιπτώσεις δικαιούχων ΕΜΟ, οι οποίοι δεν προσκόμισαν Διάταγμα αρμόδιου Δικαστηρίου για την Γονική Μέριμνα ή τη Διατροφή ενώ σε άλλες τρεις περιπτώσεις, οι δικαιούχοι δεν προσκόμισαν ικανοποιητικά ή/και ενημερωμένα στοιχεία για το ύψος της διατροφής, η οποία λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του οικογενειακού εισοδήματος.

δ. Αδυναμία συνεχούς παρακολούθησης της οικογενειακής κατάστασης. Αδυναμία συνεχούς παρακολούθησης της οικογενειακής κατάστασης (γάμος ή συμβίωση) ληπτών ΕΜΟ. Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση, για την οποία ενώ υπήρχε καταγγελία ότι η αιτήτρια συζεί με τον πρώην σύζυγό της, δεν εντοπίστηκε να έγιναν οποιεσδήποτε ενέργειες για διερεύνηση της.

Γενικά θέματα.

α. Αδυναμίες στη λήψη πληροφόρησης από Αδειοδοτημένα Πιστωτικά Ιδρύματα. Αδυναμίες στη λήψη της απαιτούμενης πληροφόρησης από τα Αδειοδοτημένα Πιστωτικά Ιδρύματα (ΑΠΙ) για ύπαρξη τραπεζικών λογαριασμών ή και καταθέσεων των αιτούντων επίδομα, όπως:

- ◆ Μη εντοπισμός τραπεζικών λογαριασμών μέσω της διασύνδεσης, ακόμη και του λογαριασμού στον οποίο κατατίθετο το επίδομα.
- ◆ Ελλιπής ή εσφαλμένη ταυτοποίηση αιτητών μεταξύ των συστημάτων ΥΔΕΠ και ΑΠΙ.
- ◆ Μερική ή ασυνεπής πληροφόρηση, διαθέσιμη μόνο για συγκεκριμένες χρονικές περιόδους.
- ◆ Περιορισμός της παρεχόμενης πληροφόρησης στο υψηλότερο υπόλοιπο του λογαριασμού, χωρίς στοιχεία για άλλες συναλλαγές με συνέπεια την αδυναμία εντοπισμού πρόσθετων εισοδημάτων από αδήλωτη απασχόληση.
- ◆ Μη εξασφάλιση στοιχείων από αδειοδοτημένα υποκαταστήματα ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο.

Παρά την εφαρμογή νέας διαδικασίας επιβεβαίωσης στοιχείων μέσω IBAN, οι αδυναμίες αυτές εξακολουθούν να υφίστανται.

β. Περιουσία στο εξωτερικό. Απουσία διερεύνησης για την ύπαρξη τυχόν ακίνητης ιδιοκτησίας ή/και καταθέσεων τόσο σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και σε τρίτες χώρες.

γ. Πληροφοριακό σύστημα. Η λειτουργία του Υφυπουργείου υποστηρίζεται σήμερα από αριθμό, μη διασυνδεδεμένων ΠΣ για κάθε επίδομα, γεγονός που εξυπακούει επαναλαμβανόμενες καταχωρίσεις, αυξημένο διοικητικό κόστος, δυσχέρεια στη συγκεντρωτική αξιοποίηση δεδομένων, περιορίζει την παροχή ολοκληρωμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών και αυξάνει το κόστος συντήρησης και υποστήριξης. Προτείνεται η σταδιακή μετάβαση σε ενιαίο ΠΣ για το σύνολο των υπηρεσιών και επιδομάτων, και ανάπτυξη ασφαλών διασυνδέσεων όπου η πλήρης εφαρμογή ενιαίου συστήματος δεν είναι εφικτή. Η ενοποίηση αναμένεται να ενισχύσει τον εκσυγχρονισμό του Υφυπουργείου, να βελτιώσει τη λήψη αποφάσεων, να εξοικονομήσει πόρους και να αναβαθμίσει την ποιότητα και την ταχύτητα εξυπηρέτησης των πολιτών, ενισχύοντας παράλληλα τη διαφάνεια και την ασφάλεια.

δ. Απουσία ενιαίου Μητρώου Γάμων στη Δημοκρατία. Παρά τις πρόνοιες του περί Γάμου Νόμου του 2003 (Ν. 104(I)/2003), ο οποίος προβλέπει τη σύσταση και τήρηση μητρώου γάμων υπό την ευθύνη του Υπουργείου Εσωτερικών, μέχρι και σήμερα δεν έχει δημιουργηθεί ενιαίο και πλήρως ενημερωμένο Μητρώο Γάμων σε επίπεδο Δημοκρατίας.

Η απουσία ενιαίου και ολοκληρωμένου Μητρώου Γάμων έχει ως συνέπεια να δυσχεραίνεται ουσιαστικά ο έλεγχος για την ορθή καταβολή κοινωνικών παροχών, καθότι οι αρμόδιες Υπηρεσίες αδυνατούν να επιβεβαιώσουν έγκαιρα και αξιόπιστα την οικογενειακή κατάσταση των αιτητών. Η κατάσταση αυτή οδηγεί σε καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση υποθέσεων, λανθασμένους υπολογισμούς παροχών, υπερπληρωμές και καταβολή παροχών σε μη δικαιούχους.

Περαιτέρω, η έλλειψη λειτουργικής και ψηφιακής διασύνδεσης μεταξύ των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών και η εξάρτηση από δηλώσεις των αιτητών και προσκόμιση δικαιολογητικών εγγράφων αυξάνουν τη γραφειοκρατία και το διοικητικό κόστος, ενώ παράλληλα ενισχύουν τον κίνδυνο απόκρυψης ή μη έγκαιρης γνωστοποίησης ουσιαστών στοιχείων.

ε. Ιατροσυμβούλια. Για την αξιολόγηση των αιτητών για αναπηρία ή ανικανότητα λειτουργούν διαφορετικά ιατροσυμβούλια από διάφορα τμήματα του ΥΚΠ και του ΥΕΚΑ, τα οποία εκδίδουν γνωματεύσεις για σκοπούς καταβολής συντάξεων ή επιδομάτων. Η παράλληλη λειτουργία τους συνεπάγεται αυξημένη γραφειοκρατία, διοικητικό και οικονομικό κόστος, ταλαιπωρία των πολιτών και ζητήματα διαχείρισης προσωπικών δεδομένων, καθώς συχνά απαιτούνται πολλαπλές εξετάσεις του ίδιου προσώπου.

Κρίνεται σκόπιμη η σύσταση ενός ενιαίου κεντρικού ιατροσυμβουλίου για την ολιστική αξιολόγηση όλων των αιτητών, με στόχο την απλοποίηση και αποτελεσματικότερη διαχείριση της διαδικασίας.

Γενικό συμπέρασμα:

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ή ΕΞΑΡΤΗΣΗ;

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΩΣ ΔΙΚΤΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΟΧΙ ΩΣ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ.

Η υφιστάμενη πολιτική διαχείρισης των κοινωνικών παροχών, σε συνδυασμό με τις αδυναμίες στους μηχανισμούς ελέγχου, επικαιροποίησης στοιχείων και διεκπεραίωσης των αιτήσεων, ενδέχεται να οδηγήσει σε στρεβλώσεις κατά την εφαρμογή της επιδοματικής πολιτικής. Ως αποτέλεσμα, παρατηρούνται περιπτώσεις όπου άτομα που δεν πληρούν τα κριτήρια λαμβάνουν παροχές για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Επομένως, αντί οι παροχές να λειτουργούν ως προσωρινό μέτρο κοινωνικής προστασίας, διαμορφώνονται συνθήκες εξάρτησης, αφού οι αιτητές ενδεχομένως να επικεντρώνονται στην εξασφάλιση επιδομάτων αντί στην ένταξη ή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας. Το γεγονός αυτό επιβαρύνει τη βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας.

Η προσέγγιση αυτή, πέραν του δημοσιονομικού κόστους που συνεπάγεται, υπονομεύει τη διαφάνεια, την κοινωνική δικαιοσύνη και τα κίνητρα για παραγωγική δραστηριότητα. Η επιδοματική πολιτική θα πρέπει να εφαρμόζεται μέσω σύγχρονων και αξιόπιστων μηχανισμών διαχείρισης και ελέγχου, ώστε να λειτουργεί ως δίκτυο κοινωνικής προστασίας για όσους το έχουν πραγματικά ανάγκη και όχι ως εναλλακτικός τρόπος διαβίωσης.

Γενική Σύσταση

Με γνώμονα τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της διαφάνειας και της βιωσιμότητας του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, κρίνεται σκόπιμη η προώθηση μιας συνολικής επαναξιολόγησης του τρόπου εξέτασης και καταβολής των επιδομάτων από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας.

Συγκεκριμένα, εισηγούμαστε:

- ♦ Την ενοποίηση και εξορθολογισμό των επιδομάτων, στο βαθμό του δυνατού, με στόχο τη δημιουργία ενός ενιαίου πλαισίου παροχών, βασισμένου σε σαφή και ομοιόμορφα κριτήρια.

- ◆ Την ενοποίηση και θεσμική αναδιάρθρωση των ιατροσυμβουλιών, ώστε να διασφαλίζεται ενιαία αξιολόγηση, διαφάνεια και ταχύτερη λήψη αποφάσεων.
- ◆ Την ανάπτυξη και λειτουργία ενιαίου ΠΣ, που να επιτρέπει την άμεση πρόσβαση στην ολική εικόνα του αιτητή και την επικαιροποίηση των στοιχείων του, καθώς και τον αποτελεσματικό έλεγχο.
- ◆ Την ανακατανομή αρμοδιοτήτων, ώστε κάθε είδος επιδόματος, να τυγχάνει διαχείρισης από μία μόνο αρμόδια Υπηρεσία, η οποία θα έχει την ευθύνη για την εξέταση, έγκριση και καταβολή του, με στόχο την απλούστευση των διαδικασιών και τη μείωση της τλαιπωρίας και της σύγχυσης για τον πολίτη.
- ◆ Ενδυνάμωση των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου για αποτροπή αλλά και εντοπισμό αδυναμιών και λαθών όσον αφορά στην έγκαιρη και ορθή καταβολή επιδομάτων.

Κεντρικός στόχος των πιο πάνω εισηγήσεων θα πρέπει να είναι η μείωση της γραφειοκρατίας και της τλαιπωρίας του πολίτη, μέσω της καθιέρωσης απλοποιημένων, διαφανών και ταχύτερων διαδικασιών εξυπηρέτησης, καθώς και η ενίσχυση της αξιοπιστίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης του συστήματος.

2. Εισαγωγή.

2.1 Κύριες πληροφορίες για τον ελεγχόμενο φορέα.

Το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας συστάθηκε με τον περί Ίδρυσης Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και περί συναφών θεμάτων Νόμο (Ν.89(Ι)/2021), με σκοπό την κάλυψη της ανάγκης για χάραξη και εφαρμογή εθνικής πολιτικής και στρατηγικής που θα διασφαλίζει, μεταξύ άλλων, την κοινωνική συνοχή, την αλληλεγγύη και ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για όλους τους πολίτες. Ο νόμος τέθηκε σε εφαρμογή με μεταφορά στο Υφυπουργείο των αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας τον Ιούλιο 2021. Η μεταφορά των αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας υλοποιήθηκε τον Ιανουάριο 2022 και του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία τον Ιανουάριο 2023.

α. Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας: Η ΥΔΕΠ ασχολείται κατά κύριο λόγο με τη διαχείριση της διαδικασίας εξέτασης αιτήσεων που υποβάλλονται για παροχή ΕΕΕ και της καταβολής του επιδόματος στους δικαιούχους, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου (Ν. 109(Ι)/2014) (Νόμος). Εκτός από την παροχή του ΕΕΕ, η ΥΔΕΠ έχει αναλάβει, επίσης, τη διαχείριση των επιδομάτων που παρέχονταν από την Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων του Υπουργείου Οικονομικών και συγκεκριμένα το ΕΤ, το ΕΜΟ, το ΕΧΣ, το Ειδικό Βοήθημα Τοκετού σε Άγαμες Μητέρες, το Τιμητικό Επίδομα Πολύτεκνης Μάνας, το Κατά Χάριν Χορήγημα σε Βετεράνους Αγωνιστές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και το Κατά Χάριν Χορήγημα σε Χήρο/α Βετεράνου Αγωνιστή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

β. Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας: Στο πλαίσιο της παροχής εξατομικευμένων κοινωνικών υπηρεσιών για ολιστική στήριξη του ατόμου και της οικογένειας, οι ΥΚΕ παρέχουν συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες προς άτομα και οικογένειες που χρήζουν βραχυπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης στήριξης. Επίσης, μέσω της λειτουργίας ιδρυμάτων και της επιδότησης ιδιωτικών, Μη-Κυβερνητικών Οργανισμών και τοπικών αρχών, διασφαλίζουν την προσβασιμότητα σε ποιοτικές υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Οι ΥΚΕ καλούνται, στο πλαίσιο

των αρμοδιοτήτων τους, να αντιμετωπίσουν και τις προκλήσεις που προκύπτουν από την αυξημένη μεταναστευτική ροή στη χώρα μας.

γ. Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες: Το ΤΚΕΑΑ είναι αρμόδιο για την εφαρμογή του εθνικού νομικού πλαισίου και στρατηγικής για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες. Είναι αρμόδιο για την εφαρμογή του Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας και Λειτουργικότητας που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, με τη λειτουργία Κέντρων Αξιολόγησης Αναπηρίας. Επίσης, είναι υπεύθυνο για τη χορήγηση κοινωνικών παροχών σε άτομα με αναπηρίες, μέσω νόμων και σχεδίων που υλοποιεί. Επίσης, με στόχο τη διασφάλιση της ανεξάρτητης διαβίωσης και με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (ΥΣ), το ΤΚΕΑΑ ανέλαβε την αρμοδιότητα για τη δημιουργία κατοικιών υποστηριζόμενης διαβίωσης, μέσω αναδόχων, οι οποίοι τυγχάνουν χρηματοδότησης και εποπτείας.

2.2 Οικονομικά και άλλα στοιχεία Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας για τα έτη 2023 και 2022.

Τα στοιχεία που αναφέρονται στους πίνακες της Έκθεσης, παρουσιάζονται αυτούσια, όπως υποβλήθηκαν από το Υφυπουργείο, χωρίς να έχουν ελεγχθεί από την Υπηρεσία μας.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται για τα έτη 2023 και 2022 το σύνολο των δαπανών, το ύψος των επιδομάτων που καταβλήθηκαν και ο αριθμός και το κόστος του προσωπικού (μόνιμο, έκτακτο, εργατικό) του Υφυπουργείου και των Υπηρεσιών/Τμημάτων του.

Τμήμα/Υπηρεσία	2023				2022			
	Δαπάνες	Επιδόματα	Προσωπικό		Δαπάνες	Επιδόματα	Προσωπικό	
			Αριθ.	Κόστος			Αριθ.	Κόστος
€	€		€	€	€		€	
Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας (Διοίκηση)	5.451.401	-	30	1.793.654	1.367.074	-	21	1.251.198
Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας	411.119.425	410.746.977	94		412.386.440	411.963.219	82	
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	94.089.235	60.329.780	846	29.652.320	88.317.508	57.427.339	820	27.061.097
Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες	52.169.544	50.253.136	49	1.392.576	51.876.798	45.890.130	51	1.291.491
Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους	21.487.454	-	-	-	5.290.336	-	-	-
Σύνολο	584.317.059	521.329.893	1.019	32.838.550	559.238.156	515.280.688	974	29.603.786

2.3 Σκοπός του ελέγχου.

Σκοπός του ελέγχου ήταν η εξακρίβωση της ορθότητας και κανονικότητας δείγματος συναλλαγών του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας (στο εξής «Υφυπουργείο») που επιλέχθηκε βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας, που αποσκοπούσε στη διατύπωση ελεγκτικής γνώμης επί των Οικονομικών Καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΚΔ) για τα έτη 2022 και 2023. Ο επιτόπιος έλεγχος για το έτος 2022 ολοκληρώθηκε στις 22.9.2023 και για το έτος 2023 στις 13.8.2024. Στο πλαίσιο του πιο πάνω ελέγχου, πέραν του οικονομικού ελέγχου για τον οποίο τα θέματα περιλήφθηκαν στις Ετήσιες Εκθέσεις

μας, διενεργήσαμε επίσης και έλεγχο συμμόρφωσης σε πληρωμές επιδομάτων από την ΥΔΕΠ καθώς και σε συναφείς διαδικασίες που εμπíπτουν στις αρμοδιότητες των ΥΚΕ και του ΤΚΕΑΑ, που αποσκοπούσε, μεταξύ άλλων, στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου συνάδουν με τις διατάξεις της νομοθεσίας, κανονισμούς/οδηγίες και με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης, αναδεικνύοντας περιπτώσεις που ενδέχεται να οδηγούν σε υπερπληρωμές, αδικαιολόγητες καταβολές και κίνδυνο καταστρατήγησης του θεσμού.

Στο πιο κάτω διάγραμμα αποτυπώνεται η δομή και οι βασικοί τομείς αρμοδιότητας της ΥΔΕΠ και τα είδη παροχών που διαχειρίζεται, στην οποία αφορούν τα σημαντικότερα ευρήματα.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται τα επιδόματα που καταβλήθηκαν από την ΥΔΕΠ, σύμφωνα με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης του Γενικού Λογιστηρίου (FIMAS) για τα έτη 2021, 2022 και 2023.

Περιγραφή παροχής	2023	2022	2021
	€	€	€
Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα	194.380.148	198.326.525	207.593.998
Επίδομα Χαμηλοσυνταξιούχων	88.136.748	87.230.287	89.080.859
Επίδομα Τέκνου και Μονογονεϊκής Οικογένειας	118.269.465	116.485.601	108.976.265
Άλλες παροχές (Επίδομα Μάνας, Πασχαλινό επίδομα σε Χαμηλοσυνταξιούχους και Επίδομα τοκετού σε άγαμες μητέρες)	9.960.616	9.920.806	9.809.623
Ολικό	410.746.977	411.963.219	415.460.745

Ακολουθούν τα σημαντικότερα ευρήματα του ελέγχου συμμόρφωσης.

3. Τομέας Παροχής Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.

Το ΕΕΕ παραχωρείται σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου (Ν.109(I)/2014) (Νόμος).

Το ΕΕΕ έχει ως στόχο τη διασφάλιση ενός ελάχιστου κοινωνικά αποδεκτού επιπέδου διαβίωσης για τα άτομα και τις οικογένειές τους που διαμένουν νόμιμα στη Δημοκρατία, εφόσον πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις.

Οποιοδήποτε άτομο του οποίου το εισόδημα και άλλοι οικονομικοί πόροι δεν αρκούν για να καλύψουν τις βασικές και ειδικές του ανάγκες, όπως αυτές ορίζονται από τη σχετική νομοθεσία δύναται να αιτηθεί τη χορήγηση του ΕΕΕ, το οποίο παρέχεται υπό τη μορφή οικονομικής στήριξης ή/και υπηρεσιών.

Το επίδομα είναι συνυφασμένο με το εισόδημα του αιτητή, τα περιουσιακά στοιχεία και τα άτομα που αποτελούν την οικογενειακή του μονάδα και περιλαμβάνει παροχές για στέγαση, άλλες έκτακτες ανάγκες καθώς και κάλυψη αναγκών φροντίδας.

Υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του υπολογιζόμενου μηνιαίου ποσού ΕΕΕ και του μηνιαίου εισοδήματος από εργασία ή από άλλες πηγές εισοδημάτων, του δικαιούχου και όλων των μελών της οικογενειακής του μονάδας. Επιπλέον μπορεί να παραχωρούνται και πρόσθετα ποσά, όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα.

Υπολογιζόμενο μηνιαίο ποσό ΕΕΕ	
Ελάχιστο καλάθι διαβίωσης	€480 για τον αιτητή/δικαιούχο
	€240 για το/τη σύζυγο και για κάθε μέλος της οικογένειας άνω των 14 ετών
	€144 για κάθε μέλος της οικογένειας κάτω των 14 ετών
Παροχή ενοικίου	Το ύψος του ποικίλει ανάλογα με τη σύνθεση της οικογένειας και την Επαρχία στην οποία διαμένει
Επιπρόσθετα ποσά για:	
Αναπηρικό επίδομα	
Δημοτικά ή άλλα παρόμοια τέλη	
Βοήθεια για κάλυψη έκτακτων αναγκών ή/και αναγκών φροντίδας	

Για να καταστεί κάποιος δικαιούχος πρέπει να πληρούνται συνοπτικά, μεταξύ άλλων, οι πιο κάτω προϋποθέσεις:

- ◆ Το κριτήριο της νόμιμης και συνεχούς διαμονής στη Δημοκρατία, για περίοδο πέντε (5) ετών που προηγείται της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης, καθώς και κατά τη διάρκεια λήψης του επιδόματος.
- ◆ Το εισόδημά της οικογένειας να μην ξεπερνά το υπολογιζόμενο ΕΕΕ όπως αναφέρεται πιο πάνω.
- ◆ Η αξία της ακίνητης ιδιοκτησίας του να είναι μέχρι €100.000 (δεν λαμβάνεται υπόψη ιδιόκτητη κατοικία στην οποία διαμένει ο αιτητής ή/και δικαιούχος).
- ◆ Το ύψος των χρηματοοικονομικών στοιχείων να μην ξεπερνά τις €5.000 – αυξανόμενο κατά €1.000 για κάθε πρόσθετο μέλος της οικογενειακής μονάδας.

Περαιτέρω σε περίπτωση που πρόκειται για άνεργο άτομο ικανό προς εργασία ή για εργαζόμενο με χαμηλό εισόδημα, για την έναρξη ή συνέχιση της καταβολής του ΕΕΕ αποτελεί υποχρέωση:

- ◆ Η ενεργοποίηση του και αναζήτηση εργασίας με εγγραφή στο Μητρώο της ΔΥΑ και η αποδοχή εργασίας.
- ◆ Συμμετοχή σε προγράμματα ΚΠ που μπορεί να το βοηθήσουν να βελτιώσει τις δεξιότητές του και να αυξήσει τις πιθανότητες εύρεσης εργασίας.

Επιδόματα:

Σύμφωνα με στοιχεία από το FIMAS, το ύψος του επιδόματος ΕΕΕ που καταβλήθηκε σε δικαιούχους κατά τα έτη 2023 και 2022, ανήλθε σε €194.380.147 και €198.326.509 αντίστοιχα, σε σύγκριση με €207.593.998 το 2021. Όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα, για την κάλυψη βασικών αναγκών

(ελάχιστο καλάθι διαβίωσης) και αναπηρικού επιδόματος το οποίο παρέχεται επιπρόσθετα σε άτομα με αναπηρία, παραχωρήθηκε ποσό ύψους €157.953.887 ή ποσοστό 81% της συνολικής δαπάνης για το 2023, σε σύγκριση με €163.935.227 ή ποσοστό 83% το 2022 και €172.793.632 ή ποσοστό 83% το 2021.

Περιγραφή	2023	2022	2021
	€	€	€
Βασικές ανάγκες (ελάχιστο καλάθι διαβίωσης) και αναπηρικό επίδομα	157.953.887	163.935.227	172.793.632
Φροντίδα	15.251.791	15.157.526	15.835.120
Παροχή ενοικίου	11.434.576	10.696.458	11.194.245
Δημόσιο βοήθημα	1.432.578	1.970.591	5.875.869
Παροχή βοήθειας σε μη δικαιούχους (Άρθρο 11) και Έκτακτες ανάγκες (Άρθρο 10)	7.136.594	5.937.752	1.091.879
Φροντίδα αιχμαλώτων πολέμου	331.272	272.847	-
Αναπηρικό επίδομα σε τερματισμένες αιτήσεις (Άρθρο 39(2))	-	226.484	267.743
Δημοτικά τέλη	63.672	79.077	111.213
Παροχή τόκων στεγαστικού δανείου	75.669	87.536	104.917
Μεταφορικά σε δικαιούχους ΕΕΕ στα πλαίσια Σχεδίων	-	14.670	31.680
Έκτακτες ανάγκες	174.858	113.118	287.700
Εισπράξεις υπερπληρωμών/επιστροφές χρημάτων εντός του έτους	-157.750	-164.777	-
Βοήθεια σε Ουκρανούς πρόσφυγες για αποχώρηση από τα ξενοδοχεία	681.000	-	-
Σύνολο	194.378.147	198.326.509	207.593.998

3.1 Κοινωνική Παρέμβαση.

Βάσει του άρθρου 20 του Νόμου, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης αιτητή ή/και δικαιούχου με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 18 και 19, οι οποίες αφορούν την ενεργή αναζήτηση εργασίας ή βελτίωσης της απασχόλησης, ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας δύναται, κατά την κρίση του, να παραπέμψει το πρόσωπο σε αρμόδιους φορείς για ΚΠ.

Η ΚΠ αποσκοπεί στην απάμβλυνση προβλημάτων και στην ενδυνάμωση των αιτητών/δικαιούχων του ΕΕΕ και των μελών της οικογένειάς τους, μέσω δράσεων επαγγελματικής και συμβουλευτικής καθοδήγησης, με στόχο την ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας ώστε να αποφευχθεί η παγιοποίηση του καθεστώτος τους ως λήπτες επιδοματικής πολιτικής και ο κοινωνικός αποκλεισμός τους. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, οι άνεργοι ή χαμηλά αμειβόμενοι αιτητές οφείλουν να είναι εγγεγραμμένοι στη ΔΥΑ, ενώ τυχόν δήλωση ανικανότητας για εργασία πρέπει

να επιβεβαιώνεται από αρμόδιο ιατροσυμβούλιο, το οποίο καθορίζει και τη διάρκεια ισχύος της ανικανότητας.

α. Εφαρμογή προγράμματος ΚΠ. Με απώτερο σκοπό την έγκαιρη και εξατομικευμένη παρέμβαση και τη συνεργασία με τους αιτητές ή δικαιούχους του ΕΕΕ, ούτως ώστε να αποφευχθεί η παγιοποίηση του καθεστώτος τους ως λήπτες επιδοματικής βοήθειας, καθότι η χρόνια λήψη χρηματικών κοινωνικών παροχών αποτελεί παράγοντα επικινδυνότητας για τον κοινωνικό αποκλεισμό τους, το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφαση αρ. 94.302, ημερ. 26.1.2023, ενέκρινε την εφαρμογή σε μόνιμη βάση προγράμματος ΚΠ, σύμφωνα με οδηγό ΚΠ που καταρτίστηκε για το σκοπό αυτό. Στην απόφαση αναφέρονται συγκεκριμένες ενέργειες που έγιναν, όπως η δημιουργία κλιμακίου ΚΠ και η απόσπαση λειτουργού των ΥΚΕ στη Διοίκηση του Υφυπουργείου, ο οποίος ανέλαβε τον ρόλο συντονιστή του προγράμματος.

Ζητήσαμε ενημέρωση για το βαθμό υλοποίησης του πιο πάνω προγράμματος αναλυτικά, τον αριθμό των αιτητών/δικαιούχων ΕΕΕ που εντάχθηκαν σε αυτό, αφού σε πρώτη φάση θα κάλυπτε 458 περιπτώσεις, και κατά πόσο έχουν επιτευχθεί οι στόχοι που τέθηκαν.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υφυπουργείου στην απαντητική του επιστολή, ημερ. 2.12.2025, ανέφερε τα πιο κάτω:

- ◆ Εντός του 2024 συστάθηκε ειδική ομάδα ενεργοποίησης διαθέσιμων προς εργασία δικαιούχων ΕΕΕ και πραγματοποιήθηκαν 925 παραπομπές στη ΔΥΑ προκειμένου να εγγραφούν και να ενεργοποιηθούν στην αγορά εργασίας,
- ◆ τον Φεβρουάριο και τον Αύγουστο του 2024 έγιναν 277 και 771 παραπομπές οικογενειακών μονάδων, αντίστοιχα, για συμμετοχή σε ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας,
- ◆ 446 δικαιούχοι ΕΕΕ παραπέμφθηκαν στην ΑΝΑΔ για κατάρτιση στο «Πρόγραμμα Επιχειρηματικότητας για άνεργους δικαιούχους ΕΕΕ»

Μας ανέφερε επίσης ότι βάσει των πιο πάνω ενεργειών, κατ' εφαρμογή των άρθρων 18 μέχρι 22 του Νόμου ΕΕΕ, όλοι όσοι αναιτιολόγητα δεν έχουν συμμορφωθεί με τις υπό αναφορά υποχρεώσεις έχουν τερματιστεί από το ΕΕΕ.

β. Μη εγγραφή στη ΔΥΑ και μη παραπομπή για εξεύρεση εργασίας. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου, παρά το γεγονός ότι στην ειδικά διαμορφωμένη οθόνη του ΠΣ ΕΕΕ υπήρχε καταχωρισμένη πληροφόρηση σχετικά με την εγγραφή του δικαιούχου ή/και μελών της οικογενειακής του μονάδας στη ΔΥΑ, καθώς και σχόλια της ΔΥΑ αναφορικά με ενέργειες για παραπομπή τους προς εξεύρεση εργασίας, δεν προχώρησε έγκαιρα η εφαρμογή της προβλεπόμενης από τη νομοθεσία ΚΠ. Η καθυστέρηση αυτή ενδέχεται να περιορίζει την αποτελεσματικότητα του μέτρου και να παρατείνει την εξάρτηση των δικαιούχων από την παροχή επιδόματος. Σχετικά αναφέρονται οι πιο κάτω περιπτώσεις για τις οποίες σημειώνονται τα ακόλουθα:

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α1.** Αφορά σε πρόσωπο, ηλικίας 47 ετών τον Μάιο του 2023, το οποίο από το 1997 λαμβάνει σύνταξη ανικανότητας από το ΤΚΑ, με γνωμάτευση ιατροσυμβουλίου, με την οποία κρίθηκε ανίκανο για εργασία σε ποσοστό 75%, με δυνατότητα απασχόλησης μόνο σε ελαφριά εργασία, πληροφορία που δεν είναι διαθέσιμη στην ΥΔΕΠ για να την αξιοποιήσει.

Ως συνταξιούχος του ΤΚΑ, υπέβαλε αίτηση και από τον Οκτώβριο 2014, λαμβάνει ΕΧΣ από το κονδύλι ΕΕΕ. Όπως διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο, το πρόσωπο αυτό έλαβε επιδόματα ύψους €30.394.

Ο αιτητής ήταν εγγεγραμμένος ως άνεργος στη ΔΥΑ μέχρι τον Φεβρουάριο 2020, αναζητώντας εργασία μερικής απασχόλησης. Ωστόσο, στον ηλεκτρονικό φάκελό του εντοπίστηκε καταγγελία για αδήλωτη εργασία, η οποία, όπως σημειώθηκε, δεν διερευνήθηκε λόγω μη ύπαρξης πληροφόρησης για το χώρο απασχόλησης, ενώ σε τηλεφωνική επικοινωνία αρνήθηκε τις καταγγελίες που τον αφορούσαν.

Παρά το ότι στις 4.10.2019 καταχωρίστηκε στο ΠΣ ΕΕΕ ότι η αίτηση θα επανεξεταστεί εντός ενός έτους, δεν τεκμηριώθηκε σχετική επανεξέταση, καθώς η τελευταία καταχώριση/διαχείριση ήταν στις 25.10.2019.

Εύρημα: Διαπιστώνεται απουσία ελέγχου μετά τη διακοπή της εγγραφής στη ΔΥΑ το 2020, παρότι ο δικαιούχος θεωρείται ικανός έστω και για ελαφριά εργασία.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α2.** Αφορά σε αιτήτρια ηλικίας 34 ετών, η οποία από τον Ιούλιο 2020 μέχρι και τον Μάιο 2023 έλαβε επιδόματα ύψους €19.004.

Για την περίοδο από 30.1.2020 μέχρι 11.5.2020, ήταν εγγεγραμμένη στη ΔΥΑ και αναζητούσε εργασία μερικής απασχόλησης, ενώ στη συνέχεια εγγράφηκε για εξεύρεση εργασίας με πλήρη απασχόληση, μέχρι τον Οκτώβριο 2021, οπότε η εγγραφή της τερματίστηκε λόγω μη ανανέωσής της. Από τον Οκτώβριο 2021 μέχρι και τον Μάιο 2023, δεν εντοπίστηκε καμία ενέργεια εκ μέρους της ΥΔΕΠ για παραπομπή της για εγγραφή στη ΔΥΑ. Σημειώνεται ότι παρόλο που υπήρχαν ενδείξεις ότι ενδεχομένως να αντιμετώπιζε προβλήματα που θα μπορούσαν να επηρεάζουν την ικανότητά της για εργασία, δεν προκύπτει ότι αυτά διερευνήθηκαν, ώστε να διαπιστωθεί αν πράγματι ήταν ανίκανη για εργασία και, κατ' επέκταση, αν δικαιολογείτο η μη εγγραφή της στο μητρώο ανέργων. Το 2023 η αιτήτρια δήλωσε αυτοτελώς εργαζόμενη με απολαβές ύψους €100/μήνα.

Για την περίπτωση αυτή γίνεται αναφορά και στην παράγραφο 3.6 πιο κάτω.

Εύρημα: Η διαπιστωθείσα απουσία ενεργειών εκ μέρους της ΥΔΕΠ για την παρακολούθηση της κατάστασης της αιτήτριας και την παραπομπή της στη ΔΥΑ, λαμβάνοντας υπόψη και τις εξαιρετικά χαμηλές δηλωθείσες απολαβές, συνιστά τελικά παράλειψη παρακολούθησης της εφαρμογής των προνοιών της νομοθεσίας, που προβλέπουν την υποχρέωση των ικανών προς εργασία δικαιούχων για ενεργή αναζήτηση εργασίας ή, σε περίπτωση μερικής απασχόλησης, για αναζήτηση πιο προσοδοφόρας εργασίας.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Η ενίσχυση των διαδικασιών παρακολούθησης είναι απαραίτητη με στόχο την ενίσχυση της συμμόρφωσης των δικαιούχων με τις θεσμοθετημένες υποχρεώσεις τους και τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής διαχείρισης των δημόσιων πόρων.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α3.** Αφορά σε πρόσωπο 49 ετών δικαιούχο του ΕΕΕ, ο οποίος από τον Οκτώβριο 2014 μέχρι και τον Μάιο του 2023 έλαβε συνολικά επιδόματα ύψους €62.981. Το μηνιαίο επίδομα ανερχόταν στα €720, €480 για τον ίδιο και €240 για το εξαρτώμενο τέκνο του ηλικίας 26 ετών, που διέμενε μαζί του.

Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- (i) Το τέκνο ουδέποτε εγγράφηκε στη ΔΥΑ ως άνεργος, παρά το γεγονός ότι η εγγραφή αυτή αποτελεί προϋπόθεση για την καταβολή του επιδόματος.
- (ii) Παρόλο που ο δικαιούχος σε επιστολή του ανέφερε ότι το τέκνο διαμένει για κάποιο χρονικό διάστημα σε Ευρωπαϊκή χώρα με τη μητέρα και τις δύο αδελφές του, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένο υπολογισμό των ωφελημάτων, δεν εντοπίστηκαν ενέργειες για τεκμηρίωση της διαμονής του εξαρτώμενου τέκνου.
- (iii) Δεν υπογράφηκε από το τέκνο το έντυπο ΕΕΕ.8 («Έντυπο Εξουσιοδότησης»), το οποίο απαιτείται ώστε να επιτρέπεται η λήψη πληροφοριών από τις Αρχές και άλλους οργανισμούς, σύμφωνα με το άρθρο 13Α(1) του Νόμου, για την επαλήθευση περιουσιακών και άλλων στοιχείων του.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ΥΔΕΠ δεν ενήργησε σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου και τις εσωτερικές οδηγίες, καθώς:

- (i) Δεν τεκμηριώνεται ότι η ΥΔΕΠ προέβη στις απαιτούμενες ενέργειες ΚΠ σχετικά με το εξαρτώμενο τέκνο.
- (ii) Δεν διερεύνησε τη δήλωση του δικαιούχου σχετικά με τη νόμιμη και συνεχή διαμονή του τέκνου στη Δημοκρατία.
- (iii) Δεν έλαβε τα απαραίτητα μέτρα για την υπογραφή του εντύπου ΕΕΕ.8 από το τέκνο, καθότι σε περίπτωση μη προσκόμισης ορθά συμπληρωμένου του εντύπου, η αίτηση δεν εξετάζεται.

Εύρημα: Η ΥΔΕΠ επέτρεψε την καταβολή επιδόματος για το τέκνο χωρίς να διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τις προβλεπόμενες νομικές προϋποθέσεις και διαδικασίες, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ενδεχόμενο αδικαιολόγητης καταβολής ποσών.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α4.** Αφορά σε πρόσωπο 55 ετών, με πιστοποιημένη αναπηρία από το ΤΚΕΑΑ από τον Οκτώβριο 2022, το οποίο από τον Νοέμβριο 2016 μέχρι τον Μάιο 2024, έλαβε

συνολικά επιδόματα ύψους €102.442. Στην αίτηση του περιλαμβάνεται και η σύζυγός/συμβία του, ηλικίας 57 ετών κατά τον χρόνο του ελέγχου, ως εξαρτώμενο μέλος.

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι:

- (i) Η σύζυγος δεν ήταν εγγεγραμμένη στη ΔΥΑ ως άνεργη και συνεπώς δεν τεκμηριώνεται ότι βρισκόταν σε ενεργή αναζήτηση εργασίας.
- (ii) Κηρύχθηκε εκούσια άνεργη για περίοδο έξι μηνών, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Νόμου, με διακοπή της καταβολής του επιδόματος ως εξαρτώμενου ατόμου στην αίτηση του αιτητή, από 1.12.2018 έως 31.5.2019.
- (iii) Μετά από ένσταση, η αίτηση επανεξετάστηκε και εγκρίθηκε, με αποτέλεσμα την επανέναρξη της καταβολής του ΕΕΕ από την 1.6.2019.
- (iv) Η σύζυγος εγγράφηκε στη ΔΥΑ από τις 17.2.2021 έως τις 2.3.2022, ημερομηνία κατά την οποία η εγγραφή της τερματίστηκε αυτόματα λόγω μη ανανέωσης, γεγονός που υποδηλώνει έλλειψη ενεργού ενδιαφέροντος για αναζήτηση εργασίας. Έκτοτε δεν προέβη σε νέα εγγραφή.
- (v) Σε απάντηση της, προς την ΥΔΕΠ (27.2.2024), από την οποία είχε κληθεί να παρουσιαστεί στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, δήλωσε ότι απασχολείται στον τουριστικό τομέα και ότι αναμένει να ξεκινήσει εργασία με την έναρξη της τουριστικής περιόδου.

Δεν τεκμηριώθηκε κατά πόσο η ΥΔΕΠ προέβη σε ενέργειες για περαιτέρω διερεύνηση τυχόν απασχόλησής της, ούτε για τυχόν απολαβές της, ώστε να γίνεται η ανάλογη μείωση του επιδόματος. Σε περίπτωση μη απασχόλησης, η ΥΔΕΠ όφειλε να απαιτήσει από τη σύζυγο να εγγραφεί ως άνεργη στη ΔΥΑ ή να την κηρύξει εκούσια άνεργη με διακοπή του επιδόματος.

Εύρημα: Δεν υπάρχει τεκμηρίωση κατά πόσο η ΥΔΕΠ προέβηκε στις αναγκαίες ενέργειες για διασφάλιση της ορθής καταβολής του ΕΕΕ, μέσω της συστηματικής παρακολούθησης της απασχόλησης της εξαρτώμενης συζύγου, με αποτέλεσμα ενδεχόμενη υπερπληρωμή επιδομάτων ή μη έγκαιρη διακοπή αυτών.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α5.** Αφορά σε δικαιούχο του ΕΕΕ από τον Αύγουστο 2015, ο οποίος από τον Μάιο 2017 λαμβάνει επιπλέον και αναπηρικό επίδομα, καθώς πιστοποιήθηκε από ΤΚΕΑΑ, ως άτομο με μόνιμη σοβαρή κινητική αναπηρία. Συνολικά, από τον Αύγουστο 2015 μέχρι και τον Μάιο 2024, του καταβλήθηκαν επιδόματα συνολικού ύψους €84.628.

Κατά την εξέταση του φακέλου, εντοπίστηκαν τα εξής:

- (i) Στις 2.5.2017, υπέβαλε αίτημα για τερματισμό της καταβολής του ΕΕΕ, δηλώνοντας πρόθεση να μεταβεί στην Αυστραλία για εργασία. Ωστόσο, με μεταγενέστερη επιστολή του ζήτησε όπως αργηθεί το αίτημά του και συνεχιστεί η καταβολή του επιδόματος.

- (ii) Στις 9.6.2017 εγγράφηκε στη ΔΥΑ ως άνεργος, δηλώνοντας ενδιαφέρον για μερική απασχόληση ως ελαιοχρωματιστής. Η εγγραφή του διήρκεσε μόλις 11 ημέρες, έως τις 20.6.2017, και από τότε δεν υπήρξε οποιαδήποτε ανανέωση.
- (iii) Η ΥΔΕΠ δεν ενημέρωσε το ΤΚΕΑΑ για τις παραπάνω ενδείξεις, ώστε να εξεταστεί εκ νέου η κατάσταση της αναπηρίας και η πιθανότητα επανένταξης του στην αγορά εργασίας.
- (iv) Στον φάκελο δεν υπάρχουν έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν τη νόμιμη και συνεχή διαμονή του στη Δημοκρατία.

Εύρημα: Αδυναμία στον αποτελεσματικό χειρισμό των διαθέσιμων πληροφοριών που σχετίζονται με την ικανότητα για εργασία και την αναπηρία του δικαιούχου, καθώς και έλλειψη συντονισμού μεταξύ ΥΔΕΠ και ΤΚΕΑΑ και παράλειψη τεκμηρίωσης της μόνιμης και νόμιμης διαμονής του στη Δημοκρατία.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α6.** Αφορά σε πρόσωπο που από τον Οκτώβριο 2015 έως και Ιούλιο 2023 έλαβε επιδόματα συνολικού ύψους €98.662. Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι η αιτήτρια ήταν εγγεγραμμένη στη ΔΥΑ, αναζητώντας μόνο μερική απασχόληση, με αιτιολογία την ευθύνη φροντίδας μικρών παιδιών. Ωστόσο, στον φάκελο δεν εντοπίστηκε τεκμηρίωση ή διερεύνηση από την ΥΔΕΠ ως προς:

- (i) τη φοίτηση ή τυχόν εξωσχολική απασχόληση των παιδιών, και
- (ii) της διαθεσιμότητας της αιτήτριας για εργασία με πλήρη απασχόληση

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, δημιουργούνται αμφιβολίες ως προς την συμμόρφωσή της με τις βασικές προϋποθέσεις του Νόμου για ενεργή αναζήτηση εργασίας. Η ΥΔΕΠ όφειλε να εξετάσει το οικογενειακό και κοινωνικό της περιβάλλον, ώστε να διαπιστωθεί αν υφίστανται αντικειμενικοί περιορισμοί πλήρους απασχόλησης ή αν απαιτούνταν μέτρα ΚΠ (π.χ. παιδική μέριμνα), με στόχο τη διευκόλυνση της επανένταξης της στην αγορά εργασίας.

Εύρημα: Δεν έγινε διερεύνηση της πραγματικής δυνατότητας πλήρους απασχόλησης, με αποτέλεσμα η αξιολόγηση της διαθεσιμότητας για εργασία να βασιστεί μόνο στην υποκειμενική δήλωση της αιτήτριας.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α7.** Η αιτήτρια, άτομο με πιστοποιημένη αναπηρία, στο πλαίσιο του ΕΕΕ για την περίοδο από τον Νοέμβριο 2016 μέχρι τον Μάιο 2023 έλαβε επιδόματα συνολικού ύψους €114.862.

Κατά τον χρόνο του ελέγχου, ο σύζυγος της εργαζόταν με μηνιαίες απολαβές ύψους €500, χωρίς να είναι εγγεγραμμένος στη ΔΥΑ. Η μη εγγραφή του, περιορίζει τη δυνατότητα ενεργούς αναζήτησης εναλλακτικής ή πιο προσοδοφόρας απασχόλησης, γεγονός που ενδεχομένως να επηρεάζει τις πραγματικές ανάγκες λήψης του ΕΕΕ από το νοικοκυριό.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την Κ.Δ.Π. 340/2014, στις περιπτώσεις όπου ο αιτητής είναι πιστοποιημένο άτομο με αναπηρία, ποσό μέχρι €512 από τις απολαβές του/της συζύγου, εξαιρείται από τον υπολογισμό του εισοδήματος.

Η πρόνοια αυτή, αν και θεσμοθετημένη με σκοπό την ενίσχυση ευάλωτων ομάδων, ενδέχεται να λειτουργεί ως αντικίνητρο για αναζήτηση πλήρους ή καλύτερα αμειβόμενης εργασίας και, σε ορισμένες περιπτώσεις, να δηλώνεται σκόπιμα σταθερό ή οριακά εξαιρετέο εισόδημα, προκειμένου να συνεχίζεται η λήψη του ΕΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΥΔΕΠ όφειλε να απαιτήσει από τον σύζυγο της αιτήτριας την εγγραφή του στη ΔΥΑ, προκειμένου:

- (i) να ενθαρρυνθεί η αναζήτηση πιο βιώσιμης ή προσοδοφόρας εργασίας και
- (ii) να διασφαλιστεί ότι η χορήγηση του ΕΕΕ βασίζεται σε πραγματικές κοινωνικοοικονομικές ανάγκες, όπως προβλέπεται από το θεσμικό πλαίσιο.

Εύρημα: Μη εγγραφή του συζύγου στη ΔΥΑ, με κίνδυνο το υφιστάμενο καθεστώς να λειτουργεί ως αντικίνητρο για ουσιαστική επαγγελματική του αποκατάσταση.

- ◆ **Περιπτώσεις με Αρ. Αίτησης Α8 και Α9.** Αφορούν σε δύο πρόσωπα, τα οποία έλαβαν επιδόματα, στο πλαίσιο του ΕΕΕ, ύψους €39.239 και €61.059, αντίστοιχα. Η Αίτηση με Αρ. Α8 αφορά στην περίοδο από τον Μάιο 2016 μέχρι τον Μάιο 2023 και η Αίτηση με Αρ. Α9 αφορά στην περίοδο από τον Αύγουστο 2014 μέχρι και τον Αύγουστο 2023.

Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκαν προβλήματα στην απεικόνιση και διαχείριση των στοιχείων των αιτητών στο σύστημα ΚΠ.

- (i) Παρόλο που στην αρχική οθόνη του συστήματος ΚΠ εμφανίζονται ορθά το όνομα και τα βασικά στοιχεία του αιτητή, στις επόμενες οθόνες όπου παρουσιάζονται οι ημερομηνίες εγγραφής στη ΔΥΑ και οι σχετικές παραπομπές για εργασία, εμφανίζονται στοιχεία άλλου, άσχετου προσώπου. Αυτό καθιστά αδύνατη την παρακολούθηση των ενεργειών ΚΠ που συνδέονται με την παραπομπή του αιτητή για εργασία και επηρεάζει άμεσα την αξιολόγηση της συμμόρφωσής του με τις απαιτήσεις του Νόμου.
- (ii) Στο ΠΣ ΕΕΕ, για έναν εκ των αιτητών, καταχωρίστηκε λανθασμένος αριθμός κοινωνικών ασφαλίσεων, επιβαρύνοντας περαιτέρω την αξιοπιστία των δεδομένων και δημιουργώντας κίνδυνο εσφαλμένων καταβολών ή αποφάσεων.

Εύρημα: Οι περιπτώσεις αυτές αναδεικνύουν την ανάγκη εντοπισμού και διόρθωσης σφαλμάτων, που πιθανόν να προκύπτουν μεταξύ άλλων και από τη διασύνδεση δεδομένων μεταξύ των ΠΣ.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α10.** Αφορά σε πρόσωπο πρώην λήπτη ΔΒ, που από τον Νοέμβριο 2016 εγκρίθηκε η μεταφορά του στο ΕΕΕ και μέχρι τον Σεπτέμβριο 2022, έλαβε επιδόματα ύψους €64.974.

Στο πλαίσιο της ΚΠ, παραπέμφθηκε στις ΥΚΕ, καθώς δεν παρουσιαζόταν στις συνεντεύξεις για θέσεις εργασίας στις οποίες παραπέμφθηκε από τη ΔΥΑ, ενώ η σύζυγος του κηρύχθηκε εκούσια άνεργη λόγω μη αποδοχής εργασίας.

Σχετικά εντοπίζονται τα ακόλουθα θέματα:

- (i) Καθυστερημένη αξιολόγηση από τις ΥΚΕ. Στις 31.10.2019, η ΥΔΕΠ ζήτησε από τις ΥΚΕ την ετοιμασία έκθεσης σχετικά με την κατάσταση του αιτητή και της συζύγου του η οποία υποβλήθηκε στις 7.5.2020, με καθυστέρηση έξι μηνών, ενώ οι καταβολές του ΕΕΕ συνεχίζονταν.
- (ii) Ανεπαρκείς ενέργειες από την ΥΔΕΠ. Στην έκθεση αναφερόταν ότι αιτητής και σύζυγος θα έπρεπε να παραπεμφθούν σε ιατροσυμβούλιο για αξιολόγηση της ικανότητας για εργασία, ενέργεια που θα έπρεπε να είχε δρομολογηθεί από το 2016, στην αρχική φάση υποβολής και εξέτασης της αίτησης του για ΕΕΕ.
- (iii) Καθυστερημένη προσκόμιση διαζυγίου. Την 1.6.2021 εκδόθηκε διαζύγιο, το οποίο προσκομίστηκε στην ΥΔΕΠ καθυστερημένα, στις 8.7.2022. Ως αποτέλεσμα, το βασικό επίδομα για τη σύζυγο και το παιδί καταβαλλόταν λανθασμένα για την περίοδο από 1.6.2021 μέχρι 5.9.2022.
- (iv) Μη έγκαιρος υπολογισμός υπερπληρωμής. Παρά το γεγονός ότι στις 5.9.2022, εγκρίθηκε ο τερματισμός της αίτησης και υπολογισμός της υπερπληρωμής, μέχρι τον Μάιο 2023 δεν έγινε ο υπολογισμός και καταχώριση της στο ΠΣ ΕΕΕ.

Ευρήματα: Στη συγκεκριμένη περίπτωση καταγράφονται καθυστερήσεις και ελλείψεις για την αποτελεσματική διαχείριση της, με αποτέλεσμα τη συνέχιση αδικαιολόγητων καταβολών, καθυστέρηση στον υπολογισμό υπερπληρωμών καθώς και απουσία έγκαιρης παραπομπής σε ιατροσυμβούλιο από την ΥΔΕΠ για αξιολόγηση της ικανότητας για εργασία.

γ. Ανικανότητα για εργασία. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου δεν φαίνεται να εφαρμόστηκε η διαδικασία ΚΠ, όπως προβλέπεται στην Εγκύκλιο αρ. ΕΕΕ – 13/2016 και την Απόφαση της Υπουργού, ημερ. 8.9.2016. Οι αιτητές ή και μέλη της οικογενειακής μονάδας, στη βάση ενδεχομένως των ιατρικών πιστοποιητικών που προσκομίστηκαν, καταχωρίστηκαν στο ΠΣ ΕΕΕ ως ανίκανοι προς εργασία και έλαβαν ΕΕΕ, χωρίς να εξεταστεί η πιθανότητα παραπομπής τους σε διαδικασία ΚΠ, περιλαμβανομένης της ιατρικής εξέτασης από ιατροσυμβούλιο ή άλλου είδους φροντίδας που θα θεωρείτο κατάλληλη για την περίπτωσή τους, για λήψη τελικής απόφασης ως προς την ικανότητα τους ή μη προς εργασία. Σχετικά αναφέρονται οι πιο κάτω περιπτώσεις:

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α11.** Αφορά σε δικαιούχο ΕΕΕ ο οποίος από τον Ιούνιο 2016 μέχρι τον Μάιο 2024 έλαβε επιδόματα συνολικού ύψους €78.472. Παρά το γεγονός ότι από το 2019 προσκόμισε Ιατρικές Εκθέσεις που πιστοποιούν την ανικανότητά του για εργασία, όπως διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο δεν υλοποιήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία ΚΠ, ώστε να

παραπεμφθεί από την ΥΔΕΠ για εξέταση από ιατροσυμβούλιο, το οποίο είναι αρμόδιο να αποφασίσει για την ικανότητά του για εργασία. Ως συνέπεια, ο δικαιούχος απέφευγε την υποχρέωση εγγραφής στη ΔΥΑ και συνεπώς την ενεργό αναζήτηση απασχόλησης.

Επιπλέον, στον φάκελο του υπάρχει αναφορά ότι, αν και είχε παραπεμφθεί για συνέντευξη για εργασία από τη ΔΥΑ (μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017 ήταν εγγεγραμμένος στη ΔΥΑ ως κανονικός άνεργος), δεν παρουσιάστηκε και αρνήθηκε να αποδεχτεί οποιαδήποτε προσφορά.

Παράλληλα από προκαταρκτική έρευνα της ΥΔΕΠ, διαπιστώθηκε ότι ασκεί οικονομική δραστηριότητα στον γεωργικό τομέα, ένδειξη ύπαρξης πρόσθετων αδήλων εισοδημάτων.

Ευρήματα:

- (i) Καθυστερήση και παράλειψη ενεργοποίησης της διαδικασίας ιατροσυμβουλίου.
- (ii) Έλλειψη παρακολούθησης της υποχρέωσης εγγραφής και αναζήτησης εργασίας μέσω ΔΥΑ.
- (iii) Ενδείξεις αδήλωτης εργασίας και εισοδημάτων που δεν έχουν αξιολογηθεί από την Υπηρεσία.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Είναι κρίσιμο να ενισχυθούν οι έλεγχοι και οι διαδικασίες παρακολούθησης για να εξασφαλιστεί ότι τα επιδόματα παραχωρούνται σε πραγματικά δικαιούχους ώστε να αποτραπεί η κατάχρηση του συστήματος.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α12.** Αφορά σε οικογενειακή μονάδα αποτελούμενη από τον αιτητή και τη σύζυγό του, άνεργων, ηλικίας 52 και 54 ετών τον Αύγουστο 2018, όταν άρχισε η καταβολή του ΕΕΕ. Μέχρι τον Μάιο 2023 τους καταβλήθηκαν επιδόματα συνολικού ύψους €58.106. Το μηνιαίο ποσό του επιδόματος ανερχόταν σε €910 (βασικό επίδομα €480, για ένα εξαρτώμενο €240 και από τον Απρίλιο 2023 επίδομα ενοικίου €190). Η ΥΔΕΠ με επιστολή της, ημερ. 16.9.2022, τους ενημέρωσε ότι οφείλουν να εγγραφούν ως άνεργοι στο Μητρώο της ΔΥΑ. Αντ' αυτού υπέβαλαν το έντυπο ΕΕΕ14 (ιατρική έκθεση) δηλώνοντας ανικανότητα για εργασία. Η ιατρική σύσταση για τη σύζυγο ανέφερε ότι ήταν «ικανή για εργασία με περιορισμούς», λόγω αρτηριακής υπέρτασης και σιδηροπενίας, ενώ έκτοτε και οι δύο προσκόμιζαν ιατρικές εκθέσεις ότι ήταν ανίκανοι να εργαστούν, συνήθως σε ετήσια βάση, διασφαλίζοντας έτσι τη συνέχιση καταβολής του ΕΕΕ.

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι η σύζυγος ουδέποτε εγγράφηκε στη ΔΥΑ και ότι δεν έγιναν οποιεσδήποτε ενέργειες για παραπομπή του ζεύγους σε ιατροσυμβούλιο, ώστε να αξιολογηθεί η ικανότητά τους για εργασία. Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση που δεν πιστοποιηθεί ανικανότητα και οι αιτητές δεν εγγραφούν στη ΔΥΑ για να αποδείξουν ενεργή αναζήτηση εργασίας, το δικαίωμα λήψης του ΕΕΕ θα πρέπει να τερματίζεται.

Εύρημα: Ανεπαρκής έλεγχος της εγκυρότητας των προσκομιζόμενων ιατρικών εκθέσεων και απουσία παραπομπής από την ΥΔΕΠ σε ιατροσυμβούλιο για αξιολόγηση της πραγματικής κατάστασης της υγείας τους.

Η μη εφαρμογή των προβλεπόμενων διαδικασιών, υποδεικνύει προβλήματα στον έλεγχο και τη διαχείριση του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αδυναμία εντοπισμού περιπτώσεων κατάχρησης ή παρατυπιών, μειώνοντας την αποτελεσματικότητα του προγράμματος ΕΕΕ και την κοινωνική του αξία.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α9.** Αφορά σε πρόσωπο που εγκρίθηκε και άρχισε να λαμβάνει ΕΕΕ από τον Αύγουστο 2014 και μέχρι τον Αύγουστο 2023, έλαβε επιδόματα ύψους €61.059. Στην αρχική του αίτησή, ημερ. 26.8.2014, δήλωσε ότι είναι άτομο με σωματική αναπηρία και προσκόμισε ιατρική βεβαίωση, στην οποία αναφερόταν ότι είναι ανίκανος για εργασία για την περίοδο 1.1.2015 μέχρι 31.12.2015. Ωστόσο, μέχρι και την ημερομηνία του ελέγχου:

- (i) Δεν ζητήθηκε ούτε προσκομίστηκε στην ΥΔΕΠ οποιοδήποτε πιο πρόσφατο πιστοποιητικό ή βεβαίωση για την κατάσταση της υγείας του.
- (ii) Δεν παραπέμφθηκε από την ΥΔΕΠ σε ιατροσυμβούλιο για επιβεβαίωση της δηλούμενης ανικανότητας του για εργασία, βάσει της ιατρικής βεβαίωσης που είχε αρχικά υποβάλει.
- (iii) Δεν παραπέμφθηκε στο ΤΚΕΑΑ για πιστοποίηση της αναπηρίας του, όπως προβλέπεται για τα άτομα που στην αίτηση τους δηλώνουν αναπηρία.

Οι παραλήψεις αυτές είχαν ως αποτέλεσμα την αποφυγή εγγραφής του, ως άνεργος στο Μητρώο της ΔΥΑ, για αναζήτηση εργασίας.

Επιπλέον σύμφωνα με πληροφόρηση, από τις ΥΚΑ, για το εν λόγω πρόσωπο εγκρίθηκε Σύνταξη Αναπηρίας, λόγω επαγγελματικού ατυχήματος που του στέρησε τη δυνατότητα απασχόλησης στο επάγγελμα που συνήθως ασκούσε, ενώ αίτημα του για Σύνταξη Ανικανότητας απορρίφθηκε. Στην απόφαση του ιατροσυμβουλίου των ΥΚΑ, το οποίο τον εξέτασε στις 15.5.2014, αναφέρεται ότι κρίθηκε «ικανός για εργασία», γεγονός που καταδεικνύει ότι θα έπρεπε να είχε εγγραφεί στη ΔΥΑ.

Ευρήματα:

- (i) Έλλειψη επικαιροποιημένων ιατρικών πιστοποιητικών.
- (ii) Παράλειψη παραπομπής σε ιατροσυμβούλιο για επιβεβαίωση της ανικανότητας του για εργασία όσο και στο ΤΚΕΑΑ για πιστοποίηση της αναπηρίας του.
- (iii) Αντίφαση μεταξύ των στοιχείων του φακέλου του αιτητή και της απόφασης ιατροσυμβουλίου των ΥΚΑ (15.5.2014) που τον έκρινε ικανό για εργασία.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α13.** Αφορά σε αιτήτρια ηλικίας 40 ετών, δικαιούχο ΕΕΕ από τον Απρίλιο 2019, η οποία μέχρι τον Αύγουστο 2023 έλαβε επιδόματα ύψους €35.495. Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι δεν είναι εγγεγραμμένη στη ΔΥΑ ως άνεργη. Παρά ταύτα στο ΠΣ ΕΕΕ, εμφανίζεται καταχωρισμένη ως «Άνεργος εγγεγραμμένος στη ΔΥΑ» και «Άτομο με αναπηρία», με ημερομηνία υποβολής αίτησης της αναπηρίας, τις 12.2.2019. Σε σχετική επιστολή των ΥΚΕ προς το Γενικό Διευθυντή του ΥΕΚΑ, ημερ. 18.1.2019, περιγράφεται ως άτομο που αντιμετωπίζει ιδιαίτερες προσωπικές συνθήκες.

Σύμφωνα με την Απόφαση της Υπουργού, οι δικαιούχοι ΕΕΕ που επικαλούνται ανικανότητα προς εργασία λόγω σωματικής, πνευματικής, ψυχικής αδυναμίας ή άλλων ιδιαίτερων προσωπικών καταστάσεων, πρέπει να παραπέμπονται από τον Προϊστάμενο της ΥΔΕΠ για ΚΠ και ιατρική εξέταση. Ωστόσο, στην παρούσα περίπτωση η ΥΔΕΠ παρέλειψε να την παραπέμψει σε εξέταση από ιατροσυμβούλιο, καθώς επίσης, παρά το γεγονός ότι από τον Ιανουάριο του 2019 υπήρχε πληροφόρηση στο φάκελο για ανικανότητα για εργασία λόγω πνευματικής αναπηρίας, για 4,5 έτη δεν καταχωρίστηκε καμία ενημέρωση ή σχόλιο στον ηλεκτρονικό της φάκελο, με αποτέλεσμα να μην αξιολογηθεί έγκαιρα η ικανότητά της να ενταχθεί στην αγορά εργασίας και να συνεχίζεται απρόσκοπτα η καταβολή του ΕΕΕ.

Ευρήματα:

- (i) Εσφαλμένη καταχώριση στο ΠΣ ΕΕΕ (εμφάνιση ως εγγεγραμμένη στη ΔΥΑ χωρίς να ισχύει).
- (ii) Παράλειψη παραπομπής σε ιατροσυμβούλιο.
- (iii) Απουσία επικαιροποιημένων στοιχείων στον ηλεκτρονικό φάκελο επί σειρά ετών.

Στην απαντητική επιστολή για τον έλεγχο του 2021, ημερ.10.10.2023, μας αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, ότι οι στοχευμένοι έλεγχοι για τις υποχρεώσεις των δικαιούχων ΕΕΕ ουδέποτε έπαψαν να διενεργούνται, καθώς και ότι προγραμματίζεται η δημιουργία αυτοματοποιημένου εργαλείου για έλεγχο των διατάξεων των άρθρων 18 και 19 της νομοθεσίας, αναφορικά με τη συμμόρφωση των δικαιούχων για εγγραφή στη ΔΥΑ και αποστολή σχετικής επιστολής. Όπως αναφέρθηκε για τους υφιστάμενους δικαιούχους οι έλεγχοι γίνονται μαζικά, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, ενώ για τους νέους αιτητές ο έλεγχος γίνεται για κάθε περίπτωση ξεχωριστά και πριν την πρώτη έγκριση της αίτησής τους. Αναφέρθηκε επίσης ότι η Υπηρεσία βρίσκεται στη διαδικασία σχεδιασμού και ανάπτυξης εργαλείου αξιολόγησης κινδύνου και θα κατηγοριοποιεί τις αιτήσεις ανάλογα με το ύψος του κινδύνου, καθώς και ότι υπάρχουν εξωτερικά εργαλεία ρυθμισμένα και συνδεδεμένα με το ΠΣ ΕΕΕ, ώστε να εντοπίζονται οι λήπτες ΕΕΕ και να αποστέλλονται επιστολές σε όσους είναι ικανοί για εργασία και είτε δεν εργάζονται και δεν εγγράφονται στη ΔΥΑ ή εγγράφονται στη ΔΥΑ για εργοδότηση με μερική απασχόληση.

Ωστόσο τα ευρήματα του ελέγχου αποκαλύπτουν σημαντικές αδυναμίες στη διαχείριση των επιδομάτων ΕΕΕ, όπως ανακριβείς καταχωρίσεις στοιχείων αιτούντων στο ΠΣ ΕΕΕ, καθυστερημένη ή ανεπαρκή παρακολούθηση των ενεργειών ΚΠ και έλλειψη επαρκούς διερεύνησης της αναζήτησης εργασίας. Εντοπίστηκαν επίσης καθυστερήσεις στην ενημέρωση για αλλαγές στη σύνθεση οικογενειακών μονάδων με

αποτέλεσμα τη καταβολή μη δικαιούμενων επιδομάτων, καθώς και τεχνικά σφάλματα στην καταχώριση σχετικών δεδομένων. Συνολικά, η απουσία συστηματικής και έγκαιρης παρακολούθησης καθιστά αδύνατη την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας, δημιουργώντας κινδύνους για υπερπληρωμές και παρατυπίες.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Αναβάθμιση του ΠΣ ΕΕΕ για την αποφυγή τεχνικών σφαλμάτων και τη βελτίωση της ακρίβειας καταχώρισης στοιχείων, καθώς και ενίσχυση των διαδικασιών παρακολούθησης των αιτούντων για την έγκαιρη διερεύνηση της αναζήτησης εργασίας και της οικογενειακής κατάστασης. Προτείνεται η ταχύτερη ενεργοποίηση της ΚΠ, όπως παραπομπές σε ιατροσυμβούλιο για την αξιολόγηση της ικανότητας προς εργασία ή πιστοποίηση της αναπηρίας και αυστηρότερη επιτήρηση της υποχρέωσης των δικαιούχων για εγγραφή τους στη ΔΥΑ. Επιπλέον, είναι απαραίτητο να εφαρμοστούν ενδεδειγμένοι έλεγχοι και να απαιτείται η άμεση υποβολή των απαραίτητων εγγράφων για την τεκμηρίωση της νόμιμης και συνεχούς διαμονής στη Δημοκρατία.

3.2 Παραπομπή στο ΤΚΕΑΑ ανάπηρων προσώπων, πρώην ληπτών ΔΒ για πιστοποίηση της αναπηρίας.

Άτομο με αναπηρία σημαίνει πρόσωπο το οποίο πιστοποιείται με σοβαρή ή ολική αναπηρία ή με μέτρια νοητική αναπηρία, από το Σύστημα Αξιολόγησης της Αναπηρίας του ΤΚΕΑΑ ή έχει εγκριθεί ως λήπτης ΔΒ ως ανάπηρο άτομο με βάση τις διατάξεις του περί Δημόσιων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμου (Ν.95(Ι)/2006) και το δικαίωμα λήπτη ΔΒ συνεχίζει να υφίσταται, δηλαδή στην περίπτωση κατά την οποία υποβληθεί αίτηση για παροχή ΕΕΕ από το πρόσωπο αυτό ή από μέλος της οικογενειακής μονάδας, και δεν έχει ακόμη πιστοποιηθεί από το πιο πάνω Σύστημα.

α. Όπως αναφέρθηκε και σε σχετικές επιστολές μας, διαπιστώνεται καθυστέρηση στην παραπομπή για αξιολόγηση/πιστοποίηση της αναπηρίας ατόμων που είχαν εγκριθεί ως ανάπηρα, με βάση τις διατάξεις του περί Δημοσίων Βοηθημάτων Νόμου. Τα άτομα αυτά άρχισαν να μεταφέρονται σταδιακά από το 2014 στο ΕΕΕ και συνεχίζουν μέχρι σήμερα, για 10 χρόνια να λαμβάνουν, τόσο το αντίστοιχο ποσό του ΕΕΕ (ΔΒ - βασικές ανάγκες) όσο και αναπηρικό επίδομα, χωρίς να έχουν πιστοποιηθεί από το ΤΚΕΑΑ. Η πρακτική αυτή ενέχει τον κίνδυνο να συνεχιστεί η καταβολή αναπηρικού επιδόματος σε πρόσωπα τα οποία ενδέχεται τελικά να μην πιστοποιηθούν ως ανάπηρα. Σύμφωνα με στοιχεία από το ΠΣ ΕΕΕ, στις 13.11.2024 εκκρεμούσαν 1.182 (2026: 768) περιπτώσεις δικαιούχων ΕΕΕ που λαμβάνουν και αναπηρικό επίδομα, οι οποίοι δεν είχαν παραπεμφθεί στο ΤΚΕΑΑ για αξιολόγηση/πιστοποίηση της αναπηρίας τους, σε σύγκριση με 1.080 στις 9.1.2024 και 926 στις 14.7.2022.

β. Παρατηρήθηκαν, επίσης, ελλείψεις και αδυναμίες στον μηχανισμό ενημέρωσης και επιτήρησης της προβλεπόμενης διαδικασίας, από το χρονικό σημείο της παραπομπής από την ΥΔΕΠ δικαιούχου αναπηρικού επιδόματος στο ΤΚΕΑΑ για αξιολόγηση, καθώς το ΠΣ δεν ενημερώνεται με τις ενέργειες για την κάθε αίτηση ξεχωριστά. Σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία, ο δικαιούχος θα πρέπει, εντός δύο μηνών από την λήψη της σχετικής επιστολής από την ΥΔΕΠ, να υποβάλει τα απαραίτητα πιστοποιητικά στο ΤΚΕΑΑ για αξιολόγηση/ πιστοποίηση της αναπηρίας του, διαφορετικά, όπως αναφέρεται στην πιο πάνω επιστολή, η μηνιαία καταβολή του αναπηρικού επιδόματος και των Μέτρων Κοινωνικής Συνοχής (άρθρο 34 και Απόφ. Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 79.820, ημερ. 24.11.2015), συνολικού ύψους €368,38 το μήνα (€226 και

€142,38 αντίστοιχα), θα τερματιστεί. Ενδεικτικά για τις περιπτώσεις με Αρ. Αίτησης Α14 και Α15, παρόλο που η ΥΔΕΠ απέστειλε τη σχετική επιστολή στις 5.2.2021, μέχρι και την ημερομηνία του ελέγχου (Σεπτέμβριος 2023), δεν είχαν ληφθεί αποτελέσματα από το ΤΚΕΑΑ σχετικά με την αξιολόγηση, με αποτέλεσμα η καταβολή του αναπηρικού επιδόματος να συνεχίζεται. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι η εν λόγω επιστολή δεν έφερε ενδείξεις κοινοποίησης της στο ΤΚΕΑΑ, γεγονός που καταδεικνύει αδυναμία στον συντονισμό και την παρακολούθηση μεταξύ ΥΔΕΠ και ΤΚΕΑΑ, με συνέπεια την συνέχιση καταβολής των επιδομάτων. Σύμφωνα με στοιχεία από το ΠΣ ΕΕΕ, στις 13.11.2024 εκκρεμούσαν στο ΤΚΕΑΑ για εξέταση 780 περιπτώσεις δικαιούχων ΕΕΕ που λαμβάνουν και αναπηρικό επίδομα, οι οποίες είχαν παραπεμφθεί για αξιολόγηση/πιστοποίηση, χωρίς η ΥΔΕΠ, όπως φαίνεται, να γνωρίζει για πόσες από τις περιπτώσεις αυτές δεν υποβλήθηκαν, εντός του χρονικού πλαισίου των δύο μηνών, τα απαραίτητα πιστοποιητικά, με επακόλουθο τον μη τερματισμό του αναπηρικού επιδόματος στις περιπτώσεις αυτές. Οι περιπτώσεις αυτές σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από την ΥΔΕΠ στις 9.1.2024 ανέρχονταν σε 846, δηλαδή σημειώθηκε μείωση κατά 66 περιπτώσεις ή ποσοστό 8%.

Σύμφωνα με πληροφόρηση που λήφθηκε από το Υφυπουργείο, μέχρι τις 8.8.2025, 629 περιπτώσεις δικαιούχων αναπηρικού επιδόματος που μεταφέρθηκαν από το ΔΒ (από τις 4.796 που εξετάστηκαν μέχρι το 2025), δεν πιστοποιήθηκαν ως ανάπηρα πρόσωπα, με αποτέλεσμα τον τερματισμό της καταβολής του επιδόματος. Από τις πιο πάνω περιπτώσεις, για 489 δικαιούχους η αναπηρία ήταν καταχωρισμένη στο ΠΣ ΕΕΕ ως «μόνιμη», σύμφωνα με την αξιολόγηση που είχε πραγματοποιηθεί κατά την αρχική έγκριση της αίτησης τους για ΔΒ.

γ. Περίοδος ισχύος του ΟΠΑΑ. Παρόλο που δεν προβλέπεται σε νομοθεσία η επέκταση της περιόδου ισχύος του ΟΠΑΑ, το οποίο είναι η ολοκληρωμένη έκθεση με πιστοποίηση του τύπου και της έκτασης της αναπηρίας του ατόμου, που εκδίδεται από το Σύστημα Αξιολόγησης της αναπηρίας από το ΤΚΕΑΑ, εντοπίστηκαν περιπτώσεις, όπου η περίοδος ισχύος του ΟΠΑΑ, επεκτάθηκε με την καταχώριση στο ΠΣ ΕΕΕ μεταγενέστερης ημερομηνίας, αντί της ημερομηνίας λήξης που αναφέρεται τόσο στο ΟΠΑΑ, όσο και στην επιστολή που αποστέλλεται στο επηρεαζόμενο πρόσωπο για ενημέρωση. Σύμφωνα με το άρθρο 34(4) του Νόμου «Άτομο με αναπηρία, το οποίο είναι δικαιούχο ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και του οποίου η αναπηρία έχει πιστοποιηθεί από την Επιτροπή Αξιολόγησης της Αναπηρίας, η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο του Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας, ως αναπηρία μόνιμη ή μη αναστρέψιμη, χωρίς τη δυνατότητα αποκατάστασης ή βελτίωσης, δεν καλείται από την εν λόγω Επιτροπή για επαναξιολόγηση της αναπηρίας του». Συνεπώς σε περιπτώσεις ατόμων όπου το ΟΠΑΑ φέρει ημερομηνία λήξης, για τα άτομα αυτά η αναπηρία αξιολογήθηκε ως μη μόνιμη ή αναστρέψιμη, με δυνατότητα αποκατάστασης ή βελτίωσης της.

Όπως αναφέρεται στην απαντητική επιστολή της ΥΔΕΠ για τον έλεγχο του έτους 2021, ημερ. 10.10.2023, για την καταχώριση της περιόδου ισχύος αναπηρίας, εφαρμόζονται οι οδηγίες της Εγκυκλίου με αρ. ΕΕΕ-15/2016, σύμφωνα με την οποία η ΥΔΕΠ θα συνεχίσει να καταβάλλει το αναπηρικό επίδομα μέχρι να εξασφαλισθεί η νέα αξιολόγηση της αναπηρίας, ανεξάρτητα από την ημερομηνία λήξης της πρώτης πιστοποίησης. Για εφαρμογή της εγκυκλίου για μη τερματισμό της καταβολής του αναπηρικού επιδόματος, μέχρι να εξασφαλιστεί νέα αξιολόγηση, καθότι πιθανόν να μην υπάρχει η

δυνατότητα άμεσης εξέτασης των ατόμων κατά την ημέρα της λήξης, από το έτος 2017 καταχωρίζεται ως ημερομηνία λήξης του επιδόματος, η ημερομηνία λήξης του ΟΠΑΑ συν δύο έτη. Αναφέρεται, ότι παλαιότερα προστίθεντο δέκα έτη. Οι εν λόγω παλαιότερες καταχωρίσεις (συν δέκα έτη), δεν φαίνεται να διορθώθηκαν, αφού στον παρόντα έλεγχο, καθώς και στον προηγούμενο, εντοπίστηκε περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α34, όπου ενώ η περίοδος ισχύος του ΟΠΑΑ ήταν μέχρι 3.11.2019, στο ΠΣ ΕΕΕ καταχωρίστηκε ως ημερομηνία ισχύος η 1.11.2029. Παρόλο, που όπως διαπιστώθηκε από τον έλεγχο, στις πλείστες περιπτώσεις η περίοδος επέκτασης ισχύος του ΟΠΑΑ είναι δύο έτη, εντούτοις εντοπίστηκαν και πάλι περιπτώσεις όπου υπήρχε σημαντική επέκταση. Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις με Αρ. Αίτησης Α16, Α17 και Α18, όπου η περίοδος ισχύος ΟΠΑΑ επεκτάθηκε για επιπλέον τέσσερα έτη.

Επίσης, παρατηρήθηκε ότι και στις περιπτώσεις όπου το ΤΚΕΑΑ ενημέρωσε για την παράταση του χρόνου ισχύος του ΟΠΑΑ για περίοδο 3 ετών, στη βάση των οδηγιών της Υπουργού ημερ. 31.7.2019, παραχωρήθηκε παράταση δύο επιπρόσθετων ετών. Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις με Αρ. Αίτησης Α19 και Α7, όπου ενώ δόθηκε η καθορισμένη παράταση τριών ετών, στο σύστημα δόθηκαν επιπλέον δύο έτη, δηλαδή αντί τρία έτη δόθηκε παράταση πέντε έτη. Στις πιο πάνω δύο περιπτώσεις, από 1.5.2019 και 1.11.2016, όπως διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο καταβλήθηκαν επιδόματα συνολικού ύψους €54.516 και €114.862, αντίστοιχα.

Επιπρόσθετα από τον έλεγχο για το έτος 2023, παρατηρήθηκε ανομοιομορφία στην επέκταση της ημερομηνίας λήξης, όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα:

Αρ. Αίτησης	Περίοδος ισχύος ΟΠΑΑ (σύμφωνα με επιστολή)	Ημερομηνία λήξης ισχύος που καταχωρήθηκε στο ΠΣ	Περίοδος επέκτασης
A20	17.12.2021 – 17.12.2026	1.4.2028	1 έτος και 3 μήνες
A21	30.9.2019 – 30.9.2024	1.7.2026	1 έτος και 9 μήνες
A22	29.7.2022 – 29.7.2027	29.7.2028	1 έτος
A23	22.11.2019 – 22.11.2024	1.10.2026	1 έτος και 10 μήνες

Το νέο σύστημα αξιολόγησης και το πρώτο Κέντρο Αξιολόγησης Αναπηρίας (ΚΑΑ) άρχισε τη λειτουργία τους τον Δεκέμβριο του 2013. Έκτοτε, με στόχο τη μείωση του χρόνου αναμονής λειτούργησαν επιπλέον δύο ΚΑΑ, στη Λεμεσό και Λάρνακα, για να ανταποκριθούν αποκεντρωμένα και Παγκύπρια στις αυξημένες ανάγκες αξιολογήσεων νέων αιτητών και υφιστάμενων ληπτών κοινωνικών παροχών και υπηρεσιών.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι η συγκεκριμένη πρακτική θα πρέπει να επανεξεταστεί σε συνεργασία με το ΤΚΕΑΑ μέσα στα πλαίσια της κείμενης νομοθεσίας, με στόχο οι επαναξιολογήσεις να διενεργούνται έγκαιρα ώστε η καταβολή των επιδομάτων να γίνεται ορθά και μόνο προς δικαιούχους που συνεχίζουν να πληρούν τα κριτήρια.

δ. Μη επαναξιολογήσεις παιδιών με αναπηρία, δικαιούχων αναπηρικών παροχών. Με απόφαση του Υπουργού, ημερ. 14.11.2022, για όλα τα παιδιά ηλικίας κάτω των 18 ετών, τα οποία μετά από αξιολόγηση, πιστοποιούνται με σοβαρή αναπηρία ή μέτρια νοητική αναπηρία, με μη μόνιμη περίοδο ισχύος του ΟΠΑΑ, η επαναξιολογήσή τους θα γίνεται με την ενηλικίωσή τους, δηλαδή με τη συμπλήρωση της ηλικίας των 18 ετών. Ωστόσο όπως διαπιστώθηκε από τον έλεγχο και σε αυτές τις περιπτώσεις

καταχωρίστηκε στο σύστημα επιπλέον παράταση 2 χρόνων, χωρίς αυτό να προβλέπεται στην απόφαση, με αποτέλεσμα την συνέχιση καταβολής ΕΕΕ και αναπηρικού επιδόματος και τη μη άσκηση, έγκαιρα όπου ενδείκνυται ΚΠ για την επαγγελματική και συμβουλευτική καθοδήγησή τους, ώστε να αναπτυχθούν ψυχοκοινωνικά, με απώτερο σκοπό την ενεργό συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας και την κοινωνική αποκατάστασή τους. Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις με Αρ. Αίτησης Α24, Α25, Α26 και Α27.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Επιβάλλεται όπως υιοθετηθούν κατάλληλοι μηχανισμοί ελέγχου και παρακολούθησης της προβλεπόμενης διαδικασίας παραπομπής και αξιολόγησης αιτητών/δικαιούχων στο ΤΚΕΑΑ, περιλαμβανομένης και της εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας υποβολής των απαιτούμενων εγγράφων, ώστε η ΥΔΕΠ να είναι, ανά πάσα στιγμή, σε θέση να γνωρίζει τις περιπτώσεις που εκκρεμούν, για έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων. Οι ημερομηνίες της περιόδου ισχύος ΟΠΑΑ θα πρέπει να διορθωθούν, ώστε να αντικατοπτρίζουν τα ορθά δεδομένα και για να αποφευχθεί η καταβολή επιδομάτων σε πρόσωπα που ενδέχεται να μην είναι δικαιούχοι.

3.3 Πρώην Λήπτες Δημοσίου Βοηθήματος.

Η ψήφιση του περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου του 2014 (Ν.109(Ι)/2014), στο πλαίσιο της συνολικής μεταρρύθμισης του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας και του εκσυγχρονισμού/ ανασχεδιασμού της επιδοματικής πολιτικής, προνοούσε μεταξύ άλλων και τη μετάβαση, των ατόμων που λάμβαναν ΔΒ ως οικονομική στήριξη από το κράτος, στο ΕΕΕ.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου όσον αφορά στο δικαίωμα σε ΔΒ, αυτό θα συνεχίζει να καταβάλλεται με βάση τον περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμο, μέχρι την ημερομηνία λήψης της τελικής απόφασης, αναφορικά με την αίτηση για παροχή ΕΕΕ που υποβλήθηκε με βάση το χρονοδιάγραμμα που προέβλεπε ο Νόμος.

Εύρημα: Διαπιστώθηκε ότι, παρόλο που έχει παρέλθει χρονικό διάστημα πέραν των 10 ετών από τη ψήφιση της νομοθεσίας και της προσπάθειας για μεταρρύθμιση, για 83 περιπτώσεις, στις 15.10.2024, δεν είχε ληφθεί τελική απόφαση, αναφορικά με την αίτηση τους για ΕΕΕ, οπότε και συνεχίζουν να λαμβάνουν ΔΒ (14 εξ αυτών λαμβάνουν και αναπηρικό επίδομα). Το συνολικό κόστος για τις περιπτώσεις αυτές ανέρχεται σε €780.000 περίπου ετησίως. Πέρα από τις οικονομικές συνέπειες, η καθυστέρηση στην εξέταση των αιτήσεων δημιουργεί αβεβαιότητα και ανασφάλεια για τα άτομα που εξαρτώνται από αυτή την κοινωνική βοήθεια. Η αναγκαιότητα για άμεση και σωστή διαχείριση των αιτήσεων και για την έγκαιρη διασαφήνιση της κατάστασης των δικαιούχων είναι κρίσιμη για την κοινωνική ευημερία και την αποτελεσματικότητα του συστήματος πρόνοιας.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να δοθεί προτεραιότητα στην ολοκλήρωση των εκκρεμών αιτήσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η σωστή και έγκαιρη καταβολή του ΕΕΕ στους δικαιούχους, χωρίς αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, προς ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας και την αποτελεσματική διαχείριση των δημόσιων πόρων.

3.4 Έλεγχος δεδομένων ακίνητης ιδιοκτησίας.

Επικαιροποίηση πληροφοριών. Σε προγενέστερες σχετικές επιστολές μας αναφερθήκαμε στο ζήτημα του επανελέγχου και επικαιροποίησης των πληροφοριών της ακίνητης ιδιοκτησίας από το ΤΚΧ, οι οποίες λαμβάνονται υπόψη κατά την αρχική εξέταση μιας αίτησης (Άρθρα 13 και 14) καθώς και στους μεταγενέστερους ελέγχους που διενεργούνται για κάθε μήνα καταβολής του ΕΕΕ. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα από επανεξέταση των αιτήσεων από την ΥΔΕΠ, στη βάση του επικαιροποιημένου αρχείου με τη γενική επανεκτίμηση των ακινήτων σε τιμές 1.1.2018, που εξασφαλίστηκε από το ΤΚΧ τον Απρίλιο του 2022, όπου εντοπίστηκαν από την ΥΔΕΠ 885 περιπτώσεις διαφοροποίησης στην αξία της ακίνητης ιδιοκτησίας, εκ των οποίων τερματίστηκαν οι αιτήσεις 57 δικαιούχων, προτείνεται όπως η ΥΔΕΠ κατά την μηνιαία επανεξέταση των αιτήσεων λαμβάνει υπόψη την τελευταία διαθέσιμη γενική επανεκτίμηση των δεδομένων ακίνητης ιδιοκτησίας. Η αξιοποίηση της πιο πρόσφατης επανεκτίμησης, θα συμβάλει στη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής του κριτηρίου της ακίνητης ιδιοκτησίας, στον έγκαιρο εντοπισμό περιπτώσεων μη δικαιούμενης καταβολής, στην πρόληψη υπερπληρωμών και στη συμμόρφωση με τις πρόνοιες της νομοθεσίας, ενισχύοντας παράλληλα την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού χορήγησης του ΕΕΕ.

Σημειώνεται ότι, με επιστολές μας ημερ. 9.5.2023 και 19.9.2025 ζητήθηκε από την ΥΔΕΠ όπως μας ενημερώσει για την κάθε περίπτωση ξεχωριστά, πότε επήλθε η αλλαγή στην αξία της ακίνητης ιδιοκτησίας, για πόσο χρονικό διάστημα λάμβαναν ΕΕΕ χωρίς να το δικαιούνται, το ποσό της υπερπληρωμής και τις ενέργειες που έγιναν για ανάκτησή της, χωρίς όμως μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της έκθεσης, να λάβουμε την αιτούμενη πληροφόρηση.

3.5 Μη ανανεωμένες/έγκυρες Άδειες Παραμονής.

Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α28. Αφορά σε αλλοδαπό δικαιούχο από τρίτη χώρα, οι άδειες παραμονής και άλλα αποδεικτικά έγγραφα τόσο του ιδίου καθώς και των λοιπών μελών της οικογένειάς του, έληξαν στις 23.7.2014 και 13.1.2019, αντίστοιχα. Η ΥΔΕΠ δεν τον ενημέρωσε σχετικά, αλλά ούτε και ο ίδιος προχώρησε στις απαιτούμενες ενέργειες για επικαιροποίηση τους. Επιπρόσθετα, δεν φαίνεται η ΥΔΕΠ να προέβηκε σε ενέργειες για να διαπιστωθεί κατά πόσον υφίστανται επικαιροποιημένα αποδεικτικά στοιχεία ως προς τη νόμιμη και συνεχή διαμονή του στη Δημοκρατία όπως απαιτείται από το άρθρο 5 του Νόμου ΕΕΕ.

Η απουσία μηχανισμού παρακολούθησης καθιστά δυσχερή την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας, αφού δεν διασφαλίζεται ότι οι δικαιούχοι εξακολουθούν να πληρούν το κριτήριο της νόμιμης παραμονής. Η εφαρμογή κατάλληλης διαδικασίας για ενημέρωση του φακέλου κάθε αίτησης με τις άδειες αυτές ή τα αιτήματα για την ανανέωση τους καθώς και για παρακολούθηση τους κρίνεται απαραίτητη, ώστε με τη λήξη τους να λαμβάνονται έγκαιρα τα απαιτούμενα μέτρα.

Στην απαντητική επιστολή, για τον έλεγχο του 2021, ημερ. 10.10.2023, αναφέρεται ότι η ΥΔΕΠ διαθέτει πρόσβαση στο διαδικτυακό σύστημα της Υπηρεσίας Ασύλου, για συλλογή πληροφοριών ανά περίπτωση και ότι προγραμματίζεται αυτοματοποίηση της εν λόγω διαδικασίας μέσω ρομποτικής εφαρμογής

αυτοματοποίησης διαδικασιών, με στόχο να ελέγχεται η ισχύς της άδειας παραμονής πριν από κάθε μηνιαία πληρωμή ΕΕΕ.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να εξασφαλιστεί όλη την απαραίτητη πληροφόρηση και να γίνουν ενέργειες για υλοποίηση της αυτοματοποίησης της διαδικασίας ενημέρωσης του ΠΣ ΕΕΕ, ώστε να υπάρχει συνεχής συμμόρφωση με τη νομοθεσία, για κάθε μηνιαία πληρωμή ΕΕΕ.

3.6 Περιπτώσεις που βρίσκονται σε Κατάσταση «Προέγκριση Αίτησης».

«Προέγκριση» σημαίνει την προκαταρκτική απόφαση που λαμβάνει ο Προϊστάμενος Υπηρεσίας για προσωρινή παροχή ΕΕΕ ή άλλης παροχής σε αιτητή, μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία της ΚΠ, καθορίζοντας την ημερομηνία που θα αρχίσει η καταβολή της παροχής, η οποία παύει να ισχύει την ημερομηνία λήψης τελικής απόφασης από τον Προϊστάμενο Υπηρεσίας σε σχέση με τη συγκεκριμένη αίτηση. Σύμφωνα με διαδικασία που καθορίστηκε και εφαρμόζεται από τον Οκτώβριο του 2022 το χρονικό διάστημα για το οποίο θα ισχύει η προέγκριση, δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει τους 3 ή 6 μήνες, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε περίπτωσης και αμέσως μετά την τελευταία πληρωμή, που εμπίπτει στην περίοδο προέγκρισης, η εξέταση της αίτησης θα ολοκληρώνεται όπως προβλέπεται στη νομοθεσία, με βάση τα διαθέσιμα παραστατικά.

Από τον έλεγχο των περιπτώσεων του δείγματος του οικονομικού ελέγχου, διαπιστώθηκαν τα πιο κάτω που αφορούσαν σε περιπτώσεις με προέγκριση αίτησης:

- ♦ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α2.** Αφορά σε διαζευγμένη με ένα εξαρτώμενο τέκνο η οποία υπέβαλε αίτηση ΕΕΕ στις 25.11.2019. Το ΕΕΕ άρχισε να καταβάλλεται με καθεστώς προέγκρισης από 1.7.2020 και μέχρι τον Μάιο του 2023, της καταβλήθηκε ποσό ύψους €19.004. Στις 15.7.2020 της στάλθηκε επιστολή με θέμα «Προέγκριση για παροχή ΕΕΕ», με την οποία της ζητήθηκε όπως εντός τριών μηνών προσκομίσει αντίγραφο διαζυγίου ή πρόσφατες βεβαιώσεις για τις ενέργειες στις οποίες είχε προβεί για τη λύση του γάμου της. Στις 16.7.2020 προσκόμισε αίτηση για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής, στην οποία σημειώθηκε ότι η αίτηση της θα εξεταζόταν στις 10.9.2020. Ωστόσο, η ΥΔΕΠ δεν επανήλθε με νέα ζήτηση αποδεικτικών στοιχείων με αποτέλεσμα η αίτηση να παραμείνει σε καθεστώς «Προέγκρισης» και το ΕΕΕ συνέχιζε να καταβάλλεται, για περίπου τρία έτη αντί για τρεις μήνες, όπως αναφέρεται στην επιστολή που της στάλθηκε. Επιπλέον στις 12.5.2023 καταχωρίστηκε στο σύστημα πληροφόρηση ότι το εξαρτώμενο τέκνο της αιτήτριας τέθηκε υπό τη νομική φροντίδα της Διευθύντριας των ΥΚΕ. Κατόπιν αυτού η καταβολή του σχετικού επιδόματος ΕΕΕ για το τέκνο τερματίστηκε. Ωστόσο με την πιο πάνω πληροφορία δεν ενημερώθηκε ο τομέας που εξετάζει το ΕΤ και κατά συνέπεια το ΠΣ ΕΤ, με αποτέλεσμα να συνεχιστεί η καταβολή του μέχρι τον Αύγουστο 2023.

Για την περίπτωση αυτή γίνεται αναφορά και στην παράγραφο 3.1.β πιο πάνω.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να καθορισθεί διαδικασία ώστε με κάθε πληροφορία η οποία επηρεάζει το ύψος ή τη συνέχιση των επιδομάτων που καταβάλλονται από την ΥΔΕΠ, να ενημερώνονται όλα τα συναφή ΠΣ.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α29.** Αφορά σε αιτήτρια, η αίτηση της οποίας καταχωρίστηκε στο σύστημα στις 12.11.2020, ενώ άρχισε να λαμβάνει ΕΕΕ από τον Νοέμβριο 2020 με καθεστώς προέγκρισης. Μέχρι τον Μάιο 2023 της καταβλήθηκε συνολικό ποσό ύψους €14.802.

Στις 1.3.2021 και 27.7.2021 με επιστολές που της στάλθηκαν με θέμα «Προέγκριση για παροχή ΕΕΕ», της ζητήθηκε η προσκόμιση διατάγματος διατροφής και άλλων απαραίτητων εγγράφων για σκοπούς εξέτασης της αίτησης της. Παρόλο που μέχρι τον Ιούλιο 2023 δεν εντοπίστηκε να είχαν προσκομιστεί τα έγγραφα που της ζητήθηκαν, στην οθόνη «Περαιτέρω Διερεύνηση», σημειώθηκε η λέξη «Επιλύθηκε» με ημερ. 19.10.2021, ως να έχουν προσκομιστεί τα έγγραφα που ζητήθηκαν με αποτέλεσμα η καταβολή του επιδόματος να συνεχίζεται.

Επιπλέον στον ηλεκτρονικό φάκελο της αιτήτριας καταχωρίστηκε στις 11.11.2022 καταγγελία, σύμφωνα με την οποία η αιτήτρια απέκτησε 3^ο τέκνο και συμβιώνει με τον πατέρα του τέκνου αυτού. Κατά συνέπεια τυχόν εισοδήματα του συμβίου της θα έπρεπε να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ΕΕΕ, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τη νομοθεσία, ο όρος «σύζυγος» περιλαμβάνει και τα πρόσωπα τα οποία δεν έχουν τελέσει γάμο αλλά συζούν ως σύζυγοι. Παρά ταύτα, δεν διαπιστώθηκαν ενέργειες της ΥΔΕΠ για εξέταση της καταγγελίας και για αναπροσαρμογή της παροχής.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α30.** Η αιτήτρια/δικαιούχος λαμβάνει ΕΕΕ με καθεστώς προέγκρισης, από τον Μάιο 2022. Παρόλο που στην αίτηση της δήλωσε ότι βρίσκεται σε διάσταση, στο ΠΣ ΕΕΕ καταχωρίστηκε ως διαζευγμένη, χωρίς να τεκμηριώνεται η αλλαγή της οικογενειακής της κατάστασης.

Στις 11.4.2022, κατά την εξέταση της αίτησης, στην οθόνη «περαιτέρω διερεύνηση» καταχωρίστηκε ότι η αίτηση της παραμένει σε προέγκριση επειδή δεν λήφθηκαν ακόμη δεδομένα από τα ΑΠΙ και ότι αναμένονται στοιχεία που πρέπει να προσκομίσει η αιτήτρια από την χώρα καταγωγής της. Ωστόσο μέχρι τον Σεπτέμβριο 2023, η εκκρεμότητα αυτή δεν έτυχε οποιουδήποτε χειρισμού. Επισημαίνεται ότι η ΥΔΕΠ θα πρέπει να ζητήσει από την αιτήτρια την υποβολή στοιχείων σε περίπτωση που λαμβάνει σύνταξη από την χώρα καταγωγής της καθώς και στοιχεία για ακίνητη ιδιοκτησία που τυχόν κατέχει.

Γενική Επισήμανση για το καθεστώς «Προέγκρισης». Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι το καθεστώς «Προέγκρισης» παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες, αφού σε αρκετές περιπτώσεις το ΕΕΕ συνεχίζει να καταβάλλεται για μεγάλα χρονικά διαστήματα, χωρίς να έχουν προσκομιστεί τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ή να έχει ολοκληρωθεί η διερεύνηση των αιτήσεων. Η μη τήρηση των προβλεπόμενων προθεσμιών, η ελλιπής διασταύρωση με άλλα ΠΣ και η καταχώριση ανεπαρκώς τεκμηριωμένων ενεργειών, οδηγούν σε κίνδυνο καταβολής επιδομάτων σε μη δικαιούχους.

Σύμφωνα με την επιστολή του Υφυπουργείου ημερ. 6.4.2026, οι 244 περιπτώσεις που ήταν σε προέγκριση από το 2015 μέχρι το 2023 έχουν οριστικοποιηθεί.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Απαιτείται η αυστηρή παρακολούθηση όλων των αιτήσεων που βρίσκονται σε καθεστώς προέγκρισης, με επιβεβαίωση της προσκόμισης των απαιτούμενων εγγράφων πριν από τη συνέχιση καταβολής ΕΕΕ. Επιπρόσθετα, επιβάλλεται η καθιέρωση δεσμευτικού πλαισίου ελέγχου και παρακολούθησης, ώστε το καθεστώς «Προέγκρισης» να λειτουργεί αποκλειστικά ως προσωρινό και περιορισμένης διάρκειας στάδιο, μέχρι την οριστική αξιολόγηση της αίτησης.

3.7 Οικογενειακές μονάδες – Μακροχρόνιοι λήπτες επιδομάτων.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Νόμου, η οικογενειακή μονάδα αποτελείται από τον αιτητή, τον ή τη σύζυγο και τα εξαρτώμενα τέκνα τους. Για να θεωρηθούν τα τέκνα ως μέλη της οικογενειακής μονάδας, πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, όπως η ηλικία (μέχρι το 28ο έτος νοουμένου ότι είναι άγαμα), η οικονομική εξάρτηση από τους γονείς και αν είναι ενήλικες η εγγραφή τους στη ΔΥΑ για αναζήτηση εργασίας.

Πιο κάτω αναφέρονται περιπτώσεις που αφορούν σε οικογενειακές μονάδες που λάμβαναν επιδόματα σε μακροχρόνια βάση, στις οποίες περιλαμβάνονται τέκνα που φοιτούν σε πανεπιστημιακά ιδρύματα και για τις οποίες επισημαίνουμε προβλήματα, όπως, τη μη εγγραφή των αιτητών στη ΔΥΑ και την απροθυμία τους να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, καθώς και σε προβλήματα που αφορούν στη διασύνδεση με τα ΑΠΙ, την ορθή καταχώριση στοιχείων στο ΠΣ ΕΕΕ, τις άδειες παραμονής, την μη διερεύνηση της προϋπόθεσης για νόμιμη και συνεχή παραμονή στη Δημοκρατία και την κατοχή ακίνητης περιουσίας. Σε σχέση με τη φοίτηση των τέκνων σε πανεπιστημιακά ιδρύματα, σημειώνεται ότι, δεδομένης της μακροχρόνιας εξάρτησης των οικογενειών από επιδόματα, δεν αναμένεται κατ' αρχήν η ύπαρξη ιδίων πόρων για την κάλυψη δαπανηρών σπουδών, γεγονός που καθιστά αναγκαία την περαιτέρω διερεύνηση των πηγών χρηματοδότησης τους.

α. Τέκνα που φοιτούν σε πανεπιστημιακά ιδρύματα. Διαπιστώθηκαν περιπτώσεις, αιτητών/δικαιούχων ΕΕΕ, που λαμβάνουν επιδόματα για μεγάλη χρονική περίοδο, τα τέκνα των οποίων, για σκοπούς επιδομάτων, δηλώνονται και περιλαμβάνονται στην οικογενειακή μονάδα. Με βάση τα διάφορα πιστοποιητικά και βεβαιώσεις που υποβάλλονται, επιβεβαιώνεται ότι τα τέκνα τους σπουδάζουν είτε στο εξωτερικό, είτε σε ιδιωτικά πανεπιστήμια στην Κύπρο, ώστε να δικαιολογείται η μη εγγραφή τους στη ΔΥΑ (Άρθρα 18 μέχρι 23), καθώς και ότι συνεχίζουν να αποτελούν μέλη της οικογενειακής μονάδας και να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ΕΕΕ. Ωστόσο στις περιπτώσεις αυτές δεν έγινε η απαραίτητη διερεύνηση αναφορικά με την χρηματοδότηση των σπουδών τους και κατά πόσο αυτή ενδεχομένως να προέρχεται από αδήλωτη εργασία ή από άλλα εισοδήματα, τα οποία δεν δηλώνονται στην ΥΔΕΠ ή αν καλυπτόταν εν μέρει ή εξολοκλήρου από υποτροφίες ή δωρεές.

Επιπλέον σημειώνεται η μη ύπαρξη σαφών οδηγιών της ΥΔΕΠ προς τους λειτουργούς της, για τον χειρισμό θεμάτων που αφορούν στα τέκνα φοιτητές, όπως ο καθορισμός μέγιστης διάρκειας φοίτησης, η συχνότητα λήψης πιστοποιητικών φοίτησης ή/και προσκόμισης αποδείξεων πληρωμής διδάκτρων. Η

έλλειψη οδηγιών δημιουργεί ασάφειες ως προς την εφαρμογή της νομοθεσίας και δυσχεραίνει τη διαδικασία ελέγχου και πιστοποίησης των στοιχείων που αφορούν στους φοιτητές.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται τα συνολικά ποσά επιδομάτων που καταβλήθηκαν σε συγκεκριμένους αιτητές, για τους οποίους στην οικογενειακή μονάδα περιλαμβάνονται και τέκνα που είναι φοιτητές.

Αρ. Αίτησης	Είδος επιδομάτων που καταβλήθηκαν	Ολικό επιδομάτων που καταβλήθηκαν		Φοίτηση παιδιών
		Μέχρι	€	
A28	ΔΒ από 5/2009-12/2015	16.5.2023	231.907	Ιδιωτικό κολλέγιο στην Κύπρο-πτυχίο (1 παιδί)
	ΕΕΕ από 1.1.2016			
	ΕΤ από 2010			
A31	ΔΒ από 7/2012-9/2015	16.5.2023	229.216	Πτυχίο Θεσσαλονίκη (2 παιδιά). Μεταπτυχιακό Ρώμη (1 παιδί)
	ΕΕΕ από 1.1.2016			
	ΕΤ από 2003			
A32	ΔΒ από 2/2006-12/2012	30.9.2022 (η αίτηση για ΕΕΕ τερματίστηκε)	383.795	Ιδιωτικό πανεπιστήμιο στην Κύπρο – πτυχίο (2 παιδιά)
	ΕΕΕ από 1.11.2014			
	ΕΤ από 2003			
A33	ΕΕΕ από 1.6.2015	18.8.2023	83.729	Βερολίνο – πτυχίο (1 παιδί)
	ΕΤ από 2004			

Στο ΠΣ ΕΕΕ τα τέκνα αναγνωρίζονται αυτόματα ως εξαρτώμενα μέλη μέχρι την ηλικία των 28 ετών, με σκοπό τη συμπερίληψη τους στον υπολογισμό του ΕΕΕ. Πιο κάτω σημειώνονται αδυναμίες που σχετίζονται με τη διαχείριση της πληροφόρησης που αφορούν στα τέκνα με φοιτητική ιδιότητα:

- (i) Έλλειψη καταχώρισης ακριβών ημερομηνιών φοίτησης από τους λειτουργούς, με αποτέλεσμα το ΠΣ ΕΕΕ να μην παρέχει επικαιροποιημένα στοιχεία.
- (ii) Απουσία σαφών οδηγιών προς τους λειτουργούς σχετικά με τη διαδικασία καταχώρισης της διάρκειας φοίτησης και τη διατήρηση της ιδιότητας του φοιτητή στο σύστημα.
- (iii) Απουσία οδηγιών για εγγραφή ως άνεργου στη ΔΥΑ για τις περιόδους κατά τις οποίες δεν ισχύει η φοιτητική ιδιότητα.
- (iv) Έλλειψη καθορισμού της συχνότητας με την οποία θα ζητούνται οι σχετικές βεβαιώσεις φοίτησης ή πληρωμής διδάκτρων.
- (v) Ανεπαρκής πληροφόρηση σχετικά με τις πηγές χρηματοδότησης των σπουδών των τέκνων.

β. Άλλες παρατηρήσεις που εντοπίστηκαν κατά την εξέταση των περιπτώσεων δικαιούχων με Τέκνα Φοιτητές σε Πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Πιο κάτω αναφέρονται επιπρόσθετα θέματα/προβλήματα που αφορούν τις πιο πάνω περιπτώσεις, τα οποία εντοπίστηκαν από τον έλεγχο:

- ♦ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης A28.** Αφορά σε δικαιούχο, υπήκοο τρίτης χώρας, κάτοχο άδειας προσωρινής παραμονής υπό καθεστώς συμπληρωματικής προστασίας που του παρείχε το

δικαίωμα να υποβάλει αίτηση για ΕΕΕ. Τον Μάιο 2023 ήταν 64 ετών, και διέμενε στη Δημοκρατία με τη σύζυγο του (46 ετών, επίσης υπήκοο τρίτης χώρας) και τα τρία τους τέκνα. Ο εν λόγω αιτητής πρώην δικαιούχος ΔΒ, λάμβανε επιδόματα από τον Μάιο του 2009, το σύνολο των οποίων μέχρι τον Μάιο του 2023, όπως φαίνεται στον πιο πάνω πίνακα, ανήλθαν σε €231.907.

Απασχόληση: Από τα στοιχεία του ΠΣ των ΥΚΑ, προέκυψε ότι καθ' όλη την περίοδο παραμονής του αιτητή και της συζύγου του στη Δημοκρατία, από τον Μάιο 2009 μέχρι τον Μάιο 2023, δεν εντοπίστηκε οποιαδήποτε μορφή απασχόλησης ή εγγραφή στις ΥΚΑ, παρά το γεγονός ότι η άδεια παραμονής του είχε εκδοθεί ως «Special permit/employment» δηλαδή ειδική άδεια που παρέχει δικαίωμα εργασίας.

Σύμφωνα με πληροφόρηση από τη ΔΥΑ, ο αιτητής ήταν εγγεγραμμένος ως άνεργος από τον Φεβρουάριο 2011 μέχρι τον Δεκέμβριο 2021, με ένα κενό 10 μηνών στην εγγραφή του (Μάιος 2013 μέχρι Φεβρουάριο 2014). Κατά την περίοδο αυτή παραπέμφθηκε σε εργοδότες, χωρίς να καταστεί δυνατή η εργοδότηση του συνεπεία ακαταλληλότητας, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις δεν παρουσιάστηκε σε συνεντεύξεις ή δήλωσε απροθυμία για εργασία, χωρίς ωστόσο να κηρυχθεί εκούσια άνεργος, σύμφωνα με τη νομοθεσία (Άρθρο 20). Η σύζυγος του ήταν επίσης εγγεγραμμένη άνεργη, από τον Φεβρουάριο 2011 μέχρι τον Ιανουάριο 2023, με κενά στην εγγραφή της σε διάφορες χρονικές περιόδους. Κατά τα έτη 2012 και 2013, παραπέμφθηκε σε εργοδότες όπου απέρριπτε την εργασία και σύμφωνα με σημείωμα της ΔΥΑ στη σχετική οθόνη στο ΠΣ ΕΕΕ, ζητούσε όπως δηλώσουν «ότι δεν έχει πείρα και δεν την θέλουν». Δύο από τα τέκνα εγγράφηκαν για μικρό χρονικό διάστημα στη ΔΥΑ και στη συνέχεια άρχισαν εργασία. Τα εισοδήματά τους λαμβάνονταν υπόψη, κατά τον υπολογισμό του ΕΕΕ, ανάλογα.

Λήψη χρηματοοικονομικών στοιχείων από ΑΠΙ: Ενώ αρχικά λαμβανόταν πληροφόρηση από τα ΑΠΙ σχετικά με την ύπαρξη καταθέσεων σε τραπεζικούς λογαριασμούς, στη συνέχεια, σε μεταγενέστερα αρχεία που λήφθηκαν από τα ΑΠΙ, δεν λαμβανόταν πληροφόρηση για οποιοδήποτε τραπεζικό λογαριασμό, ούτε καν για τον λογαριασμό στον οποίο εμβάζεται το ΕΕΕ. Ως αποτέλεσμα δεν ήταν εφικτός ο έλεγχος του κριτηρίου των χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Μη ανανεωμένες/έγκυρες άδειες παραμονής: Οι άδειες παραμονής του αιτητή και των λοιπών μελών της οικογένειας του έληξαν στις 23.7.2014 και 13.1.2019, αντίστοιχα. Δεν εντοπίστηκε καμία ενέργεια από την ΥΔΕΠ για ενημέρωσή τους ώστε να προσκομίσουν τις ανανεωμένες άδειες παραμονής τους.

Από τα πιο πάνω φαίνεται ότι, ο αιτητής και η σύζυγος του δεν επιθυμούσαν να εργαστούν ή ενδεχομένως εργάζονταν χωρίς να δηλώνουν τα εισοδήματά τους και χωρίς να εντοπίζονται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες. Διαπιστώνεται επίσης η μη εφαρμογή της κατάλληλης για την περίπτωση τους ΚΠ, με αποτέλεσμα να διαβιούν μέσω της λήψης επιδομάτων. Σημειώνεται ότι, η σύζυγος και ένα εκ των τέκνων κηρύχθηκαν εκούσια άνεργες, από 1.8.2022 και 1.1.2022, αντίστοιχα, με συνέπεια τη μη καταβολή για αυτές ποσού ΕΕΕ. Πέραν αυτού διαφαίνεται η ανάγκη για ανάπτυξη εξειδικευμένων

προγραμμάτων ΚΠ, για τέτοιες περιπτώσεις ατόμων που παραμένουν αδρανής και ενδεχομένως να καταχρώνται, χωρίς να συνεισφέρουν, την επιδοματική πολιτική του κράτους.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α31.** Η αιτήτρια είναι Κύπρια πολίτης, 64 ετών κατά την περίοδο του ελέγχου, δικαιούχος ΕΕΕ από την 1.1.2016. Όπως φαίνεται στον πιο πάνω πίνακα, από το 2003 μέχρι τον Μάιο 2023, έλαβε επιδόματα συνολικού ύψους €229.216.

Απασχόληση: Είχε δηλώσει στη ΔΥΑ ως επιθυμητά επαγγέλματα τις κατηγορίες «Διακοσμητές, σχεδιαστές και τεχνίτες χειροτεχνίας». Από στοιχεία της ΔΥΑ, διαπιστώθηκε ότι παραπέμφθηκε σε διάφορες θέσεις χωρίς όμως να εργοδοτηθεί προβάλλοντας δικαιολογίες που σχετίζονταν με την έλλειψη μεταφορικού μέσου. Σύμφωνα με πληροφόρηση για την απασχόληση της από το ΠΣ των ΥΚΑ, καθ' όλη την περίοδο που λάμβανε επιδόματα, καταβλήθηκαν εισφορές στο ΤΚΑ μόνο για τέσσερις μήνες απασχόλησης. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τη μακροχρόνια λήψη επιδομάτων, εγείρει ερωτήματα αναφορικά με την πηγή χρηματοδότησης των σπουδών των παιδιών της, κατά πόσο δηλαδή υπήρχαν άλλες πηγές εισοδήματος ή οικονομική υποστήριξη που δεν δηλώθηκαν ή δεν λήφθηκαν υπόψη, κατά την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας για επιδόματα.

Οικογενειακή κατάσταση: Η αιτήτρια είχε προσκομίσει έγγραφο διαζυγίου και λάμβανε επιδόματα από την ΥΔΕΠ με βάση τα στοιχεία της οικογενειακής της κατάστασης όπως αυτά δηλώθηκαν. Η ΥΔΕΠ χειρίστηκε ορθά την αίτηση της, λαμβάνοντας υπόψη τα προσκομισθέντα έγγραφα και τις δηλώσεις της. Ωστόσο, από έλεγχο στο ΠΣ των ΥΚΑ δεν εντοπίστηκε υποβολή του διαζυγίου στις ΥΚΑ, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται ως οικογένεια με τον πρώην σύζυγό της. Η μη επικαιροποίηση αυτής της πληροφορίας στις ΥΚΑ ενδέχεται να επηρεάζει τα δικαιώματα τους που απορρέουν από τον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο, όπως η δυνατότητα υποβολής αίτησης για σύνταξη χηρείας.

Καταβολή επιδόματος για τέκνο που απεβίωσε. Η αιτήτρια/δικαιούχος απέστειλε στην ΥΔΕΠ, στις 4.4.2016, το Έντυπο Αλλαγών ΕΕΕ6, με το οποίο ενημέρωσε για τον θάνατο του τέκνου της, στις 13.3.2016 και τον αριθμό εγγραφής αλλοδαπού (ARC), επισυνάπτοντας το σχετικό πιστοποιητικό. Στην οθόνη «Περαιτέρω Διερεύνηση» καταγράφηκε η λήψη του πιστοποιητικού και η σημείωση «καμία αλλαγή δεν έγινε». Κατά τον έλεγχο (16.5.2023), διαπιστώθηκε ότι το τέκνο εξακολουθούσε να είναι «σε ισχύ» και λαμβανόταν υπόψη στον υπολογισμό του ΕΕΕ με αποτέλεσμα την καταβολή επιπρόσθετου ποσού επιδόματος, ύψους €240/μήνα και μέρος της παροχής ενοικίου €81,20/μήνα. Μετά από σχετική επισήμανση της Υπηρεσίας μας, η ΥΔΕΠ καταχώρισε στο ΠΣ την ημερομηνία θανάτου και υπολόγισε την υπερπληρωμή η οποία ανήλθε σε €19.391.

Από περαιτέρω διερεύνηση διαφάνηκε ότι η ΥΔΕΠ δεν καταχωρίζει χειροκίνητα την ημερομηνία θανάτου στο ΠΣ, όταν παραλαμβάνεται πιστοποιητικό θανάτου από αιτητές/ δικαιούχους, θεωρώντας ότι η πληροφόρηση αυτή λαμβάνεται μέσω διασύνδεσης με το ΤΑΠΜ. Ωστόσο για την πιο πάνω περίπτωση η ημερομηνία θανάτου δεν λήφθηκε από το ΤΑΠΜ, καθώς στο ΠΣ ΕΕΕ το τέκνο ήταν καταχωρισμένο με τον «προσωπικό αριθμό εγγραφής», που έλαβε μέσω του ΠΣ του

«Αρχείου Πληθυσμού» από την Επαρχιακή Διοίκηση, κατά τη γέννησή του στην Κύπρο και όχι με το ARC που απέκτησε αργότερα από το ΤΑΠΜ.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α32.** Αφορά σε πρόσωπο 59 ετών κατά την περίοδο του ελέγχου, υπήκοο τρίτης χώρας, παντρεμένο με Κύπρια που απέκτησε κυπριακή ταυτότητα το έτος 2016. Λάμβανε ΕΕΕ, από τον Νοέμβριο 2014 μέχρι και τον Σεπτέμβριο 2022, οπότε η αίτησή του τερματίστηκε. Συνολικά του καταβλήθηκε ποσό ύψους €383.795, εκ των οποίων €129.408 αφορούσαν σε ΕΕΕ. Στην αίτησή του δηλώθηκαν τα τρία από το σύνολο των επτά τέκνων του, ηλικίας 27, 24 και 18 ετών, ενώ τρία τέκνα, 35, 31 και 29 ετών δεν λήφθηκαν υπόψη λόγω ηλικίας. Ένα τέκνο 22 ετών, ως ανάπηρο είχε υποβάλει ξεχωριστή αίτηση. Η σύζυγος απεβίωσε λόγω ασθένειας το 2019.

Απασχόληση: Σύμφωνα με ΠΣ της ΔΥΑ, ο πιο πάνω ήταν εγγεγραμμένος ως άνεργος που αναζητούσε πλήρη απασχόληση από την 1.9.2014 μέχρι τον τερματισμό της αίτησής του, με εξαίρεση την περίοδο 16.1.2015 μέχρι 16.5.2016 (16 μήνες) κατά την οποία δεν ήταν εγγεγραμμένος. Παρόλο που προσκόμιζε ιατρικές βεβαιώσεις αναφέροντας προβλήματα υγείας, συνέχιζε να υπογράφει ως άνεργος, γεγονός που δηλώνει την αναγνώριση εκ μέρους του της ικανότητας του για εργασία.

Σύμφωνα με σημείωμα της ΔΥΑ στη σχετική οθόνη στο ΠΣ ΕΕΕ, καθ' όλη την περίοδο που ήταν εγγεγραμμένος άνεργος (έξι έτη περίπου), παραπέμφθηκε σε θέσεις εργασίας μόνο τρεις φορές, στις 7.7.2016, 13.4.2022 και 27.9.2022, χωρίς να καταστεί δυνατή η εργοδότησή του, λόγω απόρριψής του από τους συγκεκριμένους εργοδότες, λόγω ανεπαρκών προσόντων και έλλειψης επαγγελματικής εμπειρίας. Ως εκ τούτου, φαίνεται ότι καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο εξασφάλιζε τα προς το ζην αποκλειστικά μέσω των επιδομάτων.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α33.** Αφορά σε 53χρονη (κατά την περίοδο του ελέγχου), μονογονιό, Κύπρια πολίτη, που πιστοποιήθηκε με μόνιμη σοβαρή ψυχική αναπηρία στις 14.3.2022, στην αίτηση της οποίας δηλώθηκε και τέκνο φοιτητής. Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο η αιτήτρια που διαβιεί αποκλειστικά μέσω της λήψης επιδομάτων έχει την οικονομική δυνατότητα να καλύψει τα έξοδα σπουδών του τέκνου της στο εξωτερικό. Μέχρι το Αύγουστο του 2023 έλαβε επιδόματα συνολικού ύψους €83.729 (ΕΤ από το 2004 και ΕΕΕ από 1.6.2015). Δεν εντοπίστηκε τεκμηρίωση που να καταδεικνύει ότι η Υπηρεσία προχώρησε σε περαιτέρω διερεύνηση του θέματος. Σύμφωνα με το ΠΣ ΕΕΕ η ιδιότητα του τέκνου ως φοιτητής καταχωρίστηκε με περίοδο ισχύος από 1.4.2015 μέχρι 31.10.2022, δηλαδή για διάστημα πέραν των επτά ετών.

Με βάση τα ανωτέρω, εντοπίζονται πολλαπλά συστημικά κενά στην εποπτεία, τον έλεγχο και την ενεργοποίηση των αιτητών ΕΕΕ για ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Παράλληλα, διαπιστώνονται αδυναμίες στην εφαρμογή των προβλεπόμενων διαδικασιών με πιθανότητα καταχρηστικής λήψης επιδομάτων για μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Η Υπηρεσία μας συστήνει πιο αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας και ειδικότερα των άρθρων που αναφέρονται στην εκούσια ανεργία, περιλαμβανομένης της διακοπής των επιδομάτων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης των δικαιούχων. Την παρακολούθηση και άμεση ενημέρωση των αιτητών των οποίων η άδεια παραμονής τους έληξε και επαναξιολόγηση των περιπτώσεων με τέκνα που φοιτούν σε πανεπιστήμια, με ιδιαίτερη έμφαση στην τεκμηρίωση και επαλήθευση του εισοδήματός τους. Επιπρόσθετα προτείνεται η εξειδίκευση και εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων ΚΠ για περιπτώσεις που ενδεχομένως εκμεταλλεύονται την επιδοματική πολιτική του κράτους, είτε παραμένοντας αδρανείς χωρίς ουσιαστική συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα, είτε ενδεχομένως παραπλανώντας τις αρμόδιες αρχές με σκοπό την αδικαιολόγητη λήψη επιδομάτων.

γ. Λήξη δικαιώματος επιδόματος για τέκνα άνω των 28 ετών. Με την καταχώριση των στοιχείων των τέκνων της οικογενειακής μονάδας, εφόσον πληρούν τα κριτήρια ώστε να θεωρούνται μέλη της, το ΠΣ ΕΕΕ καταχωρίζει αυτόματα ως ημερομηνία «λήξης» των τέκνων την ημερομηνία συμπλήρωσης του 28ου έτους της ηλικίας τους (Άρθρο 2, ορισμός «τέκνου»), οπότε μέχρι την ημερομηνία αυτή λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του ύψους του επιδόματος.

Όπως διαπιστώθηκε στην περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α34, ενώ το τέκνο συμπλήρωσε το 28ο έτος της ηλικίας του τον Νοέμβριο 2022, το σχετικό επίδομα ΕΕΕ που αναλογούσε σε αυτό, ύψους €240/μήνα, λόγω ενδεχομένως παρέμβασης στην παράμετρο που αφορά στην περίοδο «ισχύος του τέκνου», συνέχιζε να καταβάλλεται στον αιτητή μέχρι και τον Αύγουστο 2023, με αποτέλεσμα να προκύψει υπερπληρωμή, η οποία μέχρι την ολοκλήρωση του ελέγχου δεν είχε ακόμη υπολογιστεί. Μετά τη διαπίστωση αυτή, η ΥΔΕΠ προχώρησε σε περαιτέρω διερεύνηση του ζητήματος όπου διαφάνηκε ότι λανθασμένες καταχωρίσεις έγιναν σε ακόμη 16 περιπτώσεις. Σε δύο από αυτές υπολογίστηκαν ήδη οι υπερπληρωμές ενώ οι υπόλοιπες βρίσκονται υπό μελέτη για τις ανάλογες διορθωτικές ενέργειες. Ζητήσαμε ενημέρωση για την εξέλιξη του θέματος.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να γίνουν οι απαραίτητες τροποποιήσεις, ώστε το ΠΣ ΕΕΕ να μην επιδέχεται, για τα τέκνα, την καταχώριση ημερομηνίας ισχύος, μεταγενέστερης της ημερομηνίας συμπλήρωσης του 28^{ου} έτους της ηλικίας τους.

3.8 Έγκαιρη παρακολούθηση αιτήσεων.

Διαπιστώθηκαν αδυναμίες όσον αφορά στην έγκαιρη παρακολούθησή και διαχείριση εκκρεμοτήτων φακέλων, εφόσον διαφαίνεται ότι υπάρχουν περιπτώσεις όπου εάν ζητούνταν και προσκομίζονταν έγκαιρα τα απαραίτητα στοιχεία, πιθανόν η καταβολή του ΕΕΕ να είχε τερματιστεί. Χαρακτηριστικές είναι οι πιο κάτω περιπτώσεις:

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α35.** Αφορά σε αιτήτρια/δικαιούχο ΕΕΕ, με καταγωγή από χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία, για την περίοδο από τον Φεβρουάριο 2016 μέχρι τον Αύγουστο 2023, καταβλήθηκαν επιδόματα ύψους €63.281. Στις 17.1.2023, της ζητήθηκαν στοιχεία για τεκμηρίωση της μόνιμης και συνεχούς διαμονής της στη Δημοκρατία και βεβαιώσεις από τις αρχές

της χώρας όπου διέμενε προηγουμένως για το ύψος της σύνταξης ή άλλων εισοδημάτων, εάν λαμβάνει. Παρόλο που μέχρι και τον Αύγουστο 2023 δεν προσκομίστηκε οποιοδήποτε έγγραφο, από τα ζητηθέντα, στο ΠΣ ΕΕΕ σημειώθηκε ότι το θέμα "επιλύθηκε", και οι πληρωμές συνεχίστηκαν χωρίς καμία περαιτέρω ενέργεια.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α36.** Αφορά σε άτομο με αναπηρία, του οποίου η περίοδος ισχύος του ΟΠΑΑ, μετά από επέκταση της για επιπλέον τρία έτη, έληξε στις 24.9.2021, ενώ η καταβολή του επιδόματος συνέχιζε, χωρίς παραπομπή στο ΤΚΕΑΑ για νέα αξιολόγηση. Επιπρόσθετα ο πιο πάνω δήλωσε ότι απουσίαζε από την οικία του για περίοδο 15 μηνών, καθώς νοσηλευόταν σε κλινική, χωρίς να υπάρχει στο φάκελο οποιαδήποτε αναφορά σε ποια περίοδο αφορούσε η απουσία του καθώς αν φροντίζεται σε νοσοκομείο ή σε κρατικό ίδρυμα η καταβολή του επιδόματος αναστέλλεται.

Δεν εντοπίστηκε να έγινε οποιαδήποτε διερεύνηση σε σχέση με ενδείξεις που προέκυπταν από την αίτηση του όπως:

- (i) Ύπαρξη δανείων για αγορά κατοικίας ως συνοφειλέτης, τα οποία αποτελούν ένδειξη για ιδιοκτησία κατοικίας,
- (ii) δήλωση για διαδικτυακή εργασία, που θα μπορούσε να υποδηλώνει ικανότητα εργασίας
- (iii) την πρόθεσή του να μετακομίσει στο εξωτερικό, και
- (iv) ασαφείς συνθήκες διαμονής, η εξέταση των οποίων ενδεχομένως να επηρέαζαν το επίδομα ενοικίου και το ύψος του ΕΕΕ. Συγκεκριμένα (α) ενώ στην αίτηση του δήλωσε δάνειο για αγορά κατοικίας διέμενε σε ενοικιαζόμενο υποστατικό και (β) νοσηλευόταν σε κλινική για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Όλες οι διερευνήσεις οφείλουν να διεκπεραιώνονται έγκαιρα, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, το οποίο θα πρέπει να καθορίζεται από την ΥΔΕΠ. Επιπλέον, είναι απαραίτητη η ορθή και πλήρης τεκμηρίωση κάθε διερεύνησης, δεδομένου ότι σε ορισμένες περιπτώσεις αποτελεί το μοναδικό διαθέσιμο εργαλείο για την επιβεβαίωση της ορθότητας της καταβολής του επιδόματος.

3.9 Δαπάνες σε σχέση με τα εισοδήματα που δηλώνονται.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α37.** Αφορά σε ζεύγος συνταξιούχων που, από τον Νοέμβριο 2016 μέχρι τον Μάιο 2024, έλαβαν συνολικά επιδόματα ύψους €52.973, που αφορούν σε ΕΕΕ €294/μήνα (ελάχιστο καλάθι διαβίωσης) και επίδομα ενοικίου €242/μήνα. Επιπλέον, το ζεύγος λαμβάνει συντάξεις από το ΤΚΑ και από Ευρωπαϊκή χώρα ύψους €426/μήνα και επίδομα φροντίδας €504/μήνα, δηλαδή το συνολικό μηνιαίο εισόδημα τους ανερχόταν σε €1.466. Σύμφωνα με τη σύμβαση ενοικίασης που προσκόμισαν, το καταβαλλόμενο ενοίκιο ανέρχεται σε €850 μηνιαίως. Εάν αφαιρεθεί από το εισόδημα τους, το καταβαλλόμενο ενοίκιο και το επίδομα

φροντίδας, το καθαρό εισόδημά που απομένει για διαβίωση περιορίζεται σε μόλις €112 μηνιαίως, ποσό ωστόσο που δεν φαίνεται να επαρκεί, γεγονός που ενδεχομένως υποδηλώνει την ύπαρξη πρόσθετων ή αδήλων εισοδημάτων. Παρ' όλα αυτά δεν εντοπίστηκε οποιαδήποτε διερεύνηση από την ΥΔΕΠ, για να διαπιστωθεί κατά πόσο το ζεύγος κατέχει ακίνητη ιδιοκτησία ή/και καταθέσεις σε Ευρωπαϊκή χώρα, τα οποία πιθανό να τους αποφέρουν πρόσθετα εισοδήματα.

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι, στην εκτυπωμένη από το ΠΣ ΕΕΕ κατάσταση καταθέσεων εμφανίζονται υπόλοιπα σε τρεις τραπεζικούς λογαριασμούς, ωστόσο προσκομίστηκε η κίνηση μόνο για δύο εξ αυτών, εκείνους όπου κατατίθενται τα επιδόματα. Στους λογαριασμούς αυτούς, δεν παρουσιάζονται πληρωμές ή αναλήψεις που να αντιστοιχούν ή να προσεγγίζουν το ποσό του ενοικίου που όφειλαν να καταβάλλουν (€608, δηλαδή €850 μείον το επίδομα ενοικίου €242 που καταβάλλεται απευθείας στον ιδιοκτήτη). Το στοιχείο αυτό ενισχύει το ενδεχόμενο ύπαρξης αδήλων εισοδημάτων.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Κατά την εξέταση και παρακολούθηση των αιτήσεων, , πέραν των ελέγχων που γίνονται για διαπίστωση (μέσω των διασυνδέσεων) της ορθότητας των δεδομένων που δηλώνονται, θα πρέπει να διερευνώνται και τυχόν άλλες ενδείξεις που προκύπτουν από τα διαθέσιμα στοιχεία.

3.10 Παροχή επιδόματος κατ' οίκον φροντίδας.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Νόμου «σε οποιοδήποτε δικαιούχο ή/και σε οποιοδήποτε μέλος της οικογενειακής μονάδας που έχει ανάγκη φροντίδας δύναται να παραχωρείται από τον Υπουργό επιπρόσθετη βοήθεια, η οποία κρίνεται αναγκαία, νοουμένου ότι οι δαπάνες για τη συγκεκριμένη ανάγκη δεν καλύπτονται από άλλους κρατικούς πόρους ή άλλες πηγές».

α. Νομοθετική ρύθμιση. Σύμφωνα με την Κ.Δ.Π. 162/2016, η κατ' οίκον φροντίδα παρέχεται επί του παρόντος από εγκεκριμένα φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα, υπό τους όρους που καθορίζει η Διευθύντρια των ΥΚΕ. Η εν λόγω ρύθμιση έχει προσωρινό χαρακτήρα, μέχρι την ετοιμασία και έγκριση ρυθμιστικού νομοθετικού πλαισίου για την κατ' οίκον φροντίδα, το οποίο θα διέπει πλήρως την παροχή της. Παρά ταύτα, η νομοθετική ρύθμιση του θέματος παραμένει σε εκκρεμότητα με ενδεχόμενη ανομοιομορφία στην εφαρμογή των διαδικασιών παροχής του επιδόματος.

β. Καθυστέρηση στην εξέταση της αίτησης.

Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Α38. Αφορά σε πρόσωπο η οποία υπέβαλε αίτηση για επίδομα φροντίδας, η οποία εξετάστηκε με καθυστέρηση εννέα μηνών. Συγκεκριμένα:

- ◆ Η αίτηση παραλήφθηκε στις 3.8.2022,
- ◆ Η αξιολόγηση από την αρμόδια για την περίπτωση Υπηρεσία (ΤΚΕΑΑ) πραγματοποιήθηκε στις 21.2.2023,

- ◆ Η επιστολή έγκρισης στάλθηκε στην αιτήτρια στις 18.4.2023, με έναρξη καταβολής από τον Μάιο 2023, ενώ της καταβλήθηκαν αναδρομικά δικαιώματα από τον Νοέμβριο 2022.

Η καθυστέρηση των εννέα μηνών έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, καθότι η παροχή αφορά άτομα με ανάγκη φροντίδας, τα οποία συνήθως βρίσκονται σε ευάλωτη ή δυσχερή οικονομική κατάσταση.

3.11 Επιδόματα από την ΥΔΕΠ, το ΤΑΠ και το ΤΚΕΑΑ.

Αναφερόμαστε σε περίπτωση ανάπηρου προσώπου δικαιούχου επιδομάτων από το ΤΑΠ, που λαμβάνει και ειδική μηνιαία σύνταξη. Στον πιο κάτω πίνακα παραθέτουμε τη σχετική νομοθεσία στη βάση της οποίας καταβλήθηκαν τα σχετικά επιδόματα για το 2023. Σημειώνεται ότι κατά το 2023 καταβλήθηκαν συντάξεις μηνιαία και εφάπαξ επιδόματα που συμποσούνταν σε περίπου €5.500 τον μήνα.

Παραχωρείται από	Επιδόματα που καταβάλλονται σε μηνιαία βάση:	Σχετική Νομοθεσία
ΤΑΠ	Ειδική μηνιαία σύνταξη	Ο περί Ανακουφίσεως Παθόντων Νόμος (Ν.114/1988)
ΤΑΠ	Χορήγηση βαριάς αναπηρίας	Ο περί Ανακουφίσεως Παθόντων Νόμος (Ν.114/1988)
ΤΚΕΑΑ	Επίδομα βαριάς κινητικής αναπηρίας	Σχέδιο με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου
ΤΚΕΑΑ	Επίδομα φροντίδας παραπληγίας	Σχέδιο με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου
ΤΚΕΑΑ	Ειδική χορηγία τυφλών	Ο Παροχής Ειδικής Χορηγίας σε Τυφλούς Νόμος (Ν.11(Ι)/2011)
ΤΚΕΑΑ	Επίδομα διακίνησης αναπήρων	Ο περί Παροχής Επιδόματος Διακίνησεως σε Άτομα με Αναπηρίες Νόμος (Ν.36/1980)
ΥΔΕΠ	Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα <ul style="list-style-type: none"> • Βασικές ανάγκες €480 • Αναπηρικό επίδομα €226 • Μέτρα Κοινωνικής Συνοχής €142 	Ο περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμος (Ν.109(Ι)/2014) Μέτρα Κοινωνικής Συνοχής-Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 65.807, ημερ. 4.7.2007

Παραχωρείται από	Εφάπαξ Ετήσια Επιδόματα
ΤΑΠ	Επίδομα Χριστουγέννων
ΤΑΠ	Επίδομα Πάσχα
ΤΑΠ	Τμητικό επίδομα (Ιούννη)
ΤΑΠ	Τμητικό επίδομα (Δεκέμβρη)
ΥΔΕΠ	Έκτακτο επίδομα (Χριστουγεννιάτικο)

Νομοθετική αναφορά και ερμηνεία: Στο εδάφιο (1) του άρθρου 12 του περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου, αναφέρεται ότι «*Τηρουμένων των διατάξεων των πιο κάτω εδαφίων, το εισόδημα περιλαμβάνει τα μηνιαία εισοδήματα του αιτητή ή/και δικαιούχου και όλων των μελών της οικογενειακής μονάδας, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης*

ή/και κατά την ημερομηνία καταβολής του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, ως ακολούθως: ... (ε) από οποιοδήποτε εισόδημα από συνταξιοδοτικό σχέδιο ή/και ταμείο ή/και ασφαλιστικό σχέδιο ...» ενώ στο εδάφιο (2) του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι «Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του εδαφίου (1), στο εισόδημα δεν περιλαμβάνονται ... (β) επιδόματα/χορηγίες εφόσον παρέχονται σε άτομο με αναπηρία λόγω της αναπηρίας του ...».

Όπως διαπιστώθηκε, κατά την εξέταση της αίτησης και τον υπολογισμό του ΕΕΕ, δεν λήφθηκε υπόψη ως εισόδημα η ειδική μηνιαία σύνταξη που του καταβάλλεται από το ΤΑΠ. Ζητήσαμε όπως αξιολογηθεί κατά πόσο η ειδική μηνιαία σύνταξη θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως εισόδημα κατά τον υπολογισμό του ΕΕΕ.

Χωρίς να τίθεται υπό αμφισβήτηση η ανάγκη στήριξης ατόμων με αναπηρία από το κράτος, επισημαίνουμε, ότι σύμφωνα με τα στοιχεία του πιο πάνω πίνακα, παρατηρείται η καταβολή παροχών από διαφορετικούς φορείς, όπως το ΤΑΠ, το ΤΚΕΑΑ ή την ΥΔΕΠ, που φαίνεται να καλύπτουν όμοιες ή συναφείς ανάγκες που αφορούν σε αναπηρία.

Η χορήγηση πολλαπλών επιδομάτων από διαφορετικές κρατικές Υπηρεσίες, για τον ίδιο ή παρόμοιο σκοπό, εγκυμονεί κινδύνους κυρίως λόγω της αυξημένης ανάγκης συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων. Μπορεί επίσης να οδηγήσει σε διπλή ή πολλαπλή καταβολή επιδομάτων για τις ίδιες ανάγκες ή για την ίδια φύση αναπηρίας. Επισημαίνεται επίσης το γεγονός ότι για κάθε δικαιούχο τηρούνται φυσικοί φάκελοι ή και ηλεκτρονικά αρχεία σε κάθε Υπηρεσία, γεγονός που επιβαρύνει το σύστημα με περιττή πολυπλοκότητα, αυξημένη γραφειοκρατία, επαναλαμβανόμενες εξετάσεις και διαδικασίες, από αριθμό Υπηρεσιών, αυξημένο διοικητικό κόστος διαχείρισης και ταλαιπωρία για τους δικαιούχους.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Επιβάλλεται ο θεσμοθετημένος και συνεχής συντονισμός και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ όλων των αρμόδιων κρατικών Υπηρεσιών, με στόχο την αποφυγή επικαλύψεων και στρεβλώσεων στη χορήγηση επιδομάτων. Παράλληλα, θα πρέπει να εξεταστούν διορθωτικές ενέργειες, όπως η ενοποίηση των συστημάτων και επιδομάτων, ώστε να διασφαλίζεται η αποδοτική διαχείριση των πόρων και η καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

4. Τομέας Επιδόματος/Χορηγίας για ενίσχυση των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα.

Το Σχέδιο Ενίσχυσης των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα (Σχέδιο) εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο χαμηλοσυνταξιούχος δεν καθίσταται δικαιούχος ΕΕΕ με βάση τον περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμο (Ν.109(Ι)/2014). Το Σχέδιο λειτουργούσε στη βάση αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου ενώ από 1.1.2023 λειτουργεί με βάση τον περί του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα Περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου (Νέο Σχέδιο Χαμηλοσυνταξιούχων) Διάταγμα του 2023 (Κ.Δ.Π. 1/2023).

Στον πιο κάτω πίνακα σημειώνεται ο αριθμός των δικαιούχων και το ύψος του επιδόματος που καταβλήθηκε κατά τα έτη 2023, 2022 και 2021, σύμφωνα με στοιχεία από το FIMAS.

Έτος	Δαπάνη	Δικαιούχοι/ Νοικοκυριά*	Μέσος όρος Επιδόματος/ Νοικοκυριό	Συνταξιούχοι	Μέσος όρος Επιδόματος/ Συνταξιούχο
	€		€		€
2023	88.136.748	24.286	3.629	32.898	2.679
2022	87.230.287	24.515	3.558	33.268	2.622
2021	86.080.859	22.832	3.770	31.621	2.722

*οικογενειακές μονάδες/νοικοκυριά

4.1 Καταβολή ΕΕΕ σε χαμηλοσυνταξιούχους.

Όπως επισημάναμε σε προηγούμενους ελέγχους μας, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 35 του Νόμου, το ποσό ΕΕΕ που παραχωρείται στους συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα (χαμηλοσυνταξιούχοι) δεν μπορεί να είναι μικρότερο του ποσού που παραχωρείται ως ΕΧΣ, που υπολογίζεται στη βάση του Σχεδίου Ενίσχυσης των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα (Σχέδιο). Για τον πιο πάνω λόγο, κατά την εξέταση των αιτήσεων, υπολογίζονται και τα δύο επιδόματα, ΕΕΕ και ΕΧΣ και εφόσον πληρούνται τα κριτήρια που προβλέπονται στο Νόμο, καταβάλλεται το ψηλότερο εκ των δύο επιδομάτων, το οποίο χρεώνεται στο κονδύλι του ΕΕΕ. Όπως διαπιστώθηκε, στις περιπτώσεις που μεγαλύτερο είναι το ΕΧΣ, στο ΠΣ ΕΕΕ, εμφανίζεται μόνο το ποσό που καταβάλλεται, ενώ ο τρόπος και τα κριτήρια με βάση τα οποία υπολογίστηκε, δεν εμφανίζονται ούτε στο ΠΣ ΕΧΣ, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ελεγχθεί και να επιβεβαιωθεί η ορθότητά του. Χαρακτηριστικά αναφέρονται οι περιπτώσεις με Αρ. Αίτησης Β1, Α1, Β2, Β3 και Β4, που αφορούν στον έλεγχο για το 2022 και οι περιπτώσεις Β5 και Β6 που αφορούν στον έλεγχο για το 2023.

Παρόλο που στην απαντητική επιστολή για τον έλεγχο του 2021, ημερ. 10.10.2023, αναφέρεται ότι το θέμα τέθηκε στο Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής, όπως διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο δεν φαίνεται να έγιναν οποιεσδήποτε ενέργειες για επίλυση του.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να επισπευσθεί η διαδικασία ετοιμασίας οθόνης στο ΠΣ ΕΕΕ, στην οποία να εμφανίζονται τα κριτήρια και οι σχετικοί υπολογισμοί που αφορούν στο επίδομα, για διευκόλυνση επιβεβαίωσης της ορθότητας του.

4.2 Δημιουργία υπερπληρωμών λόγω θανάτου μέλους του νοικοκυριού.

Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Β7. Αφορά σε υπερπληρωμή ποσού ύψους €2.312 στη χήρα δικαιούχου ΕΧΣ. Όπως διαπιστώθηκε, με την καταχώριση στο ΠΣ ΕΧΣ της πληροφόρησης για το θάνατο του ενός εκ των συζύγων, το ΠΣ ΕΧΣ υπολόγισε εκ νέου το ύψος του επιδόματος της συζύγου, το οποίο λόγω της μείωσης των εισοδημάτων του νοικοκυριού, ήταν μεγαλύτερο από αυτό που λάμβανε στο παρελθόν, στον υπολογισμό ωστόσο δεν λήφθηκε υπόψη το ύψος της σύνταξης χηρείας της από το ΤΚΑ. Το πρόβλημα αποδίδεται κυρίως στην καθυστέρηση του υπολογισμού από το ΤΚΑ του ύψους της σύνταξης χηρείας της συζύγου. Σημειώνεται ότι σε αρκετές περιπτώσεις η επιστροφή των υπερπληρωμών καθίσταται αδύνατη, καθότι με τη λήψη της σύνταξης χηρείας ο/η δικαιούχος υπερβαίνει τα εισοδηματικά κριτήρια και πλέον παύει να είναι δικαιούχος, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να γίνει αποκοπή από επόμενες πληρωμές, ενώ η διεκδίκηση της με νομικά μέσα είναι πολύπλοκη και δυσχερής.

Για αποφυγή ή περιορισμό των υπερπληρωμών, η ΥΔΕΠ εφαρμόζει πρακτική κατά την οποία το επίδομα συνεχίζει να καταβάλλεται στο προηγούμενο ύψος, μέχρι την έναρξη καταβολής της σύνταξης χηρείας, οπότε γίνεται ο συμψηφισμός και πληρωμή των όποιων ποσών είναι πληρωτέα ή ζητούνται οι όποιες υπερπληρωμές έχουν δημιουργηθεί, αλλά με εμφανώς μικρότερα ποσά.

Στις περιπτώσεις αυτές, η ΥΔΕΠ θα μπορούσε για σκοπούς προσωρινού υπολογισμού του επιδόματος να λαμβάνει υπόψη το ύψος της κατώτατης μηνιαίας σύνταξης του ΤΚΑ, όπως αυτή καθορίζεται και ανακοινώνεται στην αρχή κάθε έτους.

Το συγκεκριμένο περιστατικό δεν αποτελεί μεμονωμένη περίπτωση, αλλά αναδεικνύει συστημική αδυναμία στον συντονισμό και στη διασύνδεση των ΠΣ και των διαδικασιών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, η οποία δύναται να οδηγήσει σε αντίστοιχες υπερπληρωμές.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να υιοθετηθεί μηχανισμός για έγκαιρη εξασφάλιση του ύψους των συντάξεων χηρείας που πρόκειται να καταβληθούν σε δικαιούχους από το ΤΚΑ.

4.3 Έλεγχος εισοδημάτων.

Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Β8. Αφορά σε χαμηλοσυνταξιούχο στον οποίο, για τα έτη 2022 και 2023, καταβλήθηκαν θεσμοθετημένη σύνταξη από το ΤΚΑ ύψους €5.475 και €5.588 και ΕΧΣ ύψους €5.425 και €5.604, αντίστοιχα, ενώ η σύζυγος του είχε δηλώσει εισοδήματα ως αυτοτελώς εργαζόμενη, ύψους €3.172 για το 2022. Από την επισκόπηση των υποβληθέντων εγγράφων της αίτησης εντοπίστηκαν στοιχεία τα οποία δεικνύουν πιθανή ύπαρξη αδήλωτων εισοδημάτων για τα οποία, δεν εντοπίστηκε ένδειξη διερεύνησης και τα οποία αν λαμβάνονταν υπόψη στον υπολογισμό, το επίδομα θα ήταν μειωμένο ή η αίτησή θα απορριπτόταν. Συγκεκριμένα από τη θεώρηση της κίνησης των τραπεζικών λογαριασμών της συζύγου του δικαιούχου, για την περίοδο από τον Νοέμβριο 2020 μέχρι τον

Σεπτέμβριο 2022, εντοπίστηκαν καταθέσεις ύψους €28.800 στις οποίες συμπεριλαμβάνονταν και ποσό ύψους €7.783 με ένδειξη «rent» (ενοίκιο), το ύψος των οποίων δεν συνάδει με το ύψος των δηλωθέντων εισοδημάτων της οικογενειακής μονάδας. Εντοπίστηκαν επίσης πληρωμές σε πανεπιστήμιο (€8.500) και δόσεις έναντι στεγαστικού (€5.600) και φοιτητικού δανείου, (€3.100). Επιπρόσθετα, καθότι η οικογένεια κατάγεται από τρίτη χώρα, δεν εντοπίστηκε να έγιναν οποιεσδήποτε ενέργειες για επιβεβαίωση της νόμιμης και συνεχούς διαμονής τους στη Δημοκρατία, ούτε και ζητήθηκε οποιαδήποτε βεβαίωση, κατά πόσο ο χαμηλοσυνταξιούχος λαμβάνει και σύνταξη από τη χώρα καταγωγής του.

4.4 Μη επικαιροποίηση στοιχείων που αφορούν σε συντάξεις από το εξωτερικό.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Β9.** Αφορά σε συνταξιούχο ο οποίος λαμβάνει σύνταξη από το Ευρωπαϊκή χώρα. Συγκεκριμένα, για τον υπολογισμό των συνολικών εισοδημάτων του νοικοκυριού, τον Σεπτέμβριο του 2020, λήφθηκαν υπόψη ως σύνταξη εξωτερικού, τα ποσά που εμβάστηκαν στο λογαριασμό του με βάση τραπεζική κατάσταση που προσκόμισε, χωρίς να του ζητηθεί να προσκομίσει βεβαίωση από τις αρμόδιες αρχές για το πραγματικό ύψος της σύνταξης που λαμβάνει. Επιπρόσθετα όπως διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο, δεν εντοπίστηκε να έγινε, οποιαδήποτε ενέργεια εκ μέρους της ΥΔΕΠ, για επικαιροποίηση του ύψους της σύνταξης του από το εξωτερικό.
- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Β10.** Αφορά σε χαμηλοσυνταξιούχο ο οποίος παρόλο που στην προηγούμενη αίτηση για ΕΧΣ που υπέβαλε (Αρ. Αίτησης Β11, ημερ. 1.7.2016) προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία για σύνταξη από Ευρωπαϊκή χώρα ύψους €129/μήνα, η σύνταξη αυτή δεν λήφθηκε υπόψη κατά τον υπολογισμό του επιδόματος, ώστε το επίδομα να μειωθεί ανάλογα.

Πρόσθετα διαπιστώθηκε ότι σε καμιά από τις περιπτώσεις του δείγματος που επιλέγηκε για έλεγχο, με μέλη νοικοκυριών που έζησαν στο εξωτερικό, εντοπίστηκε να έχουν προσκομίσει βεβαίωση από κρατική αρχή για κατοχή ή όχι περιουσίας στο εξωτερικό, η αξιοποίηση της οποίας δύναται να αποφέρει εισόδημα.

5. Τομέας Παροχής Επιδόματος Τέκνου και Μονογονεϊκής Οικογένειας.

Νομοθετικό Πλαίσιο και δαπάνη. Το ΕΤ και το ΕΜΟ παραχωρείται σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμου (Ν.167(Ι)/2002), στις οικογένειες που έχουν τη νόμιμη και συνεχή διαμονή, τουλάχιστον κατά τα τελευταία πέντε χρόνια που προηγούνται της υποβολής της αίτησης, στις περιοχές όπου η Δημοκρατία ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο, στη βάση εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων.

Το ύψος του ΕΤ καθορίζεται με βάση τον αριθμό των τέκνων της οικογένειας και το ύψος του ετήσιου ακαθάριστου οικογενειακού εισοδήματος, όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα για τα έτη 2021 – 2024:

Ημερ.	Ετήσιο επίδομα για οικογένειες με εισοδήματα μέχρι €19.500 (ανά εξαρτώμενο τέκνο)				Ετήσιο επίδομα για οικογένειες με εισοδήματα από €19.501 μέχρι €39.000 (ανά εξαρτώμενο τέκνο)				Ετήσιο επίδομα για οικογένειες με εισοδήματα από €39.001 μέχρι €49.000 (ανά εξαρτώμενο τέκνο)				Ετήσιο επίδομα για οικογένειες με εισοδήματα* από €49.001 μέχρι €59.000 (ανά εξαρτώμενο τέκνο)			
	Ένα (1) τέκνο	Δύο (2) τέκνα	Τρία (3) τέκνα	Τέσσερα (4) ή περισσ.	Ένα (1) τέκνο	Δύο (2) τέκνα	Τρία (3) τέκνα	Τέσσερα (4) ή περισσ.	Ένα (1) τέκνο	Δύο (2) τέκνα	Τρία (3) τέκνα	Τέσσερα (4) ή περισσ.	Ένα (1) τέκνο	Δύο (2) τέκνα	Τρία (3) τέκνα	Τέσσερα (4) ή περισσ.
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
1.1.2021	484,39	581,27	1.065,66	1.708,11	433,40	530,28	1.014,67	1.555,15	387,51	387,51	775,02	1.284,91	0,00	351,82	703,64	1.157,44
1.1.2022	496,69	596,03	1.092,73	1.751,50	444,41	543,75	1.040,44	1.594,65	397,36	397,36	794,71	1.317,55	0,00	360,76	721,51	1.186,84
1.1.2023	539,96	647,95	1.187,90	1.904,06	483,12	591,11	1.131,07	1.733,54	431,96	431,96	863,93	1.432,30	0,00	392,18	784,36	1.290,21
1.1.2024	588,00	705,00	1.293,00	2.073,00	526,00	643,00	1.231,00	1.887,00	470,00	470,00	940,00	1.559,00	0,00	427,00	854,00	1.404,00

*Στην περίπτωση περισσότερων εξαρτώμενων τέκνων αυξάνεται κατά πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000) για κάθε επιπρόσθετο τέκνο

Το επίδομα παραχωρείται εφόσον η συνολική αξία των περιουσιακών στοιχείων της οικογένειας, στα οποία περιλαμβάνονται ακίνητα, καταθέσεις, μετοχές, χρεόγραφα και ομόλογα, δεν υπερβαίνει το €1,2 εκ., ενώ από 1.1.2025, στις περιπτώσεις οικογενειών με πέντε (5) ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια δεν εφαρμόζονται.

Το ΕΜΟ, παραχωρείται σε μονογονεϊκές οικογένειες που λαμβάνουν ΕΤ, για κάθε εξαρτώμενο τέκνο, εάν το ετήσιο ακαθάριστο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τις σαράντα εννέα χιλιάδες ευρώ (€49.000), όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα για τα έτη 2021 – 2024:

Ημερ.	Μηνιαίο επίδομα για κάθε εξαρτώμενο τέκνο	
	Εισόδημα €0-39.000	Εισόδημα €39.001-49.000
	€	€
1.1.2021	183,56	163,16
1.1.2022	188,22	167,31
1.1.2023	204,61	181,88
1.1.2024	212,00	189,00

Σύμφωνα με το περί του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα Περί Κοινωνικών Παροχών Νόμου (Υποβολή Αίτησης Άλλης Κοινωνικής Παροχής – Επίδομα Τέκνου) Διάταγμα του 2023 (Κ.Δ.Π. 144/2023), «για οικογένειες ή και πρόσωπα που είχαν καταστεί δικαιούχοι για παροχή ΕΤ για το έτος 2022, με βάση αίτηση που υποβλήθηκε κατά τα έτη 2019 μέχρι 2022, η αίτηση που υποβλήθηκε κατά τα εν λόγω έτη λογίζεται ως αίτηση που υποβλήθηκε βάσει των διατάξεων ...» και για το έτος 2023. Αιτήσεις υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά, μόνο από οικογένειες και πρόσωπα που δεν είχαν καταστεί δικαιούχοι για το ΕΤ και ΕΜΟ για το προηγούμενο έτος. Ωστόσο, σε περίπτωση που είχε προκύψει οποιαδήποτε αλλαγή στα στοιχεία που υποβλήθηκαν κατά τα

έτη 2019 μέχρι 2022, θα έπρεπε να ενημερωθεί η ΥΔΕΠ με την υποβολή του σχετικού Εντύπου Αλλαγής Στοιχείων.

Στον πιο κάτω πίνακα, ο οποίος ετοιμάστηκε σύμφωνα με στοιχεία από το FIMAS και το ΠΣ της ΥΔΕΠ, παρουσιάζονται οι δικαιούχοι και το ύψος ΕΤ και ΕΜΟ που παραχωρήθηκαν κατά τα έτη 2023, 2022 και 2021:

Περιγραφή παροχής	2023			2022			2021		
	Ποσό €	Αριθμός δικαιούχων (οικογένειες)	Μέσος όρος €	Ποσό €	Αριθμός δικαιούχων (οικογένειες)	Μέσος όρος €	Ποσό €	Αριθμός δικαιούχων (οικογένειες)	Μέσος όρος €
Επίδομα Τέκνου	79.666.048	59.198	1.346	80.707.895	61.160	1.320	74.181.637	62.272	1.191
Επίδομα Μονογονεϊκής Οικογένειας*	38.624.026	11.760	3.284	35.867.856	11.739	3.055	34.781.554	11.927	2.916
Ολικό	118.290.074			116.575.751			108.963.191		

*Δικαιούχοι ΕΤ που λαμβάνουν και ΕΜΟ

Από τον έλεγχο των περιπτώσεων του δείγματος που αφορούσαν σε δικαιούχους παροχής ΕΤ ή/και ΕΜΟ, διαπιστώθηκαν τα πιο κάτω:

5.1 Καταβολή επιδόματος πριν από την υποβολή ή την εξέταση της αίτησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 5(1)(α) του Ν.167(Ι)/2002, «τα επιδόματα που προβλέπονται στο άρθρο 4, καταβάλλονται στα δικαιούχα πρόσωπα ως ακολούθως: (α) σε οικογένειες με τρία ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα καταβάλλεται μετά την παρέλευση του πρώτου τετράμηνου σε μηνιαία βάση, νοουμένου ότι έχει ολοκληρωθεί η εξέταση της αίτησής τους για παροχή επιδόματος: Νοείται ότι ο Υφυπουργός δύναται να αποφασίζει την καταβολή του επιδόματος για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα πριν από την υποβολή ή την εξέταση της αίτησης, όταν αυτό κριθεί αναγκαίο και δικαιολογείται υπό τις περιστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία της αίτησης του προηγούμενου έτους..(β) σε μία ετήσια δόση στις οικογένειες με ένα ή δύο εξαρτώμενα τέκνα.».

Διαπιστώθηκε εκ νέου ότι, σε αντίθεση με την πιο πάνω πρόνοια, με απόφαση της Υπουργού και της Υφυπουργού, καταβλήθηκε επίδομα για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, πριν από την υποβολή ή την εξέταση της αίτησης για τα έτη 2022 και 2023, αντίστοιχα, και στους αιτητές/δικαιούχους που είναι μονογονεϊκές οικογένειες με ένα ή δύο τέκνα.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Σε περίπτωση που κρίνεται αναγκαία η επέκταση της συγκεκριμένης πρόνοιας και για τις μονογονεϊκές οικογένειες με ένα ή δύο τέκνα θα πρέπει να γίνουν ενέργειες για τροποποίηση της νομοθεσίας, μέχρι τότε ωστόσο, αναμένεται να εφαρμόζεται η ισχύουσα νομοθεσία.

5.2 Εξαρτώμενα τέκνα που στερούνται μόνιμα ικανότητας για τη συντήρησή τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 2(1)(δ) του Ν.167(Ι)/2002, στα «εξαρτώμενα τέκνα» περιλαμβάνονται και τέκνα, ανεξαρτήτως ηλικίας, που στερούνται μόνιμα της ικανότητας για τη συντήρησή τους. Εντοπίστηκε

περίπτωση (Αρ. Αίτησης Γ5) όπου τέκνο με αναπηρία, πιστοποιημένη από το 2021, έπαψε να θεωρείται εξαρτώμενο μετά τα 20 έτη, με αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη διακοπή του επιδόματος. Παρά την ύπαρξη σχετικής πληροφόρησης από άλλα ΠΣ (ΟΠΑΑ, ΕΕΕ), στη βάση της οποίας το τέκνο θα έπρεπε να συνεχίσει να θεωρείται εξαρτώμενο σύμφωνα με τον Νόμο, με αντίστοιχη συνέχιση της καταβολής του επιδόματος, δεν υπήρξε αντίστοιχη ενημέρωση του ΠΣ ΕΤ.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να αξιολογηθεί η δυνατότητα δημιουργίας ενιαίου και ολοκληρωμένου ΠΣ που να καλύπτει όλα τα επιδόματα που καταβάλλονται από το Υφυπουργείο, ώστε να διασφαλίζεται η ορθή ενημέρωση των συστημάτων και η απρόσκοπτη καταβολή επιδομάτων στους δικαιούχους.

5.3 Περιουσία και εισοδήματα.

Σύμφωνα με τον Ν.167(Ι)/2002, δικαίωμα σε επίδομα έχουν οικογένειες των οποίων η συνολική τρέχουσα αξία των περιουσιακών τους στοιχείων, στα οποία περιλαμβάνεται και η κατοχή μετοχών, δεν υπερβαίνει το €1,2 εκ. Το δε ύψος του επιδόματος, υπολογίζεται στη βάση των συνολικών εισοδημάτων της οικογένειας, περιλαμβανομένων και εισοδημάτων από μερίσματα.

5.3.1 Ενδείξεις για αδήλωτα εισοδήματα. Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις αιτητών για τους οποίους υπάρχουν ενδείξεις για αδήλωτα εισοδήματα, τα οποία αν δηλώνονταν, ενδεχομένως να μην πληρούνταν οι προϋποθέσεις για την λήψη επιδομάτων.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Γ1.** Αφορά σε μονογονιό, η αξία των περιουσιακών στοιχείων της οποίας αυξήθηκε, σύμφωνα με το ΠΣ της ΥΔΕΠ, από €157.733 την 1.1.2022 σε €825.074 την 1.1.2023, ενώ σύμφωνα με τη διασύνδεση με τις ΥΚΑ, τα εισοδήματα της για το 2022, ανήλθαν σε μόνο €26.217, γεγονός το οποίο εύλογα εγείρει ερωτήματα αναφορικά με το ύψος και την πηγή των εισοδημάτων της. Από τον έλεγχο δεν εντοπίστηκε να έγινε οποιαδήποτε διερεύνηση για τους λόγους αύξησης της περιουσίας, εάν αφορά σε αγορά ή δωρεά. Σε περίπτωση αγοράς, τίθενται ερωτήματα αναφορικά με το ενδεχόμενο ύπαρξης αδήλωτων εισοδημάτων.

Όπως μας αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια του ελέγχου, στις περιπτώσεις όπου το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων της οικογένειας παραμένει κάτω από το όριο των €1,2 εκ., δεν διενεργείται οποιαδήποτε περαιτέρω διερεύνηση.

- ◆ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Γ2.** Αφορά σε αιτήτρια δικαιούχο ΕΤ, με τρία εξαρτώμενα, τα δύο εκ των οποίων φοιτούν σε ιδιωτικό σχολείο. Λαμβάνοντας υπόψη το ύψος των διδάκτρων (€15.000 περίπου), σε συνάρτηση με τα οικογενειακά εισοδήματα ύψους €34.365 για το 2023, εγείρονται ερωτηματικά ως προς τον τρόπο διαβίωσης της οικογένειας και το ενδεχόμενο ύπαρξης αδήλωτων εισοδημάτων.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να διερευνώνται, σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες Υπηρεσίες, οι μεγάλες διακυμάνσεις στα περιουσιακά στοιχεία των ληπτών, έστω και αν αυτά είναι κάτω από το όριο που ορίζεται στη νομοθεσία ώστε να διασφαλίζεται η ορθότητα των εισοδημάτων που δηλώνονται.

5.3.2 Κατοχή μετοχών σε ιδιωτικές εταιρείες. Οι αιτητές, κάτοχοι μετοχών, έχουν υποχρέωση μαζί με την αίτησή τους να υποβάλλουν και βεβαίωση αναφορικά με την τρέχουσα αξία των μετοχών τους, καθώς και να γνωστοποιούν οποιοσδήποτε αλλαγές σε αυτή ώστε να λαμβάνεται ολοκληρωμένη εικόνα για τα περιουσιακά στοιχεία της οικογένειας. Δεν υπάρχει διασύνδεση με το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας για την αυτόματη ενημέρωση σχετικά με κατοχή μετοχών από αιτητές/λήπτες επιδομάτων. Στις περιπτώσεις που οι αιτητές δηλώσουν στην αίτηση τους ότι κατέχουν μετοχές, ζητείται βεβαίωση μερίσματος ή κατάσταση παρακρατήσεων έκτακτης αμυντικής εισφοράς από μερίσματα, ή πιστοποιητικό μερίσματος που υποβάλλεται στο Τμήμα Φορολογίας.

Στην περίπτωση με Αρ. Αίτησης Γ1, πέραν από βεβαιώσεις από τον Ελεγκτή της εταιρείας ότι τα έτη 2011, 2013 και 2016 οι αιτητές δεν έλαβαν μερίσμα, δεν υποβλήθηκε και ούτε ζητήθηκε από την ΥΔΕΠ οποιαδήποτε βεβαίωση για τα υπόλοιπα έτη, για την αξία των μετοχών ή/και για εισοδήματα από μερίσματα.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

- (i) Να εξεταστεί το ενδεχόμενο διασύνδεσης του ΠΣ της ΥΔΕΠ με το Μητρώο Μετόχων του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας, ώστε να καθίσταται δυνατός ο αυτόματος εντοπισμός μετόχων μεταξύ αιτητών επιδομάτων.
- (ii) Να καθιερωθεί υποχρέωση ετήσιας υποβολής επικαιροποιημένης βεβαίωσης για την αξία των μετοχών και για τυχόν εισοδήματα από μερίσματα.
- (iii) Να ενισχυθεί ο έλεγχος των υποβληθέντων στοιχείων μέσω διασταύρωσης στοιχείων με το Τμήμα Φορολογίας, για την επαλήθευση δηλωθέντων μερισμάτων ή άλλων σχετικών εισοδημάτων.

5.4 Μη προσκόμιση στοιχείων για τη διατροφή, τη διαμονή και τη γονική μέριμνα τέκνων μονογονεϊκής οικογένειας.

Για την καταβολή ΕΜΟ, απαιτείται η υποβολή μαζί με την αίτηση, Διατάγματος αρμόδιου Δικαστηρίου για την Γονική Μέριμνα ή Διατάγματος Διατροφής και σε περίπτωση μη ύπαρξης Διατάγματος Διατροφής, απαραίτητα να προσκομίζεται κοινή γραπτή ένορκος δήλωση από την μητέρα και τον πατέρα του/ων τέκνου/ων σχετικά με την διεύθυνση διαμονής των τέκνων και το άτομο με το οποίο αυτά διαβιών και το ύψος της διατροφής.

Σε τρεις περιπτώσεις δικαιούχων ΕΜΟ (από το δείγμα 21 περιπτώσεων), δεν υποβλήθηκαν τα πιο πάνω προβλεπόμενα στοιχεία ή δικαιολογητικά, γεγονός που αντίκειται στις διαδικασίες που έχουν θεσπιστεί για τη διασφάλιση της ορθής χορήγησης της παροχής.

Επιπλέον, σε άλλες τρεις περιπτώσεις, οι δικαιούχοι δεν προσκόμισαν ικανοποιητικά ή/και ενημερωμένα στοιχεία για το ύψος της διατροφής, η οποία λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του οικογενειακού εισοδήματος. Όπως διαπιστώθηκε και σε προηγούμενους ελέγχους της Υπηρεσίας μας, δεν ελέγχεται κατά πόσο το ύψος της διατροφής που καταχωρίζεται αρχικά με την υποβολή και εξέταση της αίτησης

διαφοροποιείται σε επόμενα έτη, ούτε αν έχει διαφοροποιηθεί η περίοδος ισχύος της ή/και αν έχει υποβληθεί, στις περιπτώσεις έκδοσης νέου Διατάγματος Διατροφής, το νέο Διάταγμα.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να καθοριστεί διαδικασία συστηματικού και ολοκληρωμένου ελέγχου, ώστε να διασφαλίζεται ότι υποβάλλονται έγκαιρα από τους αιτητές/μονογονιούς, όλα τα απαιτούμενα έγγραφα, με τα οποία να τεκμηριώνονται πλήρως ή/και επικαιροποιούνται τα στοιχεία τα οποία δηλώνονται στο έντυπο της αίτησής τους.

5.5 Επίδομα Μονογονεϊκής Οικογένειας – Επιβεβαίωση της οικογενειακής κατάστασης (σύναψη γάμου ή συμβίωση).

Σύμφωνα με το άρθρο 2(1) του Ν.167(Ι)/2002 «μονογονεϊκή οικογένεια» σημαίνει την οικογένεια, στην οποία ένας γονέας χωρίς σύζυγο/συμβίο οποιουδήποτε φύλου, ζει με ένα τουλάχιστο εξαρτώμενο τέκνο, που αποκτήθηκε είτε από γάμο είτε εκτός γάμου και που διαβιβεί μόνος λόγω του ότι είναι άγαμος γονέας, χήρος, διαζευγμένος ή διότι ένας από τους δύο γονείς έχει κηρυχθεί σε αφάνεια από το δικαστήριο ή την οικογένεια στην οποία ένας έγγαμος γονέας ζει μόνος του με ένα τουλάχιστον εξαρτώμενο τέκνο, διότι ο άλλος γονέας εκτίει ποινή φυλάκισης έξι (6) μηνών και άνω». Πέραν της σχετικής Δήλωσης/Υπεύθυνης Δήλωσης ή/και Ένορκης Δήλωσης που υποβάλλεται με την αίτηση, καθώς και της ενημέρωσης που παρέχουν οι ίδιοι οι αιτητές σχετικά με το αν έχουν τελέσει γάμο ή συμβιώνουν, δεν υφίσταται δυνατότητα συνεχούς επιβεβαίωσης της οικογενειακής κατάστασης των δικαιούχων ΕΜΟ. Το γεγονός αυτό οφείλεται στη μη ύπαρξη ενιαίου, κεντρικού και πλήρως ενημερωμένου μητρώου γάμων, από το οποίο θα μπορούσε να αντλείται η σχετική πληροφόρηση.

Επιπρόσθετα διαπιστώθηκε ότι τα στοιχεία που ζητούνται για σκοπούς επιβεβαίωσης κατά πόσο οι αιτητές διαβιούν μόνοι τους χωρίς σύζυγο/συμβίο, δεν είναι επαρκή. Η Υπηρεσία μας, λαμβάνοντας υπόψη και τη διαχρονική θέση των ΥΚΕ, όπως αυτή διατυπώνεται σε παλαιότερες σχετικές επιστολές τους, σύμφωνα με τις οποίες, η εξακρίβωση της συμβίωσης αποτελεί «μη διερευνήσιμο» αντικείμενο και ως εκ τούτου οι ΥΚΕ αδυνατούν να ανταποκριθούν στον έλεγχο ενδεχόμενης συμβίωσης, θεωρεί αναγκαίο όπως το θέμα μελετηθεί εκ νέου, σε συνεννόηση ενδεχομένως και με άλλους αρμόδιους φορείς, λαμβάνοντας υπόψη, όπου κριθεί σκόπιμο και πρακτικές που ακολουθούνται σε άλλες χώρες, με στόχο την εξεύρεση πρακτικών τρόπων αντιμετώπισης των αδυναμιών που παρατηρούνται, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν στοιχεία που παραπέμπουν σε ενδεχομένως μη ορθή δήλωση.

Ενδεικτικά αναφέρεται η πιο κάτω περίπτωση:

- ♦ **Περίπτωση με Αρ. Αίτησης Γ3.** Αφορά σε αιτήτρια με καθεστώς συμπληρωματικής προστασίας, με τρία εξαρτώμενα τέκνα, της οποίας το διαζύγιο εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2020 και η οποία λαμβάνει ΕΜΟ από τον Ιανουάριο 2021. Όπως διαπιστώθηκε, ενώ η αιτήτρια αιτήθηκε στις 29.1.2018, για νομική αρωγή για το θέμα του διαζυγίου και της επιμέλειας των παιδιών της, το τρίτο τέκνο της που φέρει το ίδιο επίθετο με τον πρώην σύζυγο της, γεννήθηκε στις 9.8.2019, γεγονός που χρίζει διερεύνησης.

Με τον περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου (Τροποποιητικό) Νόμο του 2025 (Ν.159(Ι)/2025) επήλθε τροποποίηση στην ερμηνεία του όρου «μονογονεϊκή οικογένεια». Σύμφωνα με τη νέα ρύθμιση, ως μονογονεϊκή οικογένεια νοείται η οικογένεια στην οποία ένας γονέας ζει με τουλάχιστον ένα εξαρτώμενο τέκνο, χωρίς να είναι παντρεμένος ή να συζεί με πρόσωπο με το οποίο δεν έχει αποκτήσει κοινό τέκνο.

Με την αλλαγή αυτή αποσαφηνίζεται ότι, σε περίπτωση που ο γονέας συζεί με άλλο πρόσωπο, χωρίς να έχουν κοινά τέκνα ή να έχουν συνάψει γάμο, το πρόσωπο αυτό δεν θεωρείται μέλος της οικογένειας και άρα δύναται να λαμβάνει ΕΜΟ.

5.6 Δικαιούχοι για τους οποίους υπάρχει ανώνυμη ή επώνυμη καταγγελία.

Η ΥΔΕΠ γίνεται δέκτης επώνυμων και ανώνυμων καταγγελιών μέσω τηλεφώνου, ηλεκτρονικών μηνυμάτων (e-mails) ή επιστολών, οι οποίες αφορούν συνήθως συμβίωση δικαιούχων ΕΜΟ, που οι ίδιοι δεν δηλώνουν, με σκοπό την εξασφάλιση του επιδόματος. Όπως διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο δεν είχαν καταγραφεί σχετικές διαδικασίες που θα πρέπει να ακολουθούνται για τη διαχείριση των καταγγελιών, με αποτέλεσμα καταγγελίες να μην διερευνώνται, ούτε τεκμηριώνονται οι ενέργειες ή τα αποτελέσματα που προκύπτουν από αυτές.

Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση με Αρ. Αίτησης Γ4, για την οποία ενώ υπήρχε καταγγελία ότι η αιτήτρια συζεί με τον πρώην σύζυγό της, δεν εντοπίστηκε να έγιναν οποιεσδήποτε ενέργειες για διερεύνηση της, τουλάχιστον μέσω επικοινωνίας με την ίδια.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Επιβάλλεται όπως η ΥΔΕΠ υιοθετήσει μηχανισμό για τη διερεύνηση των καταγγελιών και την δημιουργία ειδικού μητρώου για την παρακολούθησή τους, στο οποίο να καταχωρίζονται συνοπτικά σχετικά στοιχεία για την κάθε καταγγελία, το αποτέλεσμα της διερεύνησης και η τυχόν λήψη μέτρων. Το μητρώο μπορεί να αποτελέσει βάση για την παραγωγή μηχανογραφημένων τακτικών καταστάσεων για ενημέρωση της Διεύθυνσης.

6. Γενικά θέματα.

6.1 Αδυναμίες στη Λήψη Πληροφόρησης από ΑΠΙ.

Αναφορικά με τα χρηματοοικονομικά κριτήρια επιλεξιμότητας των αιτητών, η ΥΔΕΠ έχει θεσπίσει διαδικασία διασύνδεσης με τα ΑΠΙ, με στόχο τη διασφάλιση της απαραίτητης πληροφόρησης για την ορθή και τεκμηριωμένη αξιολόγηση των αιτήσεων. Ωστόσο, εξακολουθούν να εντοπίζονται σοβαρές αδυναμίες στη λήψη και αξιοποίηση των σχετικών δεδομένων, οι οποίες επηρεάζουν τόσο τη χορήγηση του ΕΕΕ όσο και των ΕΤ και ΕΜΟ.

Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις όπου, παρόλο που οι αιτητές δήλωσαν τραπεζικό λογαριασμό (IBAN) στον οποίο κατατίθετο το επίδομα, κανένας λογαριασμός δεν εντοπίστηκε μέσω της διασύνδεσης με τα ΑΠΙ, ούτε καν ο δηλωθέντας, γεγονός που υποδηλώνει αδυναμία ταυτοποίησης των στοιχείων των αιτητών από τα ΑΠΙ. Ενδεικτικά αναφέρθηκαν περιπτώσεις στις οποίες δεν εντοπίστηκε μέσω διασύνδεσης κάποιος τραπεζικός λογαριασμός, ενώ σε άλλες περιπτώσεις, παρόλο που λήφθηκε πληροφόρηση για ύπαρξη τραπεζικών λογαριασμών, δεν περιλαμβάνονταν σε αυτούς ο λογαριασμός που ο αιτητής είχε δηλώσει και στον οποίο κατατίθετο το επίδομα, γεγονός που καταδεικνύει ελλιπή ή εσφαλμένη ταυτοποίηση.

Το πρόβλημα φαίνεται να απορρέει, σε σημαντικό βαθμό, από την αδυναμία ταυτοποίησης στοιχείων ταυτότητας, μεταξύ των συστημάτων της ΥΔΕΠ και των ΑΠΙ, φαινόμενο που αφορά όχι μόνο υπηκόους τρίτων χωρών και πολίτες της ΕΕ, αλλά και Κύπριους αιτητές.

Παράλληλα, εντοπίζονται περιπτώσεις στις οποίες η πληροφόρηση από τα ΑΠΙ είναι μερική ή ασυνεπής, καθώς η σχετική πληροφόρηση ήταν διαθέσιμη μόνο για ορισμένες περιόδους.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι η πληροφόρηση που λαμβάνεται από τα ΑΠΙ αφορά μόνο στο υψηλότερο υπόλοιπο του λογαριασμού για τη ζητούμενη περίοδο, χωρίς να περιλαμβάνει το μηνιαίο σύνολο των πιστώσεων, γεγονός που δεν επιτρέπει τον εντοπισμό τυχόν πρόσθετων εισοδημάτων από άλλες πηγές ή περιπτώσεων αδήλωτης απασχόλησης.

Επίσης σε λογαριασμούς με μόνιμα αρνητικό υπόλοιπο, η πληροφόρηση περιορίζεται στο όνομα του αιτητή, την επωνυμία της τράπεζας και υπόλοιπο «μηδέν» αντί του πραγματικού υπολοίπου, χωρίς να εμφανίζεται ο αριθμός του λογαριασμού.

Το ύψος των καταθέσεων αποτελεί κριτήριο επιλεξιμότητας για τη λήψη επιδομάτων, καθώς λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων της οικογένειας. Ως εκ τούτου, η ακρίβεια και πληρότητα της πληροφόρησης από τα ΑΠΙ είναι κρίσιμη για την ορθή αξιολόγηση των αιτήσεων και την αποτροπή καταβολής παροχών σε μη δικαιούχους.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να καθοριστεί διαδικασία συστηματικού και ολοκληρωμένου ελέγχου και διερεύνησης των περιπτώσεων όπου δεν αντλείται ή αντλείται ελλιπής πληροφόρηση από τα ΑΠΙ, ή να υιοθετηθούν εναλλακτικοί μηχανισμοί επιβεβαίωσης της ύπαρξης τραπεζικών λογαριασμών και των

σχετικών οικονομικών δεδομένων. Παράλληλα, να διασφαλιστεί ότι η ληφθείσα πληροφόρηση καλύπτει τουλάχιστον τον λογαριασμό καταβολής του επιδόματος και ότι ελέγχεται διαρκώς η αξιοπιστία της διασύνδεσης, ώστε να διασφαλίζεται η σχετική νομοθετική συμμόρφωση και η ορθολογική διαχείριση των δημόσιων πόρων.

6.2 Διερεύνηση για την ύπαρξη τυχόν περιουσίας ή/και καταθέσεων σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε τρίτες χώρες.

Παρατηρήθηκε ότι για αιτητές με καταγωγή, είτε από κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε από τρίτες χώρες, δεν διενεργείται έρευνα για τυχόν ύπαρξη περιουσίας ή και καταθέσεων στην χώρα καταγωγής τους, με ενδεχόμενο να καταβάλλονται επιδόματα σε αιτητές οι οποίοι δεν είναι πραγματικά δικαιούχοι, καθώς και το ενδεχόμενο δημιουργίας συνθηκών άνισης μεταχείρισης έναντι άλλων αιτητών για τους οποίους διενεργείται η πιο πάνω διερεύνηση. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό αρ. 883/2004, τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, απολαμβάνουν των ιδίων δικαιωμάτων και υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να εξεταστεί η δυνατότητα θεσμοθέτησης διαδικασιών συνεργασίας με το Τμήμα Φορολογίας για καταθέσεις στο εξωτερικό, καθώς και με άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και τρίτες χώρες, με στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την κατοχή ακίνητης περιουσίας ή/και τραπεζικών καταθέσεων από αιτητές που κατάγονται ή υπάρχουν ενδείξεις ότι έχουν διαμείνει μόνιμα σε άλλες χώρες. Συμπληρωματικά, να εξεταστεί το ενδεχόμενο υποχρέωσης του αιτητή να προσκομίζει επίσημη βεβαίωση από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής του, προκειμένου να τεκμηριώνεται η πραγματική του οικονομική κατάσταση και να διασφαλίζεται η δίκαιη και ορθή χορήγηση του επιδόματος.

6.3 Πληροφοριακό σύστημα.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Υφυπουργείου, κάθε επιμέρους Υπηρεσία αξιοποιεί δικό της ΠΣ για την υποστήριξη των αρμοδιοτήτων της. Διαπιστώθηκε ωστόσο ότι δεν έχει επιτευχθεί ακόμα η λειτουργική και ψηφιακή διασύνδεση όλων των επιμέρους ΠΣ των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών, γεγονός που συνεπάγεται:

- (i) Επαναλαμβανόμενες καταχωρίσεις δεδομένων και αυξημένο διοικητικό κόστος.
- (ii) Δυσχέρεια στη συγκέντρωση, επεξεργασία και αξιοποίηση πληροφοριών σε κεντρικό επίπεδο.
- (iii) Περιορισμένη δυνατότητα παροχής ολοκληρωμένων και ποιοτικών ηλεκτρονικών υπηρεσιών.
- (iv) Αυξημένο κόστος συντήρησης, υποστήριξης και αναβάθμισης πολλαπλών επιμέρους εφαρμογών.

Προτείνεται η σταδιακή μετάβαση σε ενιαίο ΠΣ, το οποίο θα καλύπτει τις ανάγκες όλων των Υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις που δεν είναι εφικτή η πλήρης αντικατάσταση υφιστάμενων συστημάτων, να αναπτυχθούν διασυνδέσεις για ασφαλή και άμεση ανταλλαγή δεδομένων.

Η ενοποίηση των ΠΣ αποτελεί επιλογή που θα ενισχύσει τον εκσυγχρονισμό του Υφυπουργείου και θα προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα σε επίπεδο διοίκησης, προσωπικού και πολιτών όπως:

- (i) Ενιαία και αξιόπιστη βάση δεδομένων για καλύτερη λήψη αποφάσεων.
- (ii) Εξοικονόμηση πόρων μέσω κατάργησης παράλληλων καταχωρίσεων και συστημάτων.
- (iii) Ταχύτερη εξυπηρέτηση πολιτών και βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- (iv) Ενίσχυση της διαφάνειας, της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών.

6.4 Ιατροσυμβούλια.

Διαπιστώθηκε ότι, κατά την εξέταση ατόμων για σκοπούς αξιολόγησης αναπηρίας ή ανικανότητας, αξιοποιούνται ή συστήνονται διαφορετικά ιατροσυμβούλια (ή επιτροπές αξιολόγησης) από διάφορους φορείς, με αρμοδιότητα την αξιολόγηση των αιτητών και την έκδοση αποφάσεων ή γνωματεύσεων για σκοπούς καταβολής συντάξεων ή/και επιδομάτων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτείται επανεξέταση των ατόμων σε μεταγενέστερο στάδιο, λόγω μεταβολής της κατάστασης της υγείας τους.

Στην παρούσα Έκθεση γίνεται αναφορά στα ιατροσυμβούλια που λειτουργούν στο πλαίσιο των ΥΚΑ, για εξέταση της ικανότητας του αιτητή για εργασία και του ΤΚΕΑΑ για εξέταση του αιτητή για αναπηρία, τα οποία εκδίδουν πορίσματα ή σχετικές εκθέσεις. Επιπρόσθετα, λειτουργεί ιατροσυμβούλιο και στο ΤΑΠ, το οποίο εξετάζει περιπτώσεις ατόμων που κατέστησαν ανάπηρα, λόγω της συμμετοχής τους σε γεγονότα για παράδειγμα κατά τη τουρκική εισβολή ή λόγω τραυματισμού στην Εθνική Φρουρά.

Η παράλληλη λειτουργία αριθμού ιατροσυμβουλίων για την αξιολόγηση του ίδιου προσώπου συνεπάγεται αυξημένη γραφειοκρατία, σημαντικό διοικητικό φόρτο για περισσότερες από μία Υπηρεσίες, πρόσθετο οικονομικό κόστος και ταλαιπωρία για τον πολίτη. Το άτομο καλείται να υποβληθεί σε εξέταση προκειμένου κάθε ιατροσυμβούλιο να διατυπώσει γνωμάτευση σύμφωνα με το εκάστοτε εφαρμοστέο νομοθετικό πλαίσιο. Παράλληλα, ανακύπτουν ζητήματα που αφορούν τη διαχείριση και την προστασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Λαμβανομένων υπόψη των πιο πάνω, εισηγούμαστε τη δημιουργία ενός κεντρικού ιατροσυμβουλίου το οποίο θα εξετάζει ολιστικά όλες τις περιπτώσεις αιτητών που παραπέμπονται για εξέταση από όλα τα τμήματα του ΥΕΚΑ και του Υφυπουργείου.

6.5 Ανάγκη δημιουργίας Ενιαίου Μητρώου Γάμων στη Δημοκρατία.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 28 του περί Γάμου Νόμου του 2003 (Ν. 104(I)/2003), το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης υποχρεούται να καταχωρίζει όλους τους γάμους σε Ενιαίο Μητρώο Γάμων και Συμβιώσεων, το οποίο όμως μέχρι σήμερα δεν έχει δημιουργηθεί.

Η απουσία ενιαίου και πλήρως ενημερωμένου Μητρώου Γάμων στη Δημοκρατία δημιουργεί, μεταξύ άλλων, σημαντικά προβλήματα ως προς την ορθή εφαρμογή και τον έλεγχο κοινωνικών παροχών και επιδομάτων. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες όπως η ΥΔΕΠ και οι ΥΚΕ αλλά και το ΤΚΑ, αδυνατούν να επιβεβαιώσουν σε πραγματικό χρόνο την οικογενειακή κατάσταση των αιτητών (γάμο, διαζύγιο, ή σύμφωνο συμβίωσης), με αποτέλεσμα να παρατηρούνται καθυστερήσεις στην επικαιροποίηση των δεδομένων, λανθασμένοι υπολογισμοί, υπερπληρωμές και περιπτώσεις καταβολής επιδομάτων ή/και παροχών και συντάξεων σε μη δικαιούχους. Παράλληλα, η έλλειψη λειτουργικής και ψηφιακής διασύνδεσης μεταξύ των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών και η εξάρτηση από ένορκες δηλώσεις των αιτητών και προσκόμιση δικαιολογητικών εγγράφων, αυξάνουν τη γραφειοκρατία και το διοικητικό κόστος, ενώ επιπλέον ενισχύουν τον κίνδυνο μη έγκαιρης γνωστοποίησης ουσιωδών στοιχείων.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να γίνουν διαβουλεύσεις με το Υπουργείο Εσωτερικών ούτως ώστε να προωθηθεί η δημιουργία του εν λόγω μητρώου, το οποίο να ενοποιεί και να ψηφιοποιεί όλα τα υφιστάμενα μητρώα, καθώς και να διασυνδέεται ηλεκτρονικά με τα ΠΣ όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών, ώστε να διασφαλίζεται η αυτόματη, άμεση και συνεχής ενημέρωση της οικογενειακής κατάστασης των πολιτών, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και αξιοπιστίας των τηρούμενων στοιχείων, τον περιορισμό καταχρήσεων, την αποφυγή καταβολής επιδομάτων, παροχών ή/και συντάξεων σε μη δικαιούχους, τη μείωση της γραφειοκρατίας και του διοικητικού κόστους και την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

Σχόλια Ελεγχόμενου Φορέα

Τα θέματα που περιλαμβάνονται στην παρούσα Ειδική Έκθεση έχουν αποσταλεί με επιστολή, ημερ. 19.9.2025, στον ελεγχόμενο φορέα, με την παράκληση όπως έχουμε τα δικά του σχόλια και απόψεις ώστε να συμπεριληφθούν στην παρούσα Ειδική Έκθεση. Η αυτούσια απαντητική επιστολή του ελεγχόμενου φορέα, ημερ. 2.12.2025, παρουσιάζεται στο Παράρτημα III. Επιπλέον, προσχέδιο της παρούσας Ειδικής Έκθεσης έχει αποσταλεί στον ελεγχόμενο φορέα στις 19.3.2026. Στο Παράρτημα IV παρουσιάζεται αυτούσια επιστολή, ημερ. 6.4.2026, με επιπρόσθετα σχόλια του ελεγχόμενου φορέα επί του προσχεδίου της Ειδικής Έκθεσης. Σημειώνεται ότι, όπου στις απαντήσεις του ελεγχόμενου φορέα γίνεται αναφορά σε θέματα που τελικά δεν έχουν συμπεριληφθεί στην τελική τους μορφή, κατά την κρίση της Υπηρεσίας μας αυτά έχουν απαντηθεί επαρκώς ή/και έχουν επιλυθεί μέσα από τις απαντήσεις του ελεγχόμενου φορέα.

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι: Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή

Ευθύνη Ελεγκτικής Υπηρεσίας και διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της

Οι Ειδικές Εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτή διενεργεί επί των πολιτικών (policies) και προγραμμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας ή άλλων ελεγχόμενων οργανισμών ή επί θεμάτων που αφορούν στον Προϋπολογισμό τους ή συγκεκριμένους τομείς αυτού, ή τα αποτελέσματα ελέγχων ιδιωτών ελεγκτών στους οποίους η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει αναθέσει τον έλεγχο λογαριασμών οποιουδήποτε ελεγχόμενου υπ' αυτής οργανισμού, δυνάμει του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.113(Ι)/2002). Η Ελεγκτική Υπηρεσία επιλέγει και σχεδιάζει τις εν λόγω ελεγκτικές δραστηριότητες κατά τρόπον ώστε αυτές να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του δημόσιου συμφέροντος.

Η εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παράθεση ευρημάτων ελέγχου γίνεται στη βάση όσων στοιχείων έχουν τεθεί ενώπιόν της.

Εκτός αν τούτο δηλωθεί ρητά, η μη παράθεση ευρημάτων επί ορισμένων πτυχών ή θεμάτων που αφορούν στο αντικείμενο του ελέγχου, δεν συνιστά διαβεβαίωση, ούτε και υποδηλοί ότι αυτά είναι απαλλαγμένα αδυναμιών ή σφαλμάτων ή αποκλίσεων από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, αφού ο εξωτερικός ελεγκτής δεν αναμένεται ότι μπορεί να εντοπίζει κάθε αδυναμία ή σφάλμα ή απόκλιση από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

Οι συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αποτελούν εισηγήσεις για τον τρόπο χειρισμού των παρατηρήσεων και ευρημάτων του ελέγχου. Σε καμία περίπτωση δεν δύναται να εκληφθεί ότι οι συστάσεις αυτές επηρεάζουν την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας, ως εξωτερικού ελεγκτή ή ότι συνεπάγονται συμμετοχή της Υπηρεσίας στη λήψη οποιασδήποτε σχετικής απόφασης από τη διοίκηση της ελεγχόμενης οντότητας, η οποία εξακολουθεί να φέρει αποκλειστικά την ευθύνη για την ορθή και νόμιμη λήψη απόφασης, ως προς τον τρόπο χειρισμού των ευρημάτων ελέγχου και συστάσεων.

Ουδεμία πρόνοια στην παρούσα Έκθεση σημαίνει ή θα πρέπει να εκληφθεί, ότι με αυτή διατυπώνεται κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου για εκ προθέσεως κατάχρηση εξουσίας ή για τη διάπραξη ποινικών ή άλλων αδικημάτων. Αυτά, αν υπάρχουν, θα πρέπει να διερευνηθούν από τις αρμόδιες αρχές, μόνο δε τα αρμόδια δικαστήρια μπορούν να κρίνουν κάποιο πρόσωπο ως ένοχο οποιουδήποτε αδικήματος. Τονίζεται, επίσης, ότι οι συστάσεις και τα ευρήματα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αφορούν στους ελεγχόμενους φορείς και

οποιαδήποτε αναφορά σε άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ουδώως εξυπακούει ότι αυτά έχουν προβεί κατ' ανάγκη σε οτιδήποτε μεμπτό, αφού κάτι τέτοιο εκφεύγει του πεδίου ελέγχου της παρούσας Έκθεσης.

Αρμοδιότητες Γενικού Ελεγκτή

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο των συνταγματικών αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας και των προνοιών του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014).

Το άρθρο 116 του Συντάγματος της Δημοκρατίας ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Για τον σκοπό αυτό, ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να επιθεωρεί και να ελέγχει όλα τα σχετικά βιβλία, αρχεία και καταστάσεις, καθώς και τους χώρους όπου φυλάγεται το πιο πάνω ενεργητικό. Επίσης, ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται διά Νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 81 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο των λογαριασμών της Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.38(Ι)/2014), ο ελέγχων λειτουργός κάθε Κονδυλίου οφείλει να διασφαλίσει την ορθότητα και νομιμότητα των εισπράξεων και πληρωμών και την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομία της υλοποίησης του οικείου Προϋπολογισμού, στη βάση των αρχών της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης (άρθρα 7(1) και 8).

Για τον σκοπό αυτό, η Ελεγκτική Υπηρεσία προχωρεί σε οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους, όπως και ελέγχους συμμόρφωσης Υπουργείων, Τμημάτων και Υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.113(Ι)/2002) παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή, να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Παράρτημα II: Μεθοδολογία

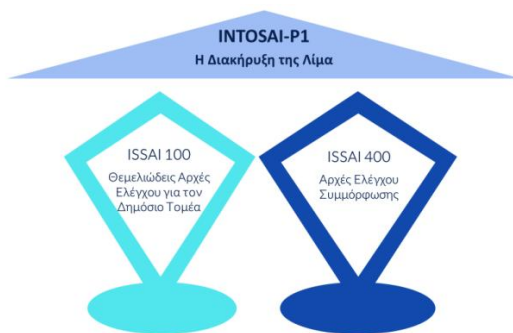
Πρότυπα ελέγχου

Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAI) που εκδίδει ο Διεθνής Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα Πρότυπα ISSAI διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους, τους ελέγχους συμμόρφωσης και τους διαχειριστικούς ελέγχους. Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

Το θεμελιώδες Πρότυπο INTOSAI-P1 ουσιαστικά καταγράφει αυτούσια τη Διακήρυξη, η οποία υιοθετήθηκε το 1977 από το Παγκόσμιο Συνέδριο του INTOSAI στη Λίμα του Περού (Διακήρυξη της Λίμα). Όπως στο ίδιο το Πρότυπο καταγράφεται, το έγγραφο αυτό θεωρείται η “Magna Carta” στην άσκηση εξωτερικού ελέγχου των κυβερνήσεων, καθώς έθεσε τα θεμέλια του δημόσιου ελέγχου. Η Διακήρυξη θέτει τα βασικά σημεία ελέγχου και τις βασικές αρχές για τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα που είναι αναγκαίες, ώστε να επιτευχθούν ανεξάρτητα και αντικειμενικά αποτελέσματα. Οι αρχές που εγκαθιδρύθηκαν στη Διακήρυξη της Λίμα αναγνωρίστηκαν από τις Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ με αρ. 66/209 (ημερ. 22.12.2011) και 69/228 (ημερ. 19.12.2014). Το Πρότυπο INTOSAI-P1, όπως και το Πρότυπο INTOSAI-P10 (Διακήρυξη του Μεξικού), αποτελούν μέρος του κοινοτικού κεκτημένου.

Το Πρότυπο ISSAI 100 παρουσιάζει τον ορισμό του ελέγχου του δημόσιου τομέα και παρέχει τις βασικές έννοιες, στοιχεία και αρχές (τόσο τις γενικές αρχές που σχετίζονται με τον έλεγχο όσο και τις αρχές

που σχετίζονται με τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας ελέγχου) που ισχύουν για όλους τους ελέγχους του δημόσιου τομέα.

Το Πρότυπο ISSAI 400 ορίζει τον έλεγχο συμμόρφωσης ως μια ανεξάρτητη εκτίμηση του κατά πόσο ένα δεδομένο θέμα είναι σύμφωνο με τις αρχές που έχουν οριστεί ως κριτήρια ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου φορέα συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Οι αρχές και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις των σχετικών Νόμων, Κανονισμών ή συμφωνιών ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημοσίων αξιωματούχων.

Διαχείριση Ποιότητας

Στο πλαίσιο της δέσμευσής της για ποιότητα και συνεχή βελτίωση, η Υπηρεσία μας εφαρμόζει το Πρότυπο ISSAI 140 «Διαχείριση Ποιότητας για τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα». Αυτό το Πρότυπο απαιτεί μια δομημένη προσέγγιση για τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας ελεγκτικού έργου μέσω της θέσπισης και λειτουργίας ενός αποτελεσματικού Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας, όπως αναλυτικά περιγράφεται στην [ιστοσελίδα](#)¹ μας.

Ελεγκτική προσέγγιση

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε στοιχεία που υποβλήθηκαν από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας ή και λήφθηκαν από τα πληροφοριακά συστήματα, σε επισκόπηση εγγράφων, μητρώων και αρχείων αλληλογραφίας και στη διενέργεια συναντήσεων με τη Διεύθυνση και το προσωπικό του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, των Τμημάτων και Υπηρεσιών του.

Η περίοδος ελέγχου κάλυψε τα έτη 2022 και 2023.

Τα ευρήματα του ελέγχου διαβιβάστηκαν για σχόλια και απόψεις στον Γενικό Διευθυντή του Υφυπουργείου και οι απόψεις του ενσωματώθηκαν, όπου ενδεικνυόταν, στην παρούσα Έκθεση

Διευκρινίζουμε ότι, για σκοπούς δημοσίευσης της παρούσας Ειδικής Έκθεσης, έχουν απαλειφθεί όλες οι αναφορές που αφορούν σε προσωπικά δεδομένα. Κατ’ αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, χωρίς ωστόσο να περιορίζεται ουσιαστικά η κοινοποίηση των ευρημάτων και διαπιστώσεων της Υπηρεσίας μας που επιβάλλουν τα εφαρμοστέα διεθνή πρότυπα.

Κριτήρια ελέγχου

Για σκοπούς του παρόντος ελέγχου, ως κριτήρια ελέγχου χρησιμοποιήθηκαν ως αρχές και κανόνες, τα ακόλουθα:

- Ο περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμος (Ν.109(Ι)/2014).

¹ https://www.gov.cy/media/sites/12/2026/01/Πολιτική-ΣΔΠΕ-2025_8.pdf

- β. Ο περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμος (Ν.167(Ι)/2002).
- γ. Αποφάσεις του ΥΣ (68.644, 69.140, 69.179^Α, 69.209, 71.701, 71.851, 71.993, 73.323, 74.901, 80.670, 80.879, 83.076, 85.408, 86.665, 88.207, 90.247, 90.496 και 90.866 με ημερ. 14.4.2009, 22.7.2009, 29.7.2009, 5.8.2009, 31.1.2011, 17.3.2011, 19.4.2011, 14.3.2012, 10.4.2013, 13.5.2016, 22.6.2016, 2.8.2017, 25.7.2018, 23.1.2019, 18.9.2019, 22.10.2020, 9.12.2020 και 17.2.2021 αντίστοιχα) αναφορικά με το Σχέδιο Ενίσχυσης Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα.
- δ. Ο Περί Χορήγησης Κοινωνικής Σύνταξης Νόμος (Ν.25(Ι)/1995).
- ε. Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος (Ν.59(Ι)/2010).
- στ. Ο περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος (Ν.158(Ι)/99).
- ζ. Ο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος (Ν.20(Ι)/2014).
- η. Ο περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.38(Ι)/2014) και οι δυνάμει αυτού εκδοθέντες Κανονισμοί και εγκύκλιοι.

Συγκεκριμένα, η εφαρμογή του μηχανισμού COR γίνεται με αξιοποίηση του IBAN που έχει δηλωθεί από τον αιτητή προκειμένου να ληφθεί από τις τράπεζες το πραγματικό στοιχείο ταυτοποίησης (λ.χ. ΑΔΤ ή ARC) με το οποίο έχει ανοίξει ο συγκεκριμένος τραπεζικός λογαριασμός.

Με αυτόν τον τρόπο είναι πλέον δυνατή η επιστροφή ακριβέστερων δεδομένων ακόμη και σε περιπτώσεις αιτητών με ARC για τους οποίους στο παρελθόν δε λαμβανόταν επαρκής πληροφόρηση λόγω μη αντιστοίχισης στοιχείων. Τα ληφθέντα δεδομένα καταχωρίζονται στο Πληροφοριακό Σύστημα ΕΕΕ και αξιοποιούνται σε επόμενους κύκλους ελέγχου για την ορθότερη αντιστοίχιση και επαλήθευση των δηλώσεων των αιτητών.

(β) Λήψη πληροφόρησης σχετικά με το μηνιαίο σύνολο των πιστώσεων

Βρίσκονται παράλληλα σε εξέλιξη ενέργειες περαιτέρω αυτοματοποίησης της διαδικασίας, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- (1) την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας με τα ΑΠΙ για την επιστροφή πλήρως δομημένης πληροφόρησης,
- (2) την αξιοποίηση δυναμικών κανόνων ελέγχου για αυτόματη ανίχνευση μη ταυτιζόμενων στοιχείων ή πιθανής μη δηλωθείσας οικονομικής δραστηριότητας,
- (3) την ανάπτυξη αλγορίθμων Τεχνητής Νοημοσύνης ή Ανάλυσης Δεδομένων για επεξεργασία των δεδομένων και παραγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων προς αποθήκευση στο Data Mart, και
- (4) την υλοποίηση εργαλείων επιχειρηματικής νοημοσύνης (Business Intelligence) τα οποία θα παρέχουν ανά χρήστη ή σε συγκεντρωτικό επίπεδο:
  - (α) γενικά στατιστικά,
  - (β) εντοπισμό ύποπτων συναλλαγών βάσει προκαθορισμένων κανόνων,
  - (γ) ανομοιομορφίες στους οικονομικούς δείκτες των αιτητών, και
  - (δ) συνδυαστικά δεδομένα που αφορούν την ταυτοποίησή τους και τη συνολική οικονομική τους κατάσταση.

Στόχος των ανωτέρω είναι η πλήρης διασφάλιση ότι τα επιδόματα καταβάλλονται αποκλειστικά σε πρόσωπα που πληρούν πλήρως τις προϋποθέσεις και διαθέτουν επαληθευμένα στοιχεία ταυτοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων ατόμων με ARC, βάσει αξιόπιστων, επικαιροποιημένων και τεκμηριωμένων δεδομένων σύμφωνα με τις αρχές χρηστής διοίκησης, διαφάνειας και λογοδοσίας.

Η ΥΔΕΠ σε συνέχεια των εισηγήσεων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για καθιέρωση θεσμικού μηχανισμού λήψης ορθής πληροφόρησης από τα ΑΠΙ έχει ήδη προχωρήσει σε διαβούλευση με το Σύνδεσμο Τραπεζών Κύπρου και την Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα με σκοπό τη διαμόρφωση νέου Εντύπου Εξουσιοδότησης που θα επιτρέψει την αυτόματη και ελεγχόμενη λήψη αναλυτικών καταστάσεων τραπεζικών λογαριασμών των αιτητών και των μελών της οικογενειακής τους μονάδας, αποκλειστικά για σκοπούς εξέτασης αιτήσεων για ΕΕΕ, Επίδομα Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα (ΕΧΣ) και Επίδομα Τέκνου (ΕΤ). Το τροποποιημένο έντυπο προβλέπει επιπρόσθετα τη ρητή υπογραφή και από τους συνδικαιούχους των τραπεζικών λογαριασμών, ώστε να καλύπτονται περιπτώσεις κοινών λογαριασμών και να διασφαλίζεται πλήρως η συγκατάθεση όλων των επηρεαζόμενων προσώπων. Η διαδικασία αυτή κρίθηκε αναγκαία, καθώς κατά τον έλεγχο αιτήσεων διαπιστώθηκαν περιπτώσεις απόκρυψης ουσιωδών οικονομικών στοιχείων μέσω κοινών λογαριασμών, γεγονός που δυσχεραίνει την ορθή εφαρμογή του άρθρου 13 του Ν.109(Ι)/2014 και των συναφών νομοθεσιών. Η ΥΔΕΠ τεκμηριώνει ότι η επεξεργασία είναι σύμφωνη με τα

άρθρα 6(1)(α) και 6(1)(ε) του GDPR, περιορίζεται στα απολύτως αναγκαία δεδομένα και στηρίζεται σε ελεύθερη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει συγκατάθεση των υπογραφόντων. Παράλληλα προγραμματίζεται η εκπόνηση Εκτίμησης Αντικτύπου (DPIA) και η εφαρμογή τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφάλειας (κρυπτογράφηση, πολυπαραγοντική ταυτοποίηση, έλεγχος πρόσβασης) εντός του Κυβερνητικού Κόμβου. Με τις πιο πάνω ενέργειες η ΥΔΕΠ διασφαλίζει ότι η πληροφόρηση που λαμβάνεται από τα ΑΠΙ θα είναι πλήρης, ακριβής και νομίμως τεκμηριωμένη, ανταποκρινόμενη πλήρως στη σύσταση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για συνεχή και ορθή ενημέρωση με σκοπό τη χορήγηση επιδομάτων μόνο σε δικαιούχους.

3.3 Κοινωνική Παρέμβαση (ΚΠ)

(α) Εφαρμογή προγράμματος κοινωνικής παρέμβασης

Η κοινωνική παρέμβαση στην ΥΔΕΠ προκύπτει και επιβάλλεται από τα άρθρα 18 έως 23 του Ν. 109(I)/2014.

Η ενεργοποίηση ληπτών ΕΕΕ κατά το έτος 2024 τέθηκε ως προτεραιότητα για τον Τομέα ΕΕΕ της ΥΔΕΠ. Για το λόγο αυτό συστάθηκε ειδική ομάδα ενεργοποίησης εντός του Τομέα το Μάρτιο του 2024 με σκοπό την ενεργοποίηση των ικανών και διαθέσιμων προς εργασία δικαιούχων ΕΕΕ.

Η δράση της ομάδας κοινωνικής παρέμβασης της ΥΔΕΠ αφορά παραπομπές ληπτών ΕΕΕ (κοινωνική παρέμβαση):

- στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΑ),
- σε Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης (ΚΙΕ) για εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας,
- σε Παρουσιάσεις του Κέντρου Παραγωγικότητας, και
- σε Πρόγραμμα επιχειρηματικότητας για λήπτες ΕΕΕ μέσω της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ).

Νοείται ότι οι πιο πάνω δράσεις είναι επαναλαμβανόμενες και οι παραπομπές προκύπτουν από το μηχανογραφημένο σύστημα της ΥΔΕΠ λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένες παραμέτρους.

Εντός του 2024 πραγματοποιήθηκαν 925 παραπομπές δικαιούχων ΕΕΕ στη ΔΥΑ προκειμένου να εγγραφούν και να ενεργοποιηθούν στην αγορά εργασίας με σκοπό την ένταξη/ επανένταξή τους σε αυτήν. Η ομάδα ενεργοποίησης του ΕΕΕ συνεργάστηκε στενά με τη ΔΥΑ για την αντιμετώπιση των εμποδίων στην απασχολησιμότητά τους και την ενεργοποίησή τους.

Επιπρόσθετα, η ομάδα ενεργοποίησης συνεργάστηκε με το Υπουργείο Παιδείας και Αθλητισμού (μέσω των ΚΙΕ) θέτοντας από κοινού σε εφαρμογή ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, το οποίο απευθύνθηκε τόσο σε υπηκόους τρίτων χωρών όσο και σε υπηκόους άλλων κρατών μελών με σκοπό την άμβλυση του γλωσσικού φραγμού και τη διευκόλυνσή τους τόσο στην απασχόληση όσο και στην κοινωνική ένταξη. Συγκεκριμένα, το Φεβρουάριο 2024 έγιναν 277 παραπομπές οικογενειακών μονάδων, ενώ ακόμα 771 τέτοιες παραπομπές έγιναν τον Αύγουστο του 2024 για τα μαθήματα του διδακτικού έτους Σεπτεμβρίου 2024 – Μαΐου 2025.

Τέλος, 446 δικαιούχοι ΕΕΕ παραπέμφθηκαν στην ΑνΑΔ για κατάρτιση στο «Πρόγραμμα Επιχειρηματικότητας για άνεργους δικαιούχους ΕΕΕ» στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου. Βάσει των πιο πάνω ενεργειών, κατ' εφαρμογή των άρθρων 18 μέχρι 22 του Ν. 109(I)/2014, όλοι όσοι αναπιλοήγητα δεν έχουν συμμορφωθεί με τις υπό αναφορά υποχρεώσεις τους έχουν τερματιστεί από το ΕΕΕ. Σημειώνεται ότι εφαρμόζοντας τις διατάξεις του άρθρου 21 της Νομοθεσίας, πριν τη λήψη απόφασης για περιπτώσεις δικαιούχων που ισχυρίζονται ανικανότητα για εργασία λόγω ιατρικών θεμάτων γίνεται παραπομπή σε εξειδικευμένο ιατροσυμβούλιο για αξιολόγηση της ικανότητάς τους για εργασία.

(β) Εγγραφή στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης και παραπομπή για εξεύρεση εργασίας

Οι αιτήσεις στις οποίες γίνεται αναφορά στην έκθεση της ελεγκτικής υπηρεσίας αφορούν τα έτη 2022 και 2023, πριν δηλαδή να συσταθεί η εξειδικευμένη ομάδα που έχει αναφερθεί ανωτέρω και η οποία έκτοτε έχει διερευνήσει ή/ και εξετάσει τις περισσότερες των περιπτώσεων αυτών. Οι θέσεις τις ΥΔΕΠ σχετικά με τις παρατηρήσεις επί των περιπτώσεων που αναφέρονται είναι οι ακόλουθες:

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] **A1**

Αναφορικά με τις υποχρεώσεις ΚΠ, η συγκεκριμένη αίτηση δεν έτυχε επανελέγχου καθότι δεν ενέπιπτε στις λίστες αιτήσεων που καταρτίζονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα για ΚΠ.

Σχετικά δε με την διερεύνηση της αδήλωτης εργασίας, η ομάδα διερευνήσεων της ΥΔΕΠ δεν προχώρησε σε περαιτέρω έλεγχο της καταγγελίας, αφού δεν είχε στην κατοχή της ουσιώδη στοιχεία προς τεκμηρίωσή της ή/ και παραπομπή της στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Όσον αφορά την κατάσταση της αίτησης, ο λήπτης ΕΕΕ έχει πιστοποιηθεί από το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ) ως άτομο με σοβαρή αναπηρία και συνεπώς δεν έχει την υποχρέωση για εγγραφή στην ΔΥΑ ή/ και αναζήτηση εργασίας με βάση τη νομοθεσία.

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] **A2**

Η εν λόγω αίτηση είναι τερματισμένη από τον Οκτώβριο 2023 και συνεπώς δε λαμβάνει οποιοδήποτε επίδομα από την ΥΔΕΠ. Ειδικότερα, η αίτηση τερματίστηκε μετά από έλεγχο της ΥΔΕΠ και σχετική διοικητική πράξη, αφού διαπιστώθηκε ότι είναι μη δικαιούχος, καθώς τα εισοδήματα της αιτήτριας δε δικαιολογούσαν την παροχή ΕΕΕ.

Μέχρι και τον τερματισμό της αίτησης, δηλαδή από το Μάιο έως τον Οκτώβριο 2023, ήταν σε κατάσταση προέγκρισης και μετά από ελέγχους της ΥΔΕΠ διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα: Η οικογενειακή μονάδα παρουσίαζε εξαιρετικά ιδιαίτερες συνθήκες, οι οποίες καθιστούσαν δύσκολη, αν όχι ανέφικτη, την παραπομπή για εξεύρεση εργασίας μέσω ΔΥΑ ή/ και άλλης κοινωνικής παρέμβασης. Συγκεκριμένα, στην αίτηση αυτή ήταν αναγκαία η στοχευμένη παρέμβαση από τις ΥΚΕ, καθώς υπήρχαν θέματα βίας στην οικογένεια. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ένα εκ των άγαμων τέκνων της αιτήτριας απεβίωσε σε ηλικία μικρότερη των 4 ετών, ενώ το μεγαλύτερο τέκνο της οικογένειας είναι υπό τη φροντίδα των ΥΚΕ. Συνεπώς, εφόσον η αιτήτρια παρακολουθείτο στενά από άλλη αρμόδια υπηρεσία και οι ιδιαίτερες συνθήκες που αντιμετώπιζε δεν επέτρεπαν την εργοδότησή της, δεν έγινε στοχευμένη προσπάθεια ενεργοποίησης και δόθηκε προτεραιότητα σε άλλες περιπτώσεις.

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] **A3**

Η αίτηση είναι τερματισμένη από το Σεπτέμβριο 2025 λόγω Μη Προσκόμισης Αναγκαίων Στοιχείων για την εξέτασή της και συνεπώς δε λαμβάνει οποιοδήποτε επίδομα από την ΥΔΕΠ. Αναφορικά δε με τις παρατηρήσεις της έκθεσης σημειώνονται τα πιο κάτω:

Το εξαρτώμενο τέκνο δεν προχώρησε σε εγγραφή στην ΔΥΑ σύμφωνα με την υποχρέωση του ως λήπτης ΕΕΕ. Ως εκ τούτου, τον Οκτώβριο 2024 κηρύχθηκε εκούσια άνεργο και συνεπώς δε λάμβανε το μηνιαίο καταβαλλόμενο ποσό που του αναλογούσε. Υπήρξε ενημέρωση της ΥΔΕΠ για την παροδική διαμονή του τέκνου στο εξωτερικό και συγκεκριμένα με τη μητέρα του.

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] **A4**

Η υπό αναφορά περίπτωση αφορά άτομο 55 ετών, με πιστοποιημένη αναπηρία από το ΤΚΕΑΑ από τον Οκτώβριο 2022. Συνεπώς, ο αιτητής δεν έχει οποιαδήποτε υποχρέωση εγγραφής στη ΔΥΑ ή/ και άλλη κοινωνική παρέμβαση. Στην αίτηση πέρα από τον αιτητή περιλαμβάνεται και

5

η σύζυγός του, ηλικίας 58 ετών. Αναφορικά με τις σχετικές παρατηρήσεις σημειώνεται ότι η σύζυγος του αιτητή έχει εγκριθεί ως πάροχος φροντίδας από τις 13/11/2024 και συνεπώς δεν έχει υποχρέωση για αναζήτηση εργασίας. Αυτός είναι και ο λόγος που δεν επηρεάστηκε η καταβολή του επιδόματος.

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] **A5**

Η περίπτωση αφορά αιτητή 61 ετών με μόνιμη σοβαρή κινητική αναπηρία. Σύμφωνα με το Ν. 109(I)/2014 λήπτες με πιστοποιημένη αναπηρία δεν έχουν υποχρέωση εγγραφής για αναζήτηση εργασίας ή/ και άλλης κοινωνικής παρέμβασης. Παρά ταύτα, λήπτες με αναπηρία έχουν δικαίωμα να εργάζονται, εάν το επιθυμούν και, νοουμένου ότι τα εισοδήματα δεν ξεπερνούν το επιτρεπόμενο όριο, θα συνεχίσουν να λαμβάνουν και τα επιδόματα που τους αναλογούν. Συνεπώς, αν ο αιτητής στην υπό αναφορά περίπτωση επέλεξε να ασκήσει το δικαίωμά του σε εργασία, αποτελεί θέση της ΥΔΕΠ ότι δεν έπρεπε αυτομάτως και τιμωρητικά να ζητηθεί επανεξέταση από το ΤΚΕΑΑ. Σχετικά με την νόμιμη και συνεχή διαμονή στην Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ) δεν υπήρχε οποιαδήποτε ένδειξη μη συνεχούς διαμονής σε αυτήν, πέρα από την πρόθεσή του να μεταβεί στο εξωτερικό για εργασία, θέση την οποία τελικά ανακάλεσε. Η ΥΔΕΠ έλαβε επίσης καταστάσεις από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου στο όνομα του αιτητή για τα έτη 2021-2024, ενώ ανέφερε ότι τα προηγούμενα έτη ο λογαριασμός ήταν στο όνομα του αδελφού του (καταστάσεις τις οποίες επίσης προσκόμισε). Επίσης, σύμφωνα με τις κινήσεις στις καταστάσεις τραπεζικών λογαριασμών διαφαίνεται ότι ο αιτητής διαμένει στην ΚΔ.

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] **A6**

Η αιτήτρια δεν είχε υποχρέωση εγγραφής στη ΔΥΑ, καθώς κατά τον ουσιώδη χρόνο (Οκτώβριο 2015) τα τέκνα της ήταν ηλικίας 2 και 4 ετών. Ωστόσο, σε απάντηση επιστολής που στάλθηκε από την ΥΔΕΠ ημερ. 15/09/2015 για ελλιπή στοιχεία και για εγγραφή στη ΔΥΑ (αιτητή και συζύγου), προσκόμισαν βεβαίωση εγγραφής στη ΔΥΑ. Σημειώνεται ότι ο σύζυγος αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα υγείας και προσκόμιζε ιατρικές βεβαιώσεις από το 2016 μέχρι το 2017. Ακολούθως εργάστηκε για περίοδο 2 χρόνων και μετά εγγραφόταν ως ανίκανος για εργασία (οξεία σπονδυλαρθρίτιδα). Ο σύζυγος απεβίωσε το 2021.

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] **A7**

Στην οικογενειακή μονάδα της συγκεκριμένης αίτησης περιλαμβάνονται η αιτήτρια (άτομο με σοβαρή αναπηρία – πιστοποιημένη από το ΤΚΕΑΑ), ο σύζυγος και 4 άγαμα τέκνα ηλικίας 1 έως 12 ετών. Η οικογένεια αντιμετωπίζει εξαιρετικά ιδιαίτερες συνθήκες και παρακολουθείται από τις ΥΚΕ, λόγος για τον οποίο δεν έγιναν εντατικές προσπάθειες ένταξης στην αγορά εργασίας. Σημειώνεται ότι ο αιτητής εργάζεται μεν ακόμη μερικώς απασχολούμενος, έχει όμως πλέον εξασφαλίσει πιο προσοδοφόρα εργασία και συγκεκριμένα λαμβάνει περί τα €800/ μήνα ως αποτέλεσμα των προσπαθειών που έχουν καταβληθεί από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες.

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] **A8&A9**

A8

Σύμφωνα με το μηχανογραφημένο σύστημα της ΥΔΕΠ αναφορικά με την αίτηση [REDACTED], τα στοιχεία του αιτητή τόσο στην κυρίως οθόνη του ΕΕΕ όσο και στην οθόνη ΚΠ ή/ και την οθόνη των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΚΑ) τα στοιχεία του αιτητή (ΑΔΤ και ΑΚΑ) συμφωνούν και συνεπώς λαμβάνεται η ζητούμενη πληροφόρηση.

A9

Σχετικά με την αίτηση [REDACTED], εντοπίζεται όντως πρόβλημα στην οθόνη ΚΠ και τα στοιχεία του αιτητή. Θα υπάρξει διερεύνηση και επίλυση του συγκεκριμένου προβλήματος διασύνδεσης για την υπό αναφορά αίτηση.

6

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] A10

Η συγκεκριμένη αίτηση είναι τερματισμένη από το 2022. Ένεκα του μεγάλου όγκου αιτήσεων προς αξιολόγηση και του διαθέσιμου προσωπικού δεν έτυχε έγκαιρου χειρισμού. Η σύστασή σας έχει ληφθεί υπόψη για άλλες παρόμοιες περιπτώσεις στο μέλλον.

(γ) Ανικανότητα για εργασία**Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] A11**

Η υπό αναφορά αίτηση είχε τερματιστεί λόγω μη προσκόμισης στοιχείων το 2019. Μετά από σχετική ένσταση έγινε επαναφορά της αίτησης το 2020. Τη συγκεκριμένη περίοδο δε δόθηκαν οδηγίες για περαιτέρω διερεύνηση, αφού στην ιατρική έκθεση υπήρχε αναφορά επικείμενης χειρουργικής επέμβασης. Σήμερα η σύζυγος του αιτητή είναι εκούσια άνεργη και συνεπώς δε λαμβάνει οποιοδήποτε επίδομα. Παράλληλα γίνονται προσπάθειες ενεργοποίησης της οικογενειακής μονάδας. Η ΥΔΕΠ θα προχωρήσει άμεσα σε πλήρη επανέλεγχο αίτησης και στην εφαρμογή διαδικασίας ΚΠ.

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] A12

Η αίτηση αφορά οικογενειακή μονάδα με ιδιαίτερες συνθήκες, όπως διαφαίνεται τόσο από τα ιατρικά πιστοποιητικά που προσκόμισαν στην ΥΔΕΠ όσο και από το γεγονός ότι υπήρχαν θέματα στέγασης, καθώς η οικία τους πέρασε σε εταιρεία διαχείρισης και πωλήθηκε. Αναφορικά με τη μη παραπομπή τους σε Ιατροσυμβούλιο (ΙΣ) σημειώνεται ότι υπάρχει μεγάλος αριθμός ατόμων για εξέταση από ΙΣ, συνεπώς η ΥΔΕΠ αναγκαστικά θέτει παραμέτρους ως προς την προτεραιότητα των παραπομπών σε αυτά ως ακολούθως:

(α) Άτομα τα οποία πρέπει να κληθούν για επανεξέταση σύμφωνα με τη σύσταση των Ιατρών σε προηγούμενα ΙΣ.

(β) Άτομα τα οποία έχουν διαβιβαστεί από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας (ΥφΚΠ) με οδηγίες όπως εξεταστούν από ΙΣ κατά προτεραιότητα προκειμένου να ληφθεί απόφαση επί της ένστασής τους.

(γ) Άτομα τα οποία έχουν απορρίψει Προγράμματα Κατάρτισης επικαλούμενα λόγους υγείας, ώστε να ληφθεί απόφαση αναφορικά με την κήρυξή τους ως εκούσια άνεργα ή όχι.

(δ) Άτομα τα οποία δεν είναι εγγεγραμμένα ως άνεργα στη ΔΥΑ, για τα οποία έχουν ληφθεί καταγγελίες στην ΥΔΕΠ για αδήλωτη εργασία προκειμένου να διερευνηθεί η ικανότητά τους για εργασία και η υποχρέωσή τους για εγγραφή ή ο τερματισμός τους ως εκούσια άνεργα.

(ε) Νεαρά άτομα (κάτω των 50 ετών) τα οποία προσκομίζουν κατ' επανάληψη Ιατρικά Πιστοποιητικά για ανανέωση της ανικανότητάς τους για εργασία.

Ο αιτητής και η σύζυγος στη συγκεκριμένη αίτηση δεν ενέπιπταν στις πιο πάνω κατηγορίες.

Σημειώνεται ότι η ΥΔΕΠ έχει υποβάλει προς το ΥφΚΠ ολοκληρωμένη εισήγηση για αναθεώρηση της λειτουργίας των ΙΣ, η οποία τυγχάνει αξιολόγησης.

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] A9

Η υπό αναφορά αίτηση είναι ΕΕΕ 4 και συνεπώς έγινε μεταφορά της από τις ΥΚΕ. Οι οδηγίες χειρισμού της αίτησης είναι να μείνει ως έχει, καθώς αφορά περίπτωση με ιδιαίζουσες συνθήκες, ζητήματα αναπηρίας και ανικανότητας προς εργασία.

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. [REDACTED] A13

Στη συγκεκριμένη περίπτωση η αιτήτρια καταχωρίστηκε ως άτομο ανίκανο για εργασία (αναπηρία) λόγω σχετικής δήλωσης στην αρχική αίτηση. Ως συνέπεια της πιο πάνω

καταχώρησης στο μηχανογραφικό σύστημα της ΥΔΕΠ ήταν ότι η αίτηση δεν ενέπιπτε στις παραμέτρους που θέτει η Υπηρεσία ως προτεραιότητες και συνεπώς δεν αξιολογήθηκε μέχρι στιγμής ως προς την ανικανότητά της για εργασία. Η ΥΔΕΠ προχώρησε σε επανέλεγχο της αίτησης και στη διενέργεια κοινωνικής παρέμβασης μέσω της ΔΥΑ.

3.4 Παραπομπή στο Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ) ανάπηρων προσώπων, πρώην ληπτών ΔΒ για πιστοποίηση της αναπηρίας

(α) Σύμφωνα με τα οικεία στοιχεία, όλες οι περιπτώσεις πρώην ληπτών ΔΒ που λαμβάνουν ΕΕΕ είτε έχουν παραπεμφθεί ήδη είτε έχει προγραμματιστεί η παραπομπή τους, ως ο προγραμματισμός που είχε τεθεί. Οι μόνες περιπτώσεις που δεν έχουν παραπεμφθεί είναι οι δικαιούχοι επιδομάτων του ΤΚΕΑΑ, καθώς για τα επιδόματα αυτά δε χρειάζεται άλλη παραπομπή αφού οι λήπτες τους (τυφλοί, παραπληγικοί και τετραπληγικοί) είναι εξ' ορισμού άτομα με αναπηρία για τους σκοπούς του ΕΕΕ και δε χρειάζεται επιπρόσθετη αξιολόγηση.

(β) Έχει καθιερωθεί από το 2024 διαδικασία επαλήθευσης μέσω αντιπαραβολής των στοιχείων της ΥΔΕΠ με το ΤΚΕΑΑ, ούτως ώστε να εντοπίζονται όλοι όσοι δεν έχουν αποταθεί και είτε να τερματίζεται η αίτησή τους (αν αφορά αιτητή) είτε το επίδομά τους (αν αφορά δικαιούχο). Η διαδικασία γίνεται 2 φορές ανά έτος και καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια για τη συνέχισή της λόγω της αποχώρησης και μη αντικατάστασης του εμπλεκόμενου προσωπικού.

(γ) και (δ) Θα επανεξεταστεί η διαδικασία σε συνεργασία με το ΤΚΕΑΑ ως η εισήγησή σας, λαμβάνοντας υπόψη κυρίως τα επίπεδα στελέχωσης των δύο Υπηρεσιών στο πλαίσιο του τι είναι δυνατό να εφαρμόζεται για βελτίωση των διαδικασιών.

3.5 Έλεγχος δεδομένων ακίνητης ιδιοκτησίας

(α) Επικαιροποίηση πληροφοριών

Αναφορικά με τον επανέλεγχο και την επικαιροποίηση των πληροφοριών ακίνητης ιδιοκτησίας των δικαιούχων του ΕΕΕ η ΥΔΕΠ διευκρινίζει ότι κατά τη μηνιαία εξέταση των δικαιούχων του ΕΕΕ λαμβάνονται υπόψη τα τελευταία διαθέσιμα δεδομένα που αντλούνται μέσω διασυνδέσεων με τις αρμόδιες Υπηρεσίες και Τμήματα για όλα τα σχετικά κριτήρια επιλεξιμότητας, περιλαμβανομένων των στοιχείων ακίνητης ιδιοκτησίας από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ).

Κάθε μηνιαία πληρωμή ΕΕΕ συνιστά αυτοτελή διοικητική πράξη, η οποία εκδίδεται με βάση τα δεδομένα που ισχύουν κατά το χρόνο εξέτασης και εγκρίνεται μέσω καθορισμένων διαδικασιών και ελέγχων.

Τονίζεται ότι η μεταβολή των τιμών ακίνητης ιδιοκτησίας του ΤΚΧ έχει ήδη ενσωματωθεί στο μηχανογραφικό σύστημα της ΥΔΕΠ διασφαλίζοντας την ορθή εφαρμογή των επικαιροποιημένων δεδομένων σε όλες τις μελλοντικές εξετάσεις και πληρωμές, περιλαμβανομένων και τυχόν αναδρομικών περιπτώσεων που δικαιολογούνται από τη νομοθεσία.

(β) Αποξένωση ακίνητης ιδιοκτησίας

Όπως προβλέπεται από το άρθρο 14 της νομοθεσίας, η ημερομηνία βάσει της οποίας εξετάζεται αν έχει γίνει κάποια μεταγενέστερη αποξένωση ή όχι αναθεωρείται κάθε 2 χρόνια. Σημειώνεται ότι για τις αιτήσεις που υποβάλλονται το τρέχον έτος η σχετική ημερομηνία είναι από 01/01/2022 βάσει σχετικής Εγκυκλίου.

Συμφωνούμε με τη Σύσταση και η ΥΔΕΠ προβαίνει σε ενέργειες για την τήρησή της.

3.6 Καταβολή επιδόματος/ χορηγίας σε συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα από το κονδύλι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος

Με την υφιστάμενη διαδικασία υπολογισμού στο πλαίσιο εξέτασης των αιτήσεων συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα, πραγματοποιούνται δύο διακριτοί υπολογισμοί:

Υπολογισμός παροχής σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 35 του Ν. 109(I)/2014 και υπολογισμός ΕΧΣ σύμφωνα με το Σχέδιο Ενίσχυσης των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα. Βάσει της νομοθεσίας καταβάλλεται στο δικαιούχο το μεγαλύτερο εκ των δύο ποσών, το οποίο και χρεώνεται στο κονδύλι του ΕΕΕ.

Επιβεβαιώνεται ότι κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή στο Πληροφοριακό Σύστημα ΕΕΕ εμφανίζεται μόνο το ποσό που τελικά καταβάλλεται στο δικαιούχο, χωρίς ξεχωριστή εμφάνιση των επιμέρους στοιχείων και κριτηρίων υπολογισμού του ΕΧΣ ή της σύγκρισης με το υπολογισθέν ποσό του ΕΕΕ.

Η ΥΔΕΠ αναγνωρίζει ότι από τη μη εμφανή αποτύπωση των κριτηρίων και του συγκριτικού υπολογισμού ενδέχεται να δυσχεραίνεται η διαδικασία επιβεβαίωσης της ορθότητας των καταβολών από ελεγκτικά σώματα. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Ενιαίου Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας έχει ήδη προβλεφθεί η ενσωμάτωση (i) αναλυτικής και διαφανούς παρουσίασης των κριτηρίων και του τρόπου υπολογισμού κάθε παροχής, (ii) ρητής παράθεσης του συγκριτικού υπολογισμού όπου αυτός εφαρμόζεται (ΕΕΕ έναντι ΕΧΣ) και (iii) της δυνατότητας ελέγχου και τεκμηρίωσης του τελικού ποσού καταβολής.

Κατά το σχεδιασμό των αντίστοιχων οθονών λειτουργίας του νέου Συστήματος θα ενσωματωθούν οι εισηγήσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ώστε η πληροφορία να είναι πλήρως προσβάσιμη και επαληθεύσιμη από εξουσιοδοτημένους λειτουργούς και ελεγκτικούς φορείς.

3.7 Μη ανανεωμένες/ έγκυρες Άδειες Διαμονής

Η διαδικασία αυτοματοποίησης του ελέγχου εγκυρότητας των αδειών παραμονής δικαιούχων από τρίτες χώρες βρίσκεται σε προγραμματισμό για ένταξη στην επόμενη φάση υλοποίησης των υφιστάμενων ρομποτικών εφαρμογών της ΥΔΕΠ.

Συγκεκριμένα, μέσω προκήρυξης νέου διαγωνισμού για αυτοματοποίηση διαδικασιών η εν λόγω λειτουργικότητα θα ενσωματωθεί στο πλαίσιο της περαιτέρω ανάπτυξης των αυτοματοποιημένων ροών εργασίας του Πληροφοριακού Σύστημα ΕΕΕ με στόχο τη διασύνδεση με το σύστημα της Υπηρεσίας Ασύλου και τον αυτόματο έλεγχο της ισχύος των αδειών παραμονής πριν από κάθε μηνιαία πληρωμή.

Με την ολοκλήρωση της ανάπτυξης και ενσωμάτωσης της νέας ρομποτικής ροής θα διασφαλίζεται η συνεχής συμμόρφωση με τη νομοθεσία και η έγκαιρη ενημέρωση των φακέλων των δικαιούχων ως προς τη νόμιμη και συνεχή διαμονή τους στη Δημοκρατία.

3.8 Περιπτώσεις που βρίσκονται σε κατάσταση "Προέγκριση Αίτησης"

Οι προεγκρίσεις αφορούν τις πλέον ιδιάζουσες και ευαίσθητες περιπτώσεις δικαιούχων ΕΕΕ και ως εκ τούτου τυγχάνουν χειρισμού εξατομικευμένα λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους για λήψη τελικής απόφασης.

Όσον αφορά τη σύσταση για την αυτοματοποίηση της μεταφοράς της πληροφόρησης σε όλα τα επιδόματα που λαμβάνει έκαστος δικαιούχος, αυτή αποτελεί και την ουσία του μεγάλου συγχρηματοδοτούμενου έργου που υλοποιείται για την ενοποίηση των πληροφορικών συστημάτων.

3.9 Οικογενειακές Μονάδες – Μακροχρόνιοι λήπτες επιδομάτων

3.10 Έγκαιρη παρακολούθηση αιτήσεων

3.11 Δαπάνες σε σχέση με τα εισοδήματα που δηλώνονται

Όσον αφορά τις συστάσεις σας επί των σημείων 3.9 – 3.11 η ΥΔΕΠ καταβάλλει προσπάθεια για την υλοποίησή τους, στο πλαίσιο του ανά πάσα περίοδο φόρτου εργασιών, της εκάστοτε ιεράρχησης προτεραιοτήτων για την υλοποίηση των εν λόγω εργασιών, καθώς φυσικά και του διαθέσιμου προσωπικού για την περάτωσή τους.

3.12 Καταβολή έκτακτου βοηθήματος στη βάση του άρθρου 11, οικογενειακή κατάσταση και επιμερισμός ΕΕΕ

Αρ. Αίτησης Μ.Σ. ██████████

Οι ΥΚΕ λαμβάνουν υπόψη τους τα στοιχεία που αφορούν την ΥΔΕΠ τα οποία αναφέρεται κατά την εξέταση του κατά πόσο θα δοθεί στον εκάστοτε αιτητή έκτακτο βοήθημα βάσει των προνοιών του άρθρου 11.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση η αιτήτρια δήλωσε ότι είναι μονήρες άτομο σε 5 διαδοχικές αιτήσεις από το 2014 έως το 2020, ενώ και ο αιτητής της αίτησης με Αρ. Μ.Σ. ██████████ επίσης δηλώθηκε ως μονήρης. Το γεγονός αυτό, καθώς και το ότι έχουν δηλώσει διαφορετικούς τόπους διαμονής, επιβεβαιώνει τη δήλωση της πρώτης.

3.13 Παροχή επιδόματος κατ' οίκον φροντίδας

(α) Νομοθετική ρύθμιση

Η καταβολή συγκεκριμένου ποσού ανάλογα με την ανάγκη, όπως αυτή αξιολογείται, για σκοπούς κατ' οίκον φροντίδας είναι ήδη νομοθετικά ρυθμισμένη με βάση την Κ.Δ.Π. 162/2016, η οποία διευκρινίζεται ότι έχει εκδοθεί με βάση το άρθρο 36 του σχετικού Νόμου (όχι το άρθρο 10 που φαίνεται να αναφέρεται εκ παραδρομής).

Ανεξαρτήτως των πιο πάνω, είναι στα πλαίσια του ΥφΚΠ η μελέτη και αναθεώρηση της εν λόγω Κ.Δ.Π. με τέτοιο τρόπο, ώστε να καταστούν η διαδικασία έγκρισης και η αξιολόγηση πιο απλές και πιο εύκολα εφαρμόσιμες.

(β) Καθυστέρηση στην εξέταση αίτησης

Κατά τα έτη 2022–2023, ο όγκος αιτήσεων και οι αυξημένες ανάγκες χειρισμού επηρέαζαν τον χρόνο εξέτασης, χωρίς ωστόσο να τίθεται εν αμφιβόλω η ορθότητα ή η πληρότητα της διαδικασίας. Από το 2024, με τη βελτίωση των μηχανογραφικών συστημάτων και την αναδιοργάνωση των ροών εργασίας, ο χρόνος εξέτασης αιτήσεων περιορίστηκε σημαντικά σε έως 90 ημέρες, ενώ από το 2025 εφαρμόζεται στόχος ολοκλήρωσης εντός 60 ημερών. Το ζήτημα αυτό πλέον αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά προς όφελος των πολιτών.

3.14 Επιδόματα από την ΥΔΕΠ, το Ταμείο Ανακουφίσεως Παθόντων (ΤΑΠ) και το ΤΚΕΑΑ

Αναφορικά με τη σύσταση για ενίσχυση του συντονισμού και της ανταλλαγής αρχείων μεταξύ των αρμοδίων κρατικών υπηρεσιών επισημαίνεται ότι έχει διασφαλιστεί συνεχής και πλήρης συνεργασία και ανταλλαγή δεδομένων με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς σύμφωνα με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας που διέπει κάθε επίδομα. Η ανταλλαγή πληροφοριών και αρχείων διενεργείται μέσω διαλειτουργικών μηχανισμών, ηλεκτρονικών διασυνδέσεων και επίσημων διαύλων επικοινωνίας με σκοπό την ορθή και έγκαιρη επιβεβαίωση στοιχείων εισοδήματος, δικαιούχων και καταβαλλόμενων επιδομάτων.

Παράλληλα, η ΥΔΕΠ συμμετέχει ενεργά στις διαδικασίες συντονισμού με τους άλλους φορείς, όπως το Ταμείο Ανακουφίσεως Παθόντων και το ΤΚΕΑΑ με στόχο την αποφυγή επικαλύψεων και τη διασφάλιση της νομιμότητας και ορθότητας των παροχών.

Στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης βελτίωσης της διοικητικής αποδοτικότητας προγραμματίζεται περαιτέρω ενίσχυση των υφιστάμενων ηλεκτρονικών διασυνδέσεων και αυτοματοποίηση των

διαδικασιών ανταλλαγής δεδομένων, ώστε να εξασφαλίζεται πλήρης συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο και διαρκής διασταύρωση των στοιχείων για κάθε καταβαλλόμενο επίδομα.

Τομέας Παροχής Επιδόματος Τέκνου και Μονογονεϊκής Οικογένειας

4.1 Καταβολή επιδόματος πριν από την υποβολή ή την εξέταση της αίτησης

Οι 2 αιτήσεις για τις οποίες γίνεται αναφορά, ήτοι ██████████ και ██████████ ^{Γ1} κατά τα έτη 2022 και 2023 συμπεριελήφθησαν στην αυτόματη πληρωμή του Επιδόματος Μονογονεϊκής Οικογένειας (ΕΜΟ) από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Απρίλιο, με βάση την σχετική απόφαση του ΥΦΚΠ για καταβολή αυτόματων πληρωμών σε μονογονεϊκές οικογένειες με εισόδημα κάτω των €39,000 ευρώ, σε μια προσπάθεια στήριξης των ευάλωτων ομάδων όπως είναι οι μονογονεϊκές οικογένειες. Σημειώνεται ότι, από το 2018 έχει ρυθμιστεί νομοθετικά η διενέργεια της έκτακτης πληρωμής με την τροποποίηση του άρθρου 5 της σχετικής νομοθεσίας και είναι σε εξέλιξη η συμπερίληψη και της πληρωμής του ΕΜΟ σε νέα τροποποίηση.

4.2 Εξαρτώμενα τέκνα που στερούνται μόνιμα της ικανότητας για τη συντήρησή τους

Η προσπάθεια για ενοποίηση των συστημάτων όλων των επιδομάτων που διαχειρίζεται η ΥΔΕΠ αποτελεί μια εκ των βασικών προτεραιοτήτων της Υπηρεσίας και ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη. Με την ενοποίηση των συστημάτων θα εκλείψουν και αυτά τα περιστατικά.

Στη προκειμένη περίπτωση (αίτηση ██████████) η αιτήτρια πληρώθηκε για το τέκνο της μέχρι τις 30/06/2022, καθώς αυτό φοιτούσε σε Ειδικό Σχολείο. Σημειώνεται ότι σύντομα θα καταβληθούν αναδρομικά δικαιώματα από τον 07/2022 μέχρι σήμερα για το ΕΤ (€4.014,91) και για το ΕΜΟ. (€8.071,79).

4.3 Αδυναμίες στη λήψη της απαιτούμενης πληροφόρησης από Αδειοδοτημένα Πιστωτικά Ιδρύματα

Το εν λόγω αίτημα αποτελεί μία από τις κύριες προτεραιότητες του τομέα. Τα αιτήματα για βελτιώσεις στα μηχανογραφικά συστήματα της Υπηρεσίας έχουν αποσταλεί στο ΤΥΠ και αναμένονται ενέργειες.

4.4 Μη προσκόμιση στοιχείων για τη διατροφή, τη διαμονή και τη γονική μέριμνα τέκνων μονογονεϊκής οικογένειας

Η σχετική Νομοθεσία που διέπει την παροχή των ΕΤ και ΕΜΟ δεν καθορίζει τα στοιχεία που πρέπει να προσκομίσει ο αιτητής για την απόδειξη των προϋποθέσεων που ζητούνται. Ωστόσο, το άρθρο 7(1) του Ν. 167(Ι)/2002 ορίζει ότι ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου δύναται να απαιτήσει την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων και δικαιολογητικών. Η εν λόγω νομοθετική διάταξη δεν αναιρεί την υποχρέωση της Διοίκησης (ΥΔΕΠ) να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας κατά την εξέταση των αιτήσεων, η οποία πρέπει να γίνεται με εξατομικευμένη προσέγγιση και με βάση τα πραγματικά της περιστατικά. Μέχρι το 2020 γινόταν αποδεκτή η ένορκη δήλωση μόνο από τον αιτητή σχετικά με το ύψος της διατροφής. Μετά από επανεξέταση των διαδικασιών από το 2020 και έπειτα γινόταν αποδεκτή η κοινή ένορκη δήλωση σε σχέση με το ύψος της διατροφής και πρόσφατα εκδόθηκε εσωτερική εγκύκλιος που καθορίζει τα απαιτούμενα έγγραφα. Σημειώνεται ότι με την πάροδο των χρόνων εντοπίζεται η ανάγκη εκσυγχρονισμού και πολλές φορές, στο μέτρο του δυνατού και όπου είναι νομικά εφικτό, πολλές διαδικασίες ρυθμίζονται μέσω σχετικών εσωτερικών εγκυκλίων.

Επί της σύστασης για επικαιροποίηση των στοιχείων που υποβάλλονται από τους αιτητές σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 9 της νομοθεσίας ο αιτητής υποχρεώνεται εντός 30 ημερών από την ημερομηνία που επήλθε η αλλαγή των στοιχείων που αναφέρονται στην αίτησή του ή οποιωνδήποτε άλλων επιπρόσθετων στοιχείων υποβλήθηκαν να γνωστοποιήσει στον Προϊστάμενο της ΥΔΕΠ τις αλλαγές αυτές με τη διαδικασία και τον τρόπο που καθορίζεται σε γνωστοποίηση που εκδίδεται από τον Υφυπουργό.

4.5 Επίδομα Μονογονεϊκής Οικογένειας – Επιβεβαίωση οικογενειακής κατάστασης (σύναψη γάμου ή συμβίωση)

Σύμφωνα με την πρόσφατη τροποποίηση του περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμου ημερ. 29/07/2025 (Ν. 159(I)/2025) «μονογονεϊκή οικογένεια» σημαίνει-

(α) την οικογένεια, στην οποία ένας γονέας ζει με ένα (1) τουλάχιστο εξαρτώμενο τέκνο που αποκτήθηκε είτε από γάμο είτε εκτός γάμου και ο οποίος διαβιεί είτε χωρίς σύζυγο είτε χωρίς συμβίο με τον οποίο να έχουν κοινά τέκνα, λόγω του ότι είναι άγαμος γονέας, χήρος, διαζευγμένος ή διότι ο άλλος γονέας έχει κηρυχθεί σε αφάνεια από το δικαστήριο· ή

(β) την οικογένεια στην οποία ένας έγγαμος γονέας ζει μόνος του με ένα (1) τουλάχιστον εξαρτώμενο τέκνο, διότι ο άλλος γονέας εκτίει ποινή φυλάκισης έξι (6) μηνών και άνω·

Συνεπώς το θέμα της συμβίωσης έχει διευθετηθεί ήδη νομοθετικά και σε περίπτωση συμβίωσης χωρίς κοινά τέκνα, ο αιτητής εξακολουθεί να διατηρεί τη μονογονεϊκή του ιδιότητα.

4.6 Δικαιούχοι για τους οποίους υπάρχει ανώνυμη ή επώνυμη καταγγελία

Όσον αφορά τη σύσταση για δημιουργία μηχανισμού διερεύνησης, σημειώνεται ότι σύμφωνα με την πρόσφατη τροποποίηση του περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμου ημερ. 29/07/2025 (Ν. 159(I)/2025) διατηρείται η ιδιότητα της μονογονεϊκής οικογένειας σε περίπτωση που ο μονός γονέας συμβιώσει με άλλο πρόσωπο με το οποίο δεν έχει αποκτήσει κοινά τέκνα. Επομένως, γίνεται έλεγχος μόνο εάν ο αιτητής έχει τελέσει γάμο ή αποκτήσει αναγνωρισμένο τέκνο, γεγονότα τα οποία είναι πιο εύκολο να ελεγχθούν από την Υπηρεσία σε σχέση με τη συμβίωση.

Γ4

Σε ότι αφορά το φάκελο με αρ. ██████████, η ΥΔΕΠ προχώρησε σε διερεύνηση της καταγγελίας, καθώς απέστειλε επιστολή ημερ. 18/10/2019 στις ΥΚΕ και ζήτησε όπως εξακριβωθεί κατά πόσο υπάρχει συμβίωση.

4.7 Περιουσία και Εισοδήματα

4.7.1 Ενδείξεις για αδήλωτα εισοδήματα

Γ1

Αναφορικά με την περίπτωση με αρ. φακέλου ΕΤ ██████████ και συγκεκριμένα την αύξηση των περιουσιακών στοιχείων της αιτήτριας, σημειώνεται ότι η ΥΔΕΠ δεν εξετάζει την προέλευση των εισοδημάτων ή των καταθέσεων ή της περιουσίας της οικογένειας, παρά μόνο κατά πόσο πληρούν τα αντίστοιχα κριτήρια που ορίζονται στη Νομοθεσία.

Γ2

Όσον αφορά το φάκελο ΕΤ ██████████ η ΥΔΕΠ επίσης δε διερευνά κατά πόσο τα έσοδα και τα έξοδα μιας οικογένειας συνάδουν μεταξύ τους.

Επί της σύστασης θεωρούμε ότι η ΥΔΕΠ δεν είναι αρμόδια να εξετάζει τις διακυμάνσεις στα περιουσιακά στοιχεία των ληπτών πέραν από το εάν αυτά εμπίπτουν εντός των ορίων που καθορίζει η Νομοθεσία. Επισημαίνεται ωστόσο ότι σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι κάποιος απέκρυψε εισοδήματα ή περιουσία η ΥΔΕΠ προχωρά με τις ενδεδειγμένες ενέργειες με βάση τη σχετική Νομοθεσία.

4.7.2 Κατοχή μετοχών σε ιδιωτικές εταιρείες

Γ1

Αναφορικά με τον φάκελο ΕΤ ██████████, φαίνεται ότι ο ιδιοκτήτης της εταιρείας ήταν ο σύζυγος της αιτήτριας, με τον οποίο είχε χωρίσει το 2016. Ο λόγος που δεν ζητήθηκαν βεβαιώσεις για τα έτη 2012, 2014 και 2015, ήταν διότι ο αιτητής υπέγραφε μαζί με την αίτηση υπεύθυνη δήλωση, η οποία αναφέρει ότι τα στοιχεία που έχει συμπληρώσει είναι αληθή και σε περίπτωση ψευδούς δήλωσης θα είναι ένοχος αδικήματος.

Αναφορικά με τη σύσταση σημειώνεται ότι στη βάση του άρθρου 9 ο αιτητής υποχρεούται εντός 30 ημερών από την ημερομηνία που επήλθε η αλλαγή των στοιχείων που αναφέρονται στην αίτησή του ή οποιωνδήποτε άλλων επιπρόσθετων στοιχείων υποβλήθηκαν, να γνωστοποιήσει στον Προϊστάμενο της ΥΔΕΠ τις αλλαγές αυτές με τη διαδικασία και τον τρόπο που καθορίζεται σε γνωστοποίηση που εκδίδεται από τον Υφυπουργό.

Επί της σύστασης για διασύνδεση με το Τμήμα Φορολογίας σημειώνεται ότι τα δεδομένα που τηρούνται στο Τμήμα αφορούν κατά κύριο λόγο φορολογικά στοιχεία προηγούμενων ετών, τα οποία δεν αντανακλούν πλήρως την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των αιτητών.

Παρά ταύτα, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς υποχρεώσεις της Δημοκρατίας στο πλαίσιο του Κοινού Προτύπου Αναφοράς (CRS) και τη διαρκή επέκταση της αυτόματης ανταλλαγής χρηματοοικονομικών πληροφοριών μεταξύ κρατών εκτιμάται ότι η διερεύνηση πιθανής αξιοποίησης των δεδομένων CRS θα προσφέρει πιο ουσιαστικά και επικαιροποιημένα εργαλεία επαλήθευσης σε σχέση με τα διαθέσιμα φορολογικά αρχεία. Ως εκ τούτου, η ΥΔΕΠ αναμένεται να ζητήσει πρόσβαση στα στοιχεία CRS εντός του πλαισίου εκμετάλλευσης των διαθέσιμων κυβερνητικών βάσεων δεδομένων για ενδυνάμωση των μηχανισμών ελέγχου της Υπηρεσίας.

Τομέας Επιδόματος/ Χορηγίας για Ενίσχυση των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα

5.1 Δημιουργία υπερπληρωμών λόγω θανάτου μέλους του νοικοκυριού

Περίπτωση με αρ. Φακ./Αίτησης ΕΧΣ [REDACTED] B7

Η Υπηρεσία δεν είναι σε θέση να γνωρίζει εκ των προτέρων κατά πόσο ο/ η σύζυγος ή σύμβιος/-α του αποβιώσαντος προσώπου θα υποβάλει αίτηση για σύνταξη χηρείας και αν τελικά θα καταστεί δικαιούχος.

Θεωρούμε ότι ο υπολογισμός της κατώτατης μηνιαίας σύνταξης ως σύνταξης χηρείας κατά περιόδους κατά τις οποίες ο αιτητής δε λαμβάνει τα συγκεκριμένα εισοδήματα ενδέχεται να προκαλέσει πρακτικές και διοικητικές δυσκολίες. Συγκεκριμένα, ενδέχεται να προκαλέσει τη δυσαρέσκεια των πολιτών και αύξηση των σχετικών παραπόνων προς την Υπηρεσία.

Επιπλέον, η καθυστέρηση που παρατηρείται στην καταχώριση του ύψους των συντάξεων οφείλεται κυρίως στον χρόνο που απαιτείται για την εξέταση των αιτήσεων από τις ΥΚΑ.

5.2 Έλεγχος εισοδημάτων

Κατά τη διαδικασία ελέγχου των αιτήσεων πραγματοποιείται έλεγχος για πιθανή ύπαρξη αδήλων εισοδημάτων (λ.χ. από εργασία ή ενοίκια). Σε περιπτώσεις όπου διαπιστώνονται ενδείξεις αδήλων εισοδημάτων αποστέλλεται σχετική επιστολή για προσκόμιση περαιτέρω στοιχείων. Εφόσον διαπιστωθεί ότι τα εντοπιζόμενα εισοδήματα δε συμφωνούν με τα δηλωθέντα, τα δεδομένα αυτά καταχωρίζονται στο μηχανογραφικό σύστημα και λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του συνολικού εισοδήματος του νοικοκυριού.

Περίπτωση με αρ. Φακ./Αίτησης ΕΧΣ [REDACTED] B8

Στην προκείμενη περίπτωση στάλθηκε επιστολή για επικαιροποίηση στοιχείων, στην οποία ο αιτητής ανταποκρίθηκε. Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία δεν προέκυψε ότι ο αιτητής λαμβάνει σύνταξη από το εξωτερικό. Επιπρόσθετα, διαφαίνεται ότι ο αιτητής διατηρεί συνεχή διαμονή στη Δημοκρατία και έχει λάβει φοιτητικό δάνειο για κάλυψη των εξόδων σπουδών του τέκνου του.

5.3 Μη επικαιροποίηση στοιχείων που αφορούν σε συντάξεις από το εξωτερικό

Στο πλαίσιο ελέγχων από τον Οκτώβριο 2025 ο Τομέας ΕΧΣ προχωρά σταδιακά στην επικαιροποίηση των στοιχείων των δικαιούχων που λαμβάνουν σύνταξη εξωτερικού μέσω αποστολής επιστολών.

13

Περίπτωση με αρ. Φακ./Αίτησης ΕΧΣ [REDACTED] B9

Πρόκειται για πρόσωπο με σοβαρή κινητική και μέτρια άλλη σωματική αναπηρία, όπως έχει αξιολογηθεί από το ΤΚΕΑΑ. Λαμβάνοντας υπόψη τα σοβαρά προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζει ο αιτητής, καταχωρήθηκε σύνταξη εξωτερικού βάσει των εμβασμάτων που εντοπίστηκαν στις αναλυτικές καταστάσεις του τραπεζικού του λογαριασμού. Στις 07/10/2025 αποστάλθηκε επιστολή επικαιροποίησης στοιχείων.

Περίπτωση με αρ. Φακ./Αίτησης ΕΧΣ [REDACTED] B10

Η σύνταξη εξωτερικού καταχωρήθηκε στο μηχανογραφημένο σύστημα το Νοέμβριο 2023 με αναδρομική ισχύ. Ως αποτέλεσμα, προέκυψε υπερπληρωμή, η οποία έχει ήδη αποπληρωθεί.

Γενικά Θέματα**6.1 Διερεύνηση για την ύπαρξη τυχόν περιουσίας ή/και καταθέσεων σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε τρίτες χώρες**

Έχει ετοιμαστεί επιστολή προς το Τμήμα Φορολογίας ως η σχετική σύσταση για θεσμοθέτηση διαδικασιών συνεργασίας για εξασφάλιση πληροφοριών αναφορικά με καταθέσεις αιτητών στο εξωτερικό μέσα στο πλαίσιο πρόσβασης των στοιχείων που θα συλλέγονται σύμφωνα με το πρότυπο CRS. Η εν λόγω διασύνδεση είναι πάρα πολύ σημαντική, γιατί περιλαμβάνει πληροφορίες αναφορικά με στοιχεία τραπεζικών λογαριασμών εξωτερικού, τα οποία δεν είναι διαθέσιμα στο παρόν στάδιο από τις υφιστάμενες διασυνδέσεις.

Σε ότι αφορά την εισήγηση να εξεταστεί το ενδεχόμενο υποχρέωσης του αιτητή να προσκομίζει επίσημη βεβαίωση από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής του προκειμένου να τεκμηριώνεται η πραγματική του οικονομική κατάσταση και να διασφαλίζεται η δίκαιη και ορθή χορήγηση του επιδόματος, σημειώνεται ότι ήδη κατά την εξέταση αιτήσεων παροχής ΕΕΕ, όταν υπάρχει εύλογη υποψία ότι η οικογενειακή μονάδα λαμβάνει εισοδήματα από το εξωτερικό ή διαθέτει ακίνητη περιουσία στο εξωτερικό, ζητούνται μέσω της επιστολής ελλιπών στοιχείων να προσκομιστούν έγγραφα από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής του μέλους της οικογενειακής μονάδας για το οποίο υπάρχει η υποψία, τα οποία να επιβεβαιώνουν εάν λαμβάνει ή όχι οποιοδήποτε εισόδημα (π.χ. συντάξεις ή επιδόματα), το ύψος αυτού σε περίπτωση που λαμβάνει, καθώς και οι τραπεζικοί λογαριασμοί όπου κατατίθεται το εν λόγω εισόδημα. Όσον αφορά την ακίνητη περιουσία, ζητείται όπως προσκομιστούν έγγραφα για το κατά πόσον διαθέτει οποιοδήποτε ακίνητο στη χώρα καταγωγής του, καθώς και τον τρόπο αξιοποίησής του (π.χ. ενοικίαση).

6.2 Συμφιλίωση των περιφερειακών συστημάτων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης με το Κεντρικό Σύστημα Οικονομικής και Διοικητικής Πληροφόρησης του Κράτους FIMAS

Έχουν ήδη αποσταλεί στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας όλα τα απαραίτητα στοιχεία που αφορούν τις πληρωμές που διενεργούνται μέσω των εν λόγω περιφερειακών συστημάτων (ΕΕΕ, Επίδομα Τέκνου, ΕΜΟ, Επίδομα σε Συνταξιούχους με Χαμηλά Εισοδήματα κ.ά.).

Η αποστολή των στοιχείων αυτών επιτρέπει στο Γενικό Λογιστήριο να προβεί στη δέουσα συμφιλίωση με το κεντρικό λογιστικό σύστημα FIMAS, ως προβλέπεται στη σχετική εγκύκλιο.

6.3 Πληροφοριακό σύστημα

Έχει ολοκληρωθεί ο Διαγωνισμός με αριθμό ΥΚΠ 3/2025 και θέμα «Ενοποίηση βάσεων δεδομένων ευπαθών ομάδων πληθυσμού». Μέσω του εν λόγω Διαγωνισμού θα υλοποιηθεί απαραίτητο εργαλείο για την άμεση ενοποίηση των βάσεων δεδομένων της ΥΔΕΠ για θέματα επιβεβαίωσης των στοιχείων της οικογενειακής μονάδας.

Σκοπός του έργου είναι η ανάλυση, η ομοιογενοποίηση και η υλοποίηση ενός εργαλείου λογισμικού που θα ενοποiei τα δεδομένα από τις κύριες βάσεις δεδομένων της ΥΔΕΠ¹ σε μία ενιαία βάση δεδομένων.

Μέσω της ενοποίησης θα βελτιωθεί η ποιότητα και η αξιοπιστία του ελέγχου των διαφόρων αιτήσεων και θα μειωθεί ο κίνδυνος χρήσης λανθασμένων/ μη επικαιροποιημένων στοιχείων κατά την εξέταση αιτήσεων για λήψη επιδομάτων πρόνοιας. Με τη βελτίωση της ποιότητας ελέγχου θα μειωθεί ο κίνδυνος καταβολής επιδομάτων αντικανονικά και συνεπώς θα μειωθεί η δημιουργία υπερπληρωμών, ζήτημα ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς συνεπάγεται μεγάλου διοικητικού και οικονομικού κόστους. Περαιτέρω, με τη δημιουργία και χρήση του εν λόγω εργαλείου θα δοθεί η δυνατότητα ενοπισμού διαφόρων προβλημάτων που αφορούν την ενοποίηση. Ο ενοπισμός των εν λόγω προβλημάτων/ αδυναμιών είναι απαραίτητος για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη υλοποίηση του δεύτερου μέρους της Φάσης Β' του έργου «Σχεδιασμός, Υλοποίηση & Συντήρηση Ενιαίου Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας», το οποίο αναμένεται να υλοποιηθεί μέσω της προκήρυξης σχετικού Διαγωνισμού.

Στο πλαίσιο της Φάσης Β' του εν λόγω Έργου προτείνεται η ενσωμάτωση του υπο-εργαλείου Β1 – Ενοποίηση Βάσεων Δεδομένων Οικογενειακής Κατάστασης, με σκοπό την προετοιμασία της επόμενης φάσης και την εξασφάλιση της ορθής υλοποίησης της Φάσης Β'.

Η Φάση Β' του έργου περιλαμβάνει την κατασκευή και παραγωγική λειτουργία του Ενιαίου Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος μέσω της αποτελεσματικής ενοποίησης των υφιστάμενων βάσεων δεδομένων, ώστε να διασφαλιστεί η ενιαία απεικόνιση της οικογενειακής μονάδας, της ιστορικότητάς της, καθώς και των επιδομάτων που έχουν καταβληθεί ανά μέλος.

Επίσης, με βάση το Διαγωνισμό με αριθμό ΥΚΠ 4/2024 με θέμα «Αγορά Υπηρεσιών δημιουργίας Εργαλείου Τεχνητής Νοημοσύνης» βρίσκεται ήδη σε τροχιά υλοποίησης εργαλείο τεχνητής νοημοσύνης με δυνατότητα να συλλέγει δεδομένα των αιτητών – δικαιούχων οποιουδήποτε επιδόματος παρέχει η ΥΔΕΠ και την αυτόματη ανάλυσή τους με χρήση τεχνολογιών αιχμής, ώστε να εξετάζονται με μεγαλύτερη ταχύτητα και ακρίβεια τα στοιχεία τα οποία αναφέρονται στις αιτήσεις για τα επιδόματα πρόνοιας.

Στρατηγική Ανάπτυξης Τεχνητής Νοημοσύνης (AI) της ΥΔΕΠ

Η ΥΔΕΠ έχει καταρτίσει ολοκληρωμένη Στρατηγική Ανάπτυξης Τεχνητής Νοημοσύνης (AI), η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο υλοποίησης του Ενιαίου Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας. Η Στρατηγική αυτή στοχεύει στη βελτίωση της αποδοτικότητας, της διαφάνειας και της δικαιοσύνης στην απονομή παροχών μέσω της αξιοποίησης καινοτόμων τεχνολογιών ανάλυσης δεδομένων, αυτοματισμών και πρόβλεψης αναγκών.

¹ Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα - Oracle, Επίδομα Τέκνου - SQL Server, Επίδομα Χαμηλοσυνταξιούχων - SQL Server, Πασχαλινό Επίδομα σε Συνταξιούχους μέσω του Νέου Σχεδίου Ενίσχυσης των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα, Επίδομα Μονογονεϊκής Οικογένειας, Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών, Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας άνω των 4ων ετών και μέχρι του ορίου της ηλικίας της δωρεάν υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης, Σχέδιο Επιδότησης Διαμονής και Φροντίδας σε Στέγες Ηλικιωμένων, Ειδικό Βοήθημα Τοκετού σε Άγαμες Μητέρες, Τιμητικό Επίδομα Πολύτεκνης Μάνας, Σχέδιο Παροχής Επιδόματος Φροντίδας σε Αιχμαλώτους και Ομήρους Πολέμου 1974 και τους Εξαρτώμενούς τους και στους Γονείς Πεσόντων και Εξαφανισθέντων και σε Χήρες Πεσόντων και Συζύγους Εξαφανισθέντων, Κατά Χάριν Μηνιαίο Χορήγημα σε Βετεράνους Αγωνιστές και Χήρους/ες Βετεράνων Αγωνιστών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, Επιδότηση ενοικίου στους εκτοπισθέντες από την Ουκρανία που έχουν εξασφαλίσει καθεστώς Προσωρινής Προστασίας, Έκδοση Πιστοποιητικών Απορίας σε κύριους φοιτητές που φοιτούν σε Ανώτερα ή Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ελλάδας κλπ

Συγκεκριμένα, προβλέπεται η ανάπτυξη τεσσάρων διακριτών πυλώνων AI:

1. Διαδραστική πλατφόρμα παροχών που θα επιτρέπει την άμεση αντιστοίχιση αναγκών δικαιούχων με διαθέσιμες υπηρεσίες και παρόχους.
2. Συστημική ανάλυση κοινωνικών δεδομένων για τον εντοπισμό ανισοτήτων και τον σχεδιασμό στοχευμένων πολιτικών.
3. Σύστημα παρακολούθησης απόδοσης και δεικτών (KPIs) για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των επιδοματικών προγραμμάτων και τον έγκαιρο εντοπισμό λαθών ή καταχρήσεων.
4. Εργαλεία πρόβλεψης (forecasting) που θα επιτρέπουν την προληπτική προσαρμογή των πολιτικών στις κοινωνικοοικονομικές μεταβολές.

Η προσέγγιση της ΥΔΕΠ εναρμονίζεται πλήρως με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 (GDPR) και το υπό έγκριση Ευρωπαϊκό Νομικό Πλαίσιο για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI Act), διασφαλίζοντας την προστασία προσωπικών δεδομένων, τη διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων και την ανθρώπινη εποπτεία. Παράλληλα, η στρατηγική συνδέεται με τις δράσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΘΑΛΕΙΑ 2021–2027) για την ψηφιακή ενδυνάμωση της κοινωνικής πολιτικής.

Με την υλοποίηση της Στρατηγικής AI η ΥΔΕΠ μεταβαίνει από ένα σύστημα διαχείρισης αιτήσεων σε ένα έξυπνο οικοσύστημα κοινωνικής πρόνοιας, το οποίο αξιοποιεί τα δεδομένα για στοχευμένες, δίκαιες και αποτελεσματικές παροχές, μειώνοντας τον διοικητικό φόρτο και ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών.

Παραμένω στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση ή/ και πληροφόρηση.

Γενικός Διευθυντής

Κοιν: Διευθύντρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας
Προϊστάμενο Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας

ΔΧΠΥ

Παράρτημα IV: Αυτούσια επιπρόσθετα σχόλια από Ελεγχόμενο Φορέα

Τα επιπρόσθετα σχόλια του ελεγχόμενου φορέα παρατίθεται αυτούσια. Τα προσωπικά δεδομένα που περιλαμβάνονται σε αυτή έχουν σκιαστεί για σκοπούς προστασίας και διαφύλαξής τους και αντικαταστάθηκαν με αρίθμηση από την Υπηρεσία μας.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Γραφείο Γενικού Διευθυντή

Αρ. Φακ.: 5.22.001

Αρ. Τηλ.: [REDACTED]

Αρ. Φαξ: [REDACTED]

Ηλ. Ταχ.: [REDACTED]

6 Απριλίου, 2026

Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας
[REDACTED]

Ειδική έκθεση- Έλεγχος Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας για τα έτη 2022 και 2023

Αναφέρομαι στη σχετική με το ανωτέρω θέμα επιστολή σας με ημερ. 19/03/2026 και αρ. φακ. 05.14.009 και 26.26.001.001 και κατόπιν ενημέρωσης από την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας (ΥΔΕΠ) και τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ), παρατίθενται τα σχόλια του Υφυπουργείου επί των ευρημάτων και των συστάσεων του συνημμένου στην επιστολή σας προσχεδίου Ειδικής Έκθεσης. Σημειώνεται ότι η αρίθμηση που ακολουθείται είναι αυτή της Ειδικής Έκθεσης κι όχι της προηγούμενης αλληλογραφίας μας.

3.2: Παραπομπή στο ΤΚΕΑΑ ανάπηρων προσώπων, πρώην ληπτών ΔΒ για πιστοποίηση της αναπηρίας

«(α) Σύμφωνα με τα οικεία στοιχεία, όλες οι περιπτώσεις πρώην ληπτών ΔΒ που λαμβάνουν ΕΕΕ είτε έχουν παραπεμφθεί ήδη είτε έχει προγραμματιστεί η παραπομπή τους, ως ο προγραμματισμός που είχε τεθεί. Οι μόνες περιπτώσεις που δεν έχουν παραπεμφθεί είναι οι δικαιούχοι επιδομάτων του ΤΚΕΑΑ, καθώς για τα επιδόματα αυτά δε χρειάζεται άλλη παραπομπή αφού οι λήπτες τους (τυφλοί, παραπληγικοί και τετραπληγικοί) είναι εξ' ορισμού άτομα με αναπηρία για τους σκοπούς του ΕΕΕ και δε χρειάζεται επιπρόσθετη αξιολόγηση.»

➤ Παρακαλώ όπως προστεθεί μεταξύ των δύο περιόδων το κείμενο:

«Συγκεκριμένα, έχουν παραπεμφθεί για αξιολόγηση στο ΤΚΕΑΑ 4.796 λήπτες ΔΒ τα τελευταία 5 χρόνια και για το 2026 είναι προγραμματισμένη η παραπομπή των τελευταίων 768 περιπτώσεων.»

3.6: Περιπτώσεις που βρίσκονται σε κατάσταση "Προέγκριση Αίτησης"

«Οι προεγκρίσεις αφορούν τις πλέον ιδιαίτερες και ευαίσθητες περιπτώσεις δικαιούχων ΕΕΕ και ως εκ τούτου τυγχάνουν χειρισμού εξατομικευμένα λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους για λήψη τελικής απόφασης.

Όσον αφορά τη σύσταση για την αυτοματοποίηση της μεταφοράς της πληροφόρησης σε όλα τα επιδόματα που λαμβάνει έκαστος δικαιούχος, αυτή αποτελεί και την ουσία του

μεγάλου συγχρηματοδοτούμενου έργου που υλοποιείται για την ενοποίηση των πληροφορικών συστημάτων.»

➤ Παρακαλώ μεταξύ των δύο παραγράφων να προστεθεί η παρακάτω:
«Οι περιπτώσεις αυτές δεν συνιστούν οριστική έγκριση, αλλά υπόκεινται σε συνεχή παρακολούθηση και επανεξέταση σε τακτική βάση στο πλαίσιο της μηνιαίας διαδικασίας πληρωμών και υπόκεινται σε διορθωτικές ενέργειες, όπου απαιτείται. Σημειώνεται ότι 244 περιπτώσεις που ήταν σε προέγκριση από το 2015 μέχρι το 2023, έχουν ελεγχθεί και έχει ληφθεί τελική απόφαση.»

3.7: Οικογενειακές Μονάδες – Μακροχρόνιοι λήπτες επιδομάτων

➤ Παρακαλώ όπως ληφθούν υπόψη τα παρακάτω σχόλια:

(α) Τέκνα που φοιτούν σε πανεπιστημιακά ιδρύματα

(β) Άλλες παρατηρήσεις για τις περιπτώσεις δικαιούχων με τέκνα φοιτητές σε πανεπιστημιακά ιδρύματα

«Η ενεργοποίηση ληπτών ΕΕΕ κατά το έτος 2024 και μετέπειτα έθηκε ως προτεραιότητα για τον τομέα ΕΕΕ της ΥΔΕΠ. Για τον λόγο αυτό συστάθηκε ειδική ομάδα ενεργοποίησης εντός του τομέα ΕΕΕ τον Μάρτιο του 2024 με σκοπό την ενεργοποίηση των ικανών και διαθέσιμων προς εργασία δικαιούχων ΕΕΕ. Στα πλαίσια ενεργοποίησης εκπαιδευμένων δικαιούχων ΕΕΕ προς προγράμματα ΚΕΠΑ, ΑΝΑΔ, ΚΙΕ και παραπομπών στη ΔΥΑ, λαμβάνεται καθημερινή ενημέρωση από τους δικαιούχους ΕΕΕ (ως υποχρεούνται) προς την ΥΔΕΠ σχετικά προς τις αλλαγές που επισυμβαίνουν στην οικογενειακή τους μονάδα. Οι πληροφορίες που λαμβάνονται όσον αφορά τέκνα που φοιτούν σε τριτοβάθμια εκπαίδευση, καταγράφεται και λαμβάνεται υπόψη. Ειδικότερα αναφέρεται ότι οι προπτυχιακοί φοιτητές πλήρους φοίτησης εξαιρούνται από τις υποχρεώσεις της πιο πάνω ενεργοποίησης.»

(γ) Λήξη δικαιώματος επιδόματος για τέκνα άνω των 28 ετών

«Με την καταχώρηση τέκνου στην αίτηση, αυτόματα καθορίζεται από το ΠΣ η λήξη ισχύος του τέκνου μόλις το τέκνο συμπληρώσει το 28ο έτος της ηλικίας του. Οι περιπτώσεις στις οποίες γίνεται αναφορά, αφορούν τέκνα τα οποία έχουν κηρυχθεί ως εκουσίως άνεργα και έχουν δοθεί οδηγίες προς τους λειτουργούς για τον ορθό τρόπο χειρισμού των εν λόγω περιπτώσεων.»

3.12: Καταβολή έκτακτου βοηθήματος στη βάση του άρθρου 11, οικογενειακή κατάσταση και επιμερισμός ΕΕΕ

➤ Παρακαλώ στο τέλος της προηγούμενης ενημέρωσής μας επί της αίτησης που αναφέρεται στο παρόν κεφάλαιο, να προστεθεί το κείμενο:
«Περαιτέρω, η αιτήτρια είναι γνωστή στις ΥΚΕ, καθότι έχει υπάξει μεταξύ τους συνεργασία λόγω ιδιαζουσών συνθηκών διαβίωσης.»

➤ Παρακαλώ στα παρακάτω κεφάλαια να ληφθούν υπόψη τα παρακάτω σχόλια:

4.1: Καταβολή ΕΧΣ από το κονδύλι του ΕΕΕ

«Το ποσό που καταβάλλεται ως Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα δεν είναι το επίδομα χαμηλοσυνταξιούχου αλλά το ΕΕΕ. Το ζήτημα που αναδεικνύεται αφορά τη διαφάνεια στον τρόπο υπολογισμού του ποσού που καταβάλλεται, όμως λανθασμένα γίνεται αναφορά στο ότι πρόκειται περί επιδόματος χαμηλοσυνταξιούχου που καταβάλλεται μέσω του ΕΕΕ. Νομικά, αλλά και πρακτικά, πρόκειται για ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, το ύψος του οποίου καθορίζεται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 35 ως το ποσό του θα λάμβανε ο δικαιούχος αν ήταν δικαιούχος του επιδόματος χαμηλοσυνταξιούχου. Συνεπώς, το πρόσωπο παραμένει δικαιούχος του ΕΕΕ – με όλα τα συναφή δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιότητα αυτή – και όχι δικαιούχος του επιδόματος χαμηλοσυνταξιούχου. Καθιστον αφορά στο άλλο σκέλος της παρατήρησης της ελεγκτικής υπηρεσίας, θα ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να παρουσιάζεται με τη δέουσα λεπτομέρεια ο τρόπος υπολογισμού του ύψους του επιδόματος στο μηχανογραφικό σύστημα.»

6.1: Αδυναμίες στη λήψη της απαιτούμενης πληροφόρησης από Αδειοδοτημένα Πιστωτικά Ιδρύματα

«Έχουν γίνει όλες οι απαιτούμενες ενέργειες σε συνεργασία με το ΤΥΠ και στο παρόν στάδιο η πληροφόρηση η οποία αντλείται από τα ΑΠΙ για σκοπούς παραχώρησης των επιδομάτων είναι ικανοποιητική.»

6.2: Διερεύνηση για την ύπαρξη τυχόν περιουσίας ή/και καταθέσεων σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε τρίτες χώρες

«Στάλθηκε επιστολή προς το Τμήμα Φορολογίας τον Φεβρουάριο 2026, ως η σχετική σύσταση για θεσμοθέτηση διαδικασιών συνεργασίας για εξασφάλιση πληροφοριών, αναφορικά με την κατοχή τραπεζικών καταθέσεων από αιτητές στο εξωτερικό, μέσα στο πλαίσιο πρόσβασης των στοιχείων που θα συλλέγονται σύμφωνα με το πρότυπο CRS. Η εν λόγω διασύνδεση είναι πολύ σημαντική, γιατί περιλαμβάνει πληροφορίες αναφορικά με στοιχεία τραπεζικών λογαριασμών εξωτερικού τα οποία δεν είναι διαθέσιμα στο παρόν στάδιο μέσω των υφιστάμενων διασυνδέσεων.

Σε ότι αφορά στην εισήγηση να εξεταστεί το ενδεχόμενο υποχρέωσης του αιτητή να προσκομίζει επίσημη βεβαίωση από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής του, προκειμένου να τεκμηριώνεται η πραγματική του οικονομική κατάσταση και να διασφαλίζεται η δίκαιη και ορθή χορήγηση του επιδόματος, σημειώνεται ότι ήδη κατά την εξέταση αιτήσεων παροχής ΕΕΕ όταν υπάρχει εύλογη υποψία ότι η οικογενειακή μονάδα λαμβάνει εισοδήματα από το εξωτερικό ή διαθέτει ακίνητη περιουσία στο εξωτερικό, τότε ζητείται, μέσω της επιστολής ελλιπών στοιχείων, να προσκομιστούν έγγραφα από τις αρμόδιες αρχές της χώρας καταγωγής του μέλους της οικογενειακής μονάδας για το οποίο υπάρχει η υποψία, που να επιβεβαιώνουν εάν λαμβάνει ή όχι οποιοδήποτε εισόδημα (π.χ συντάξεις ή επιδόματα), το ύψος αυτού (σε περίπτωση που λαμβάνει) καθώς και οι τραπεζικοί λογαριασμοί που κατατίθεται το εισόδημα. Όσον αφορά την ακίνητη περιουσία, ζητείται όπως προσκομιστούν έγγραφα για το κατά πόσον διαθέτει οποιοδήποτε ακίνητο στη χώρα καταγωγής του καθώς και για τυχόν τρόπο αξιοποίησής του (π.χ. ενοικίαση).»

6.4. Ιατροσυμβούλια

«Σε πολύ σπάνιες περιπτώσεις γίνεται εξέταση του ίδιου προσώπου από διαφορετικά ιατροσυμβούλια. Το κάθε επίδομα ή σύνταξη διέπεται από συγκεκριμένη ειδική νομοθεσία, για τον σκοπό της οποίας έχουν συσταθεί τα διάφορα ιατροσυμβούλια. Σημειώνεται ότι τα

ήδη υπάρχοντα πορίσματα ιατροσυμβουλιών λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση των αιτήσεων του ΕΕΕ (πχ. εάν από τη διασύνδεση διαφανεί ότι κάποιο άτομο λαμβάνει σύνταξη ανικανότητας από τις ΥΚΑ, δεν θα κληθεί εκ νέου για εξέταση από ιατροσυμβούλιο της ΥΔΕΠ).»

6.5. Ανάγκη δημιουργίας Ενιαίου Μητρώου Γάμων στη Δημοκρατία

«Η δημιουργία του εν λόγω Μητρώου δεν άπτεται των αρμοδιοτήτων της ΥΔΕΠ αλλά του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης. Το Υφυπουργείο συμφωνεί ότι η δημιουργία του μητρώου θα είναι χρήσιμη για την επιβεβαίωση και τον έλεγχο των στοιχείων που δηλώνονται στις αιτήσεις για παροχή επιδομάτων.»

2. Στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση ή/ και πληροφόρηση.

Γενικός Δευθυντής

- Κοιν: - Προϊστάμενο Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας
- Αν. Διευθύντρια Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες